

HR

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Sažeti prikaz revizija EU-a za

2024.

Predstavljanje godišnjih izvješća
Europskog revizorskog suda za 2024.

EUROPSKI REVIZORSKI SUD
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1
Upiti: <https://eca.europa.eu/hr/contact>
Internetske stranice: <https://eca.europa.eu>
Društvene mreže: @EUAuditors

Napomena: određeni ukupni iznosi na slikama u ovom dokumentu možda nisu jednaki zbroju pojedinačnih iznosa zbog zaokruživanja.

Više informacija o Europskoj uniji dostupno je na internetu (<https://europa.eu>).

HR

Sažeti prikaz revizija EU-a za 2024.

Predstavljanje godišnjih izvješća
Europskog revizorskog suda za 2024.

Sadržaj

Predsjednikova uvodna riječ	4
Ukupni rezultati	6
Ključni nalazi	6
Mišljenje	6
Predmet revizije	8
Proračun EU-a za 2024. u brojkama	8
Izvori sredstava	8
Područja potrošnje	8
Područje obuhvaćeno revizijom	10
Nalazi revizije	11
Računovodstvena dokumentacija EU-a pruža istinit i vjeran prikaz stanja	11
Sud izražava pozitivno mišljenje o prihodima	11
Sud izražava nepovoljno mišljenje o rashodima iz proračuna EU-a	12
Sud izražava uvjetno mišljenje o rashodima iz RRF-a za 2024.	15
Pobliže o rezultatima revizije	17
Proračunsko i financijsko upravljanje	17
Ostvarivanje rezultata s pomoću proračuna EU-a	29
Prihodi	33
Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija	36
Kohezija, otpornost i vrijednosti	40
Prirodni resursi	46
Migracije i upravljanje granicama, Sigurnost i obrana	51
Susjedstvo i svijet	55
Europska javna uprava	60
Mehanizam za oporavak i otpornost	63
Praćenje provedbe preporuka iznesenih u tematskim izvješćima iz 2021.	69
Europski razvojni fondovi	71
Kontekst	76
Europski revizorski sud i njegov rad	76

Predsjednikova uvodna riječ

Godišnje izvješće Europskog revizorskog suda (Sud) naša je glavna publikacija i u njemu se iznose korisne informacije o proračunu EU-a i različitim područjima politika koje on obuhvaća. Zajedno s našim revizijama usklađenosti i uspješnosti tim izvješćem pomažemo dionicima Suda u oblikovanju proračuna EU-a i njihovu procesu donošenja odluka. U tom je kontekstu godišnje izvješće Suda za 2024. ključno za savladavanje proračunskih izazova s kojima se EU trenutačno suočava, kao i za proaktivno poduzimanje koraka u pogledu očekivanih izazova u predstojećem razdoblju višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Sud izražava pozitivno mišljenje o računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. te potvrđuje da se njome nastavlja vjerno prikazivati financijsko stanje EU-a. Isto tako, u godišnjem izvješću utvrđeno je da u prihodima EU-a nisu postojale značajne pogreške.

Sud procjenjuje da stopa pogreške u rashodima iz proračuna EU-a iznosi 3,6 % (2023.: 5,6 %) te da je ona iznad praga značajnosti koji Sud primjenjuje. Nadalje, budući da u znatnom dijelu revizijskog statističkog skupa postoje značajne pogreške, Sud iznosi nepovoljno mišljenje o rashodima iz proračuna EU-a.

Vrijednost revizijskog statističkog skupa Suda za rashode iznosila je ukupno 167,9 milijardi eura u okviru općeg proračuna. Navedenoj značajnoj stopi pogreške najviše je doprinijelo područje „Kohezija, otpornost i vrijednosti” sa stopom od 5,7 % (2023.: 9,3 %). Za područje „Prirodni resursi i okoliš” procijenjena stopa pogreške iznosila je 2,6 % (2023.: 2,2 %). Ta dva područja potrošnje čine dvije trećine revizijskog statističkog skupa Suda. Najčešće vrste pogrešaka u proračunu EU-a i dalje su pogreške povezane s neprihvatljivim projektima i troškovima, kao i s nepoštovanjem pravila o javnoj nabavi.

Način primjene Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) znatno se razlikuje u odnosu na uobičajene proračunske rashode. Pri izvršavanju plaćanja državama članicama ne uzimaju se u obzir stvarni troškovi te poštovanje pravila EU-a i nacionalnih pravila. Istodobno je nepoštovanje tih pravila jedan od glavnih izvora pogrešaka u uobičajenom proračunu. S druge strane, za plaćanja iz RRF-a potrebno je ispuniti manje uvjeta. Ona ovise isključivo o tome da su ključne etape i ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Zbog toga rezultati revizije koju Sud provodi nad RRF-om nisu usporedivi s rezultatima za uobičajeni proračun te Sud stoga iznosi zasebno revizorsko mišljenje o rashodima iz RRF-a.

Za 2024. rashodi iz RRF-a iznosili su 59,9 milijardi eura. Sud je revizijom obuhvatio svih 28 isplata bespovratnih sredstava iz RRF-a, čija je ukupna vrijednost 53,5 milijardi eura, te povezano poravnanje pretfinanciranja u ukupnoj vrijednosti od 6,4 milijarde eura. U okviru provjera koje je Sud proveo utvrđeni su slučajevi u kojima ključne etape i ciljne vrijednosti povezane s tim isplatama

nisu bile dostignute u zadovoljavajućoj mjeri, kao i problemi povezani s nazadovanjem u dostizanju ključnih etapa, dvostrukim financiranjem i razdobljima prihvatljivosti. Sud je utvrdio i slučajeve nejasno definiranih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, kao i nedostatke u Komisijinim *ex ante* procjenama. Na temelju navedenoga Sud izražava uvjetno mišljenje o rashodima iz RRF-a.

Do kraja 2024. Komisija je iz RRF-a isplatila bespovratna sredstva u vrijednosti od 178,5 milijardi eura, odnosno tek 50 % ukupnih dostupnih sredstava, dok do kraja razdoblja primjene RRF-a, tj. prosinca 2026., preostaje manje od dviju godina. RRF je uveden 2021. kao privremeni instrument te je otad bio predmet mnogih revizija koje je Sud proveo, čije je rezultate Sud nedavno sagledao i sažeo u obliku pregleda na tu temu. U tom se pregledu ističu ključni nalazi i pouke izvučene iz primjene RRF-a te je njegova svrha pružiti korisne informacije za sve potencijalne nove modele primjene koji nisu povezani s troškovima.

Iako je Sud svjestan uloge koju ti instrumenti mogu imati u proračunu EU-a, naglašava da bi se oni u budućnosti trebali upotrebljavati samo u slučajevima u kojima je financiranje izravno povezano s mjerljivim rezultatima. Pri njihovoj upotrebi financijska sredstva trebala bi biti sljedeća do stvarnih troškova te je ključno da se načinom na koji su oni osmišljeni i na koji se primjenjuju ne narušava odgovornost. U slučajevima u kojima je s takvim instrumentima povezano buduće zaduživanje EU mora djelotvorno ublažiti kamatne rizike i unaprijed utvrditi jasan plan otplate u kojem se navode izvori sredstava za tu svrhu.

U godišnjem izvješću Suda za 2024. ujedno se upućuje na rizike povezane sa zaduživanjem za buduće VFO-ove, posebice na sve veće opterećenje koje proizlazi iz obveza povezanih sa zaduživanjem za instrument „NextGenerationEU” (NGEU). Do 2027. nepodmireno zaduživanje EU-a moglo bi prekoračiti 900 milijardi eura, što je gotovo deseterostruko više u odnosu na razinu iz 2020. prije instrumenta NGEU. Osim toga, ukupni rashodi za kamate za instrument NGEU u sklopu tekućeg VFO-a mogli bi prekoračiti 30 milijardi eura, što je više nego dvostruko veći iznos od Komisijine početne prognoze od 14,9 milijardi eura. Nadalje, Sud ističe izazove koji se pojavljuju u okviru tekućeg VFO-a, kao što su niska stopa iskorištavanja sredstava iz fondova u okviru podijeljenog upravljanja i kontinuirano povećanje izloženosti proračuna EU-a.

Kako VFO za razdoblje nakon 2027. upravo poprima svoj oblik, Sud je objavio i pregled u kojem se analiziraju stajališta iznesena u komunikaciji Europske komisije iz veljače 2025. o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru. U tom se pregledu ističu prilike za poboljšanje načina na koji je VFO osmišljen, tj. prilike za poticanje veće sinergije između politika EU-a i njegova proračuna i jamčenje toga da se potrošnjom sredstava EU-a ostvaruje dodana vrijednost, kao i za povećanje fleksibilnosti i pojednostavnjenje pravnog okvira. Sve se to mora postići bez narušavanja odgovornosti i transparentnosti te sljedivosti financijskih sredstava EU-a.

Zaključno, želim naglasiti da je naš cilj svojim radom doprinijeti raspravama i debatama o prijedlozima novog VFO-a i pružiti korisne informacije u tom kontekstu. Kao neovisni vanjski revizor EU-a, Sud je predan pružanju pomoći svojim institucijskim dionicima u jačanju proračuna EU-a i zaštiti njegovih financijskih interesa i spreman je ispuniti tu dužnost.

Naposljetku, želio bih pohvaliti predanost i stručnost osoblja Suda. Njihova je profesionalnost ključna ne samo za izradu godišnjih izvješća Suda nego i za unapređenje naše institucije.

Tony Murphy
predsjednik

Ukupni rezultati

Ključni nalazi

U skladu s člankom 287. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) Sud Europskom parlamentu i Vijeću podnosi **izjavu o jamstvu** kojom su obuhvaćene pouzdanost konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a te zakonitost i pravilnost transakcija. To je središnji element godišnjeg izvješća Suda.

Mišljenje

Sud izražava pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije Europske unije za 2024.

Sud izražava i pozitivno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti prihoda za 2024.

Sud iznosi dva zasebna mišljenja o zakonitosti i pravilnosti rashoda za 2024.:

- nepovoljno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda iz proračuna EU-a;
- uvjetno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost.

- Ukupna **procijenjena stopa pogreške** koju je Sud izračunao za **proračunske rashode** prihvaćene u računovodstvenoj dokumentaciji za godinu koja je završila 31. prosinca 2024. iznosi 3,6 % (2023.: 5,6 %). U znatnom dijelu tih rashoda postoje značajne pogreške. To se odnosi na rashode na koje se primjenjuju složena pravila, uglavnom utemeljene na nadoknadi troškova, za koje procijenjena stopa pogreške iznosi 5,2 %. Ti su rashodi 2024. iznosili 115,7 milijardi eura i čine 68,9 % revizijskog statističkog skupa Suda. Učinak pogrešaka koje je Sud utvrdio stoga je i **značajan i raširen** u rashodima prihvaćenim za predmetnu godinu te Sud izražava **nepovoljno mišljenje o rashodima iz proračuna EU-a**.
- Kad je riječ o **rashodima iz Mehanizma za oporavak otpornost (RRF)**, Komisija je 2024. izvršila 28 isplata bespovratnih sredstava državama članicama, koje su se temeljile na sveukupno 539 ključnih etapa i 205 ciljnih vrijednosti. Sud je utvrdio kvantitativne nalaze za šest plaćanja (i povezanih poravnanja pretfinanciranja). U pet od tih plaćanja postojale su značajne pogreške te Sud izražava **uvjetno mišljenje** o rashodima iz RRF-a. Sud napominje da se bilježi trend povećanja ukupnog financijskog učinka kvantitativnih nalaza.

- Sud definira „pogrešku” kao novčani iznos isplaćen iz proračuna EU-a za koji nisu bili ispunjeni uvjeti za isplatu. Tom definicijom nisu obuhvaćene samo povrede primjenjivog prava koje proizlaze iz radnji ili propusta gospodarskih subjekata nego i pogreške na štetu proračuna EU-a koje su počinile nacionalne i regionalne uprave ili sama Komisija. Komisija u svojem godišnjem izvješću o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti (AMPR) navodi procijenjeni rizik u trenutku plaćanja¹ za 2024. za sve naslove VFO-a osim naslova 3. „Prirodni resursi i okoliš”. Za naslove 2. i 6. Komisijine su procijenjene vrijednosti ispod raspona intervala pouzdanosti koji je Sud utvrdio za procijenjenu stopu pogreške, dok su za naslov 1. u donjoj polovici tog raspona. Postoje razlike među pripadajućim ulogama i ovlastima Komisije i Suda, ali i ograničenja u sustavima upravljanja i kontrole. Stoga stopa pogreške koju je navela Komisija nije izravno usporediva sa stopom pogreške koju je procijenio Sud i vjerojatno je procijenjena manjom od stvarne.
- Sud je OLAF-u 2024. prijavio 19 slučajeva (2023.: 20 slučajeva) u kojima je posumnjao na prijevaru, od čega je njih 15 otkrio tijekom revizije rashoda za 2023., njih tri tijekom revizije rashoda za 2022. i jedan u kontekstu revizije uspješnosti obavljene 2023. kojom je bio obuhvaćen jedan program koji se provodio od 2017. do 2025. OLAF je na temelju tih prijava već pokrenuo šest istraga. Sud je istodobno prijavio sedam od tih slučajeva EPPO-u te je EPPO pokrenuo istrage u vezi sa svakim od njih. Sud je u okviru revizije rashoda za 2024. već utvrdio sedam slučajeva sumnje na prijevaru.

¹ U skladu s člankom 253. stavkom 1. točkom (b) podtočkom i. [Financijske uredbe](#) u AMPR je potrebno uključiti procjenu stope pogreške u rashodima EU-a.

Predmet revizije

Proračun EU-a za 2024. u brojkama

Europski parlament i Vijeće donose godišnji proračun EU-a unutar okvira za dugoročni proračun za razdoblje od nekoliko godina (koji je poznat kao višegodišnji financijski okvir ili VFO). Ukupna plaćanja iz tog proračuna 2024. iznosila su 146,1 milijardu eura, odnosno 97,6 % raspoloživog iznosa.

Kad se uzmu u obzir dodatna plaćanja u iznosu od 98,2 milijarde eura iz namjenskih prihoda (uglavnom u okviru instrumenta „NextGenerationEU” (NGEU) i plana REPowerEU) te prijenosi i iznosi koji su ponovno stavljeni na raspolaganje u visini od 2,7 milijardi eura, ukupna plaćanja za 2024. dosežu 247,0 milijardi eura. Stopa iskorištenosti proračuna za plaćanja iznosila je 89,6 % ukupnih odobrenih sredstava za plaćanje u visini od 275,8 milijardi eura.

Bez bespovratnih sredstava iz RRF-a u iznosu od 55,9 milijardi eura rashodi iz proračuna EU-a za 2024. ukupno su iznosili 191,1 milijardu eura.

Izvori sredstava

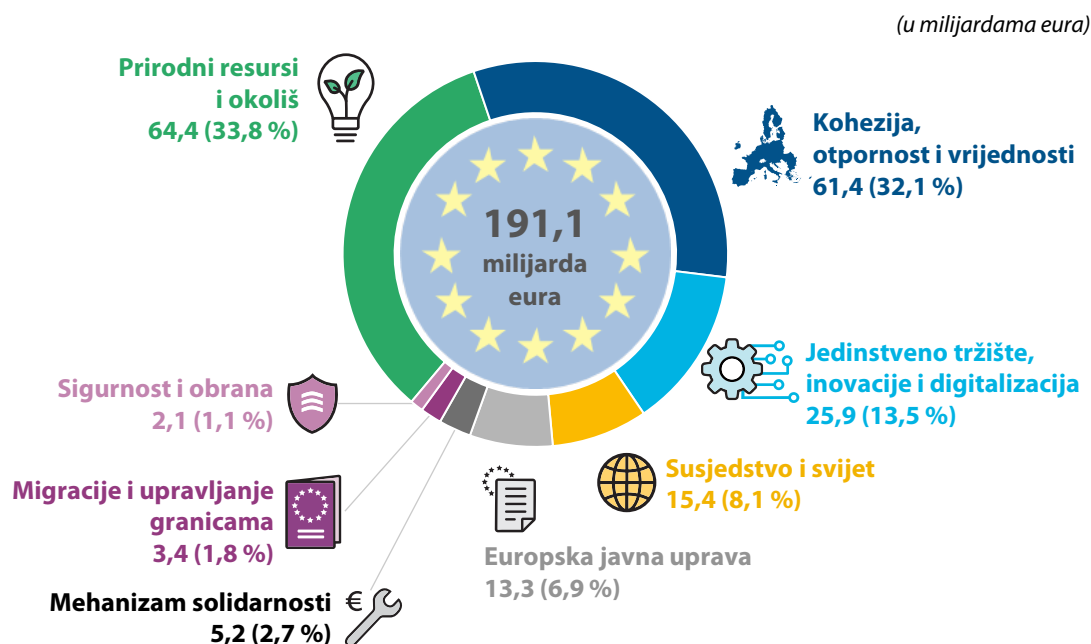
Ukupni proračunski prihodi za 2024. iznosili su 250,6 milijardi eura. Najveći dio proračuna EU-a financira se doprinosima koje države članice daju razmjerno svojem bruto nacionalnom dohotku (90,4 milijarde eura). Drugi izvori uključuju doprinos koji se temelji na porezu na dodanu vrijednost koji ubiru države članice (23,4 milijarde eura), carinske pristojbe (20,1 milijarda eura) i doprinos koji se temelji na plastičnom ambalažnom otpadu (7,2 milijarde eura). Iznosi pozajmljeni u svrhu financiranja bespovratne financijske potpore državama članicama u kontekstu instrumenta NGEU čine prihode EU-a u visini od 73,3 milijarde eura. Postoje i drugi prihodi (36,2 milijarde eura), među kojima su najbitniji doprinosi i povrati povezani sa sporazumima i programima Unije.

Iznosi pozajmljeni radi financiranja bespovratne financijske potpore državama članicama u okviru instrumenta NGEU prikazuju se na različite načine u proračunu i konsolidiranim financijskim izvještajima. Ti iznosi, koji su 2024. činili 29 % prihoda EU-a, prikazuju se kao vanjski namjenski prihodi, koji čine dodatak izglasanom proračunu, u skladu s Uredbom o RRF-u. Ti iznosi nisu uključeni kao prihodi u izvještaj o financijskom rezultatu, ali u njega su uključeni rashodi povezani s bespovratnom financijskom potporom u okviru instrumenta NGEU, što vodi do negativnog učinka na poslovni rezultat za predmetnu godinu. Zbog negativnih poslovnih rezultata povećava se deficit u neto imovini prikazanoj u bilanci EU-a te se oni stoga moraju financirati iz budućih proračuna.

Područja potrošnje

Sredstva EU-a isplaćuju se korisnicima ili u obliku jednokratnih plaćanja / godišnjih obroka ili u obliku niza plaćanja u okviru višegodišnjih programa potrošnje. Plaćanja iz proračuna EU-a za 2024. obuhvaćala su 49,0 milijardi eura u obliku prethodnog financiranja i 142,1 milijardu eura u obliku drugih vrsta plaćanja. Kako je prikazano na [slici 1.](#), najveći dio proračuna EU-a iskorišten je u područjima „Prirodni resursi i okoliš” te „Kohezija, otpornost i vrijednosti”, nakon čega slijedi područje „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija”.

Slika 1. – Potrošnja proračunskih sredstava EU-a za 2024. po naslovima VFO-a

Naslov 1. VFO-a (poglavlje 5.)
Naslov 2. VFO-a. (poglavlje 6.)
Naslov 3. VFO-a (poglavlje 7.)
Naslov 4. VFO-a (poglavlje 8.)
Naslov 5. VFO-a (poglavlje 8.)
Naslov 6. VFO-a (poglavlje 9.)
Naslov 7. VFO-a (poglavlje 10.)
Mehanizam solidarnosti

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija
 Kohezija, otpornost i vrijednosti
 Prirodni resursi i okoliš
 Migracije i upravljanje granicama
 Sigurnost i obrana
 Susjedstvo i svijet
 Europska javna uprava
 (izvan VFO-a)

Izvor: Sud.

U sklopu RRF-a države članice unaprijed utvrđuju reforme i ulaganja u svojim nacionalnim planovima za oporavak i otpornost, a Komisija im izvršava plaćanja za dostizanje povezanih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Države članice mogu zatražiti isplate do dvaput godišnje pod uvjetom da dostave dostatne dokaze o tome da su povezane ključne etape i ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Komisijinim sustavom kontrole mora se zajamčiti da su plaćanja u okviru RRF-a zakonita i pravilna, što ponajprije ovisi o tome da su ključne etape i ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Do kraja 2024. Komisija je izvršila 65 isplata bespovratnih sredstava (jednu 2021., njih 13 tijekom 2022., njih 23 tijekom 2023. i njih 28 tijekom 2024.) u ukupnoj vrijednosti od 178,5 milijardi eura.

Područje obuhvaćeno revizijom

Sud svake godine provodi reviziju pouzdanosti godišnje računovodstvene dokumentacije i pravilnosti povezanih prihodovnih i rashodovnih transakcija. Vrijednost revizijskog statističkog skupa Suda za 2024. za ispitivanje prihoda iznosila je 250,6 milijardi eura. Revizijskim statističkim skupom koji je Sud sastavio za rashodovne transakcije obuhvaćena su međuplaćanja i završna plaćanja koja je Komisija prihvatila, kao i poravnanja pretfinanciranja. Vrijednost revizijskog statističkog skupa Suda za ispitivanje rashoda iznosila je ukupno 167,9 milijardi eura u okviru općeg proračuna. Rashodi u okviru RRF-a za 2024. iznosili su ukupno 59,9 milijardi eura. Sud je revizijom obuhvatio svih 28 isplata bespovratnih sredstava, čija je ukupna vrijednost 53,5 milijardi eura, te povezano poravnanje pretfinanciranja u ukupnoj vrijednosti od 6,4 milijarde eura.

Kad je riječ o potrošnji sredstava iz općeg proračuna, Sud ispituje rashode u trenutku u kojem krajnji primatelji financijskih sredstava EU-a provedu aktivnosti ili u kojem im nastanu troškovi. U slučaju RRF-a za Komisijina plaćanja državama članica uvjet je da su u zadovoljavajućoj mjeri dostignute unaprijed definirane ključne etape ili ciljne vrijednosti. Sud ispituje rashode iz RRF-a u trenutku u kojem države članice zatraže plaćanje za dostizanje unaprijed definiranih ključnih etapa ili ciljnih vrijednosti i u trenutku u kojem Komisija prihvati njihov zahtjev. Sud se usredotočio na pitanje jesu li ključne etape i ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri i jesu li ispunjeni uvjeti prihvatljivosti. Sud revizijom nije obuhvatio dio RRF-a koji se odnosi na zajmove.

Nalazi revizije

Računovodstvena dokumentacija EU-a pruža istinit i vjeran prikaz stanja

Računovodstvena dokumentacija EU-a za 2024. u svim značajnim aspektima vjerno prikazuje financijske rezultate EU-a i njegovu imovinu i obveze na kraju godine, u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor.

Sud stoga izražava pozitivno mišljenje o pouzdanosti računovodstvene dokumentacije. U nastavku se iznosi analiza **ključnih revizijskih pitanja**, odnosno onih pitanja koja su, prema stručnoj prosudbi Suda, bila najvažnija za reviziju koju je proveo nad financijskim izvještajima za tekuće razdoblje.

- (1) U bilanci EU-a navodi se da obveze za mirovine i ostala primanja zaposlenih na kraju 2024. iznose 93,1 milijardu eura (2023.: 90,8 milijardi eura). Mirovinske obveze ostale su 2024. stabilne, pri čemu se njihovo blago povećanje pripisuje očekivanim promjenama u troškovima usluga i kamatnim troškovima.
- (2) Iznos prihvatljivih nastalih rashoda na kraju 2024. koje je potrebno nadoknaditi korisnicima, ali za koje još nije zatražen povrat, procijenjen je na 160,7 milijardi eura (2023.: 155,2 milijarde eura). Ti su iznosi evidentirani kao obračunani rashodi. Povećanje te procjene na razini svih programa ponajprije je potaknuto činjenicom da se prethodno programsko razdoblje približava kraju i da se sredstva u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. iskorištavaju sporije nego što je očekivano.
- (3) Budući da EU pruža pomoć Ukrajini u obliku zajmova i bespovratnih sredstava, Sud je obavio procjenu Komisijinih izračuna koji se odnose na povezanu financijsku izloženost EU-a, kao i osnovu na kojima se oni temelje, kako bi se uvjerio da se stvarne i moguće posljedice na primjeren način odražavaju u računovodstvenoj dokumentaciji EU-a.
- (4) EU je s pomoću instrumenta NGEU mobilizirao znatne resurse za ublažavanje socioekonomskih posljedica pandemije bolesti COVID-19. Sud je u sklopu svojih revizijskih postupaka proveo reviziju nad imovinom, obvezama, prihodima i rashodima EU-a, uključujući one povezane s instrumentom NGEU. Sud zaključuje da su oni vjerno prikazani u konsolidiranim financijskim izvještajima.

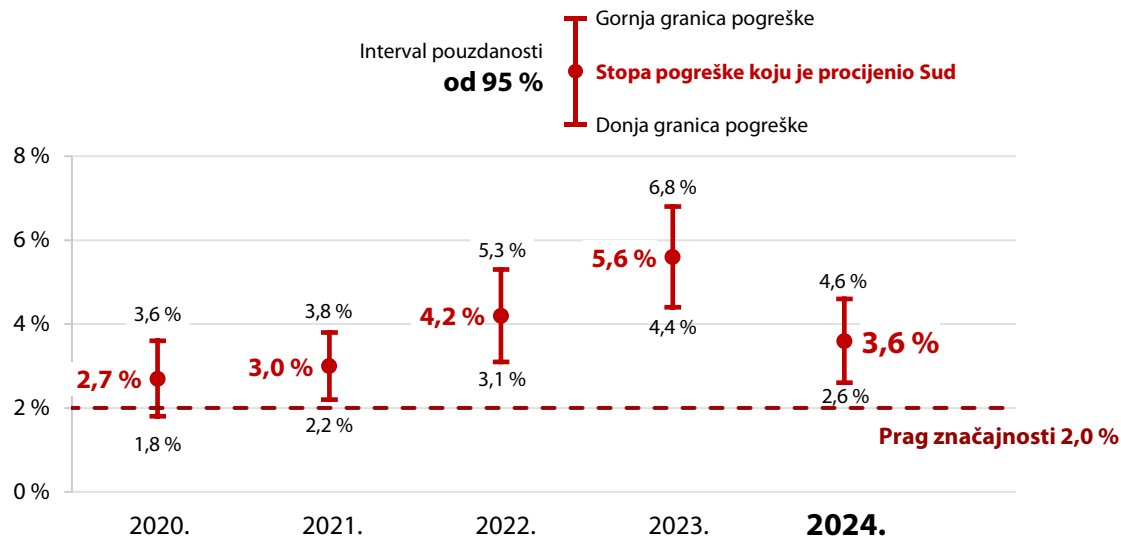
Sud izražava pozitivno mišljenje o prihodima

Sud zaključuje da u prihodima ne postoje značajne pogreške. Sustavi za upravljanje prihodima koje je Sud ispitao općenito su bili djelotvorni.

Sud izražava nepovoljno mišljenje o rashodima iz proračuna EU-a

Kad je riječ o rashodima iz proračuna EU-a, Sud procjenjuje da se stopa pogreške kreće između 2,6 % i 4,6 %. Srednja točka tog raspona (stopa pogreške koju je procijenio Sud) smanjila se u odnosu na prošlu godinu, i to s 5,6 % na 3,6 % (vidjeti [sliku 2.](#)).

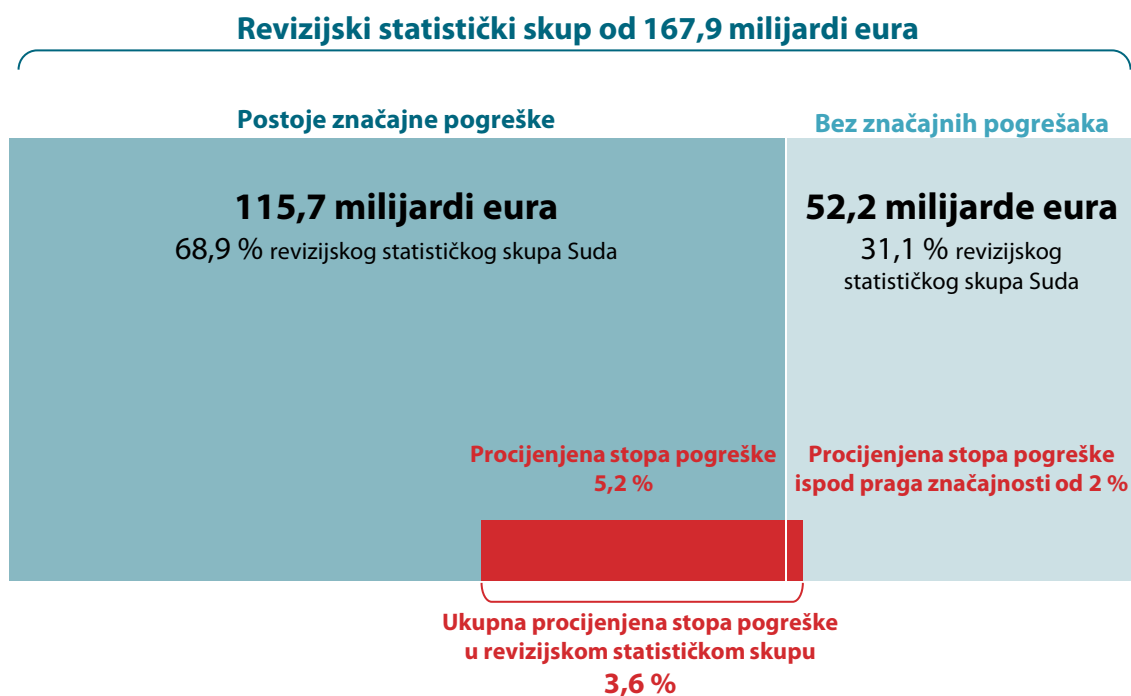
Slika 2. – Procijenjene stope pogreške (2020. – 2024.)

Izvor: Sud.

Na [slici 3.](#) vidljivo je da područja obuhvaćena revizijom u kojima postoje značajne pogreške čine 68,9 % revizijskog statističkog skupa Suda (2023.: 64,4 %). Uzimajući u obzir rezultate svojeg ispitivanja na razini svih naslova VFO-a, Sud procjenjuje da stopa pogreške u tom dijelu rashoda iznosi 5,2 % (2023.: 7,9 %).

Slika 3. – Udio revizijskog statističkog skupa Suda za 2024. u kojem postoje značajne pogreške

Izvor: Sud.

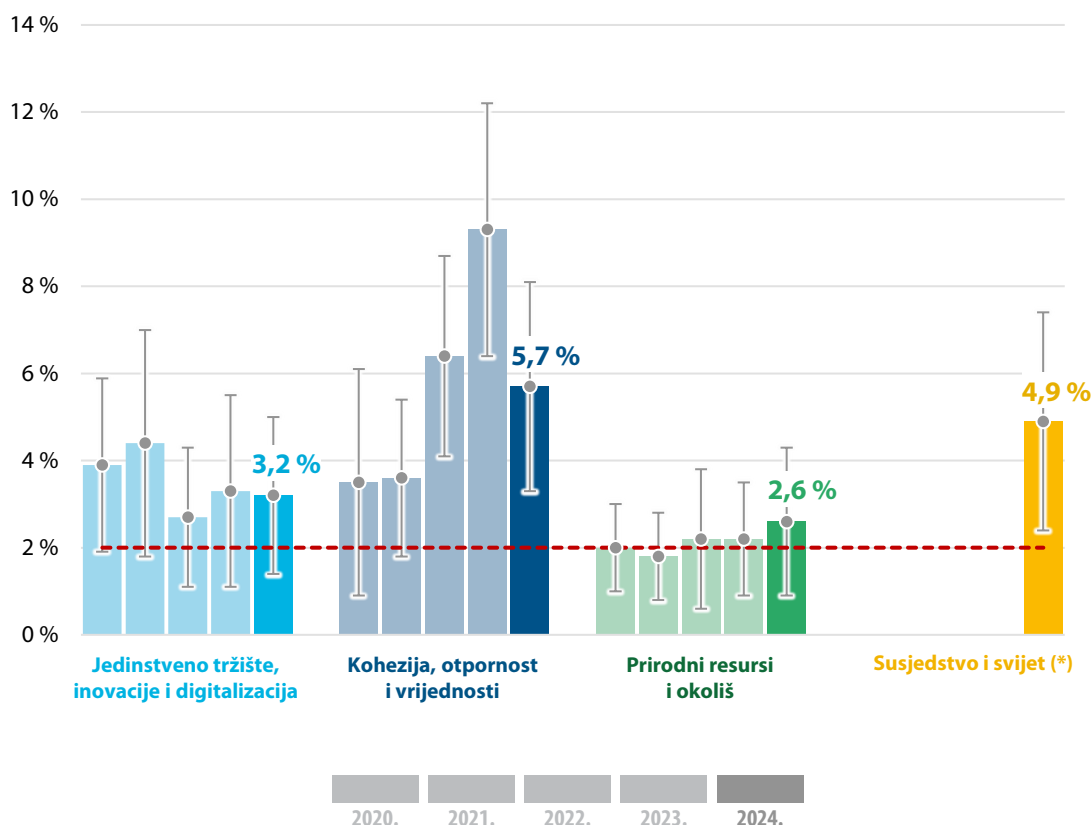
Područja obuhvaćena revizijom u kojima postoje značajne pogreške uglavnom uključuju **plaćanja utemeljena na nadoknadi troškova**, za koja korisnici moraju podnijeti zahtjeve za povrat prihvatljivih troškova koji su im nastali. U tu svrhu, kao i radi dokazivanja da provode aktivnost koja je prihvatljiva za potporu, korisnici moraju pružiti dokaze za nadoknadbive troškove koji su im nastali. Pritom se često moraju pridržavati složenih pravila kojima se određuje za što se može podnijeti zahtjev (prihvatljivost) i kako troškovi trebaju nastati (pravila o javnoj nabavi ili državnim potporama).

Sud zaključuje da u 31,1 % njegova revizijskog statističkog skupa ne postoje značajne pogreške, što znači da je procijenjena stopa pogreške u tom dijelu rashoda ispod praga značajnosti od 2 %. Taj dio statističkog skupa uključuje rashode povezane s **plaćanjima utemeljenim na dodijeljenim pravima** za koja korisnici moraju ispuniti određene uvjete (npr. izravna plaćanja poljoprivrednicima, ne ubrajajući ekosheme), kao i dio administrativnih rashoda (plaće i mirovine osoblja EU-a), proračunsku potporu zemljama izvan EU-a te mjere za studente i druge mjere za mobilnost u sklopu programa Erasmus+. U tom dijelu rashoda nije bilo značajnih pogrešaka ni prethodnih godina. Ipak, Sud je utvrdio određene pogreške povezane s neprihvatljivim troškovima.

Područje „Kohezija, otpornost i vrijednosti” zauzima najveći udio u dijelu revizijskog statističkog skupa Suda u kojem postoje značajne pogreške (49,1 milijarda eura), nakon čega slijede područja „Prirodni resursi i okoliš” (28,4 milijarde eura), „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” (15,3 milijarde eura) te „Susjedstvo i svijet” (11,8 milijardi eura).

Na [slici 4.](#) uspoređuju se stope pogreške koje je Sud procijenio za područja „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija”, „Kohezija, otpornost i vrijednosti”, „Prirodni resursi i okoliš” u razdoblju 2020. – 2024. te stopa pogreške koju je procijenio za područje „Susjedstvo i svijet” za 2024.

Slika 4. – Procijenjene stope pogreške za naslove 1., 2., 3. i 6. VFO-a (2020. – 2024.)

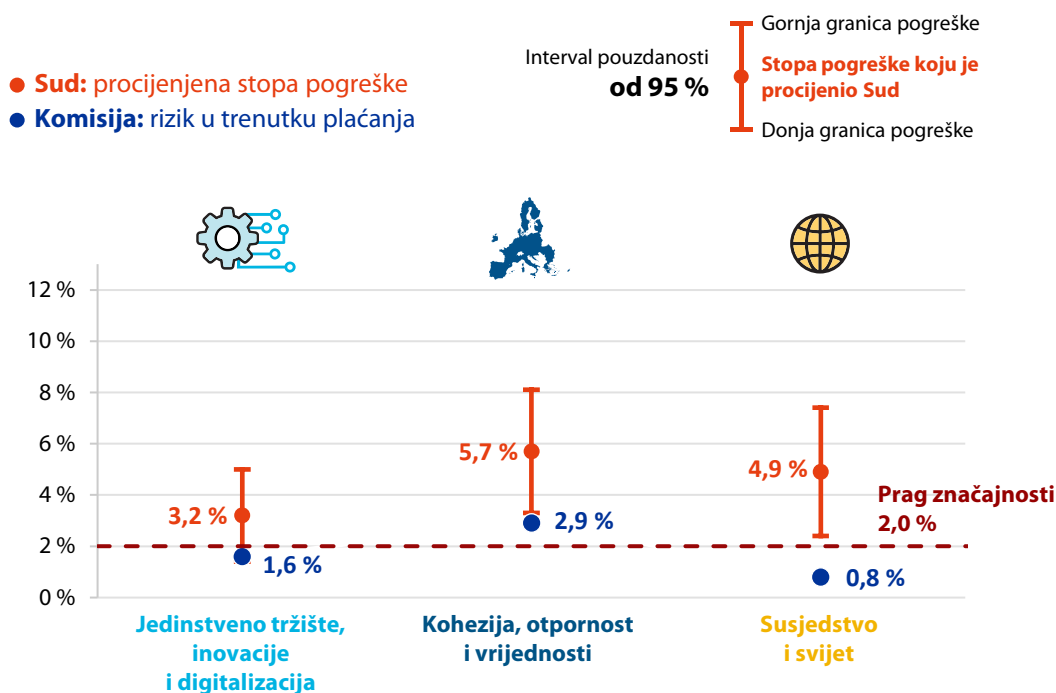
* U razdoblju 2020. – 2023. Sud nije iznosio posebnu procjenu za područje „Susjedstvo i svijet”.

Izvor: Sud.

Usporedba procjena stope pogreške koje su iznijeli Sud i Komisija

Komisija u AMPR-u za 2024 navodi procijenjeni rizik u trenutku plaćanja za 2024. za sve naslove VFO-a osim naslova 3. „Prirodni resursi i okoliš”. Za naslove 2. i 6. Komisijine su vrijednosti ispod raspona intervala pouzdanosti koji je Sud utvrdio, dok su za naslov 1. u donjoj polovici tog raspona. Razlozi za to uključuju razlike koje su same po sebi svojstvene ulogama i ovlastima Komisije i Suda, ali i ograničenja u sustavima upravljanja i kontrole. Na [slici 5.](#) prikazana je Komisijina procjena rizika u trenutku plaćanja za naslove VFO-a usporedno s rasponima intervala pouzdanosti od 95 % koje je Sud utvrdio za procijenjenu stopu pogreške.

Slika 5. – Stopa pogreške koju je Sud procijenio za 2024. i Komisijina procjena rizika u trenutku plaćanja za naslove VFO-a 1., 2. i 6.

Izvor: Sud.

Sud izražava uvjetno mišljenje o rashodima iz RRF-a za 2024.

RRF je privremeni instrument koji se primjenjuje i financira na način koji se bitno razlikuje od rashoda iz proračuna EU-a. Dok korisnici proračuna EU-a primaju plaćanja za određene aktivnosti koje su poduzeli ili im se nadoknađuju nastali troškovi, u sklopu RRF-a isplate državama članicama izvršavaju se nakon što one u zadovoljavajućoj mjeri dostignu unaprijed definirane ključne etape ili ciljne vrijednosti. Sud je stoga u slučaju RRF-a ispitao jesu li unaprijed definirane ključne etape i ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri i jesu li ispunjeni horizontalni uvjeti prihvatljivosti.

Ukupni revizijski dokazi koje je Sud prikupio u okviru svojih aktivnosti pokazuju da 12 ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u okviru RRF-a od njih 395 koje je ispitao nije bilo u skladu s uvjetima za plaćanje ili uvjetima prihvatljivosti. One se odnose na šest plaćanja u šest država članica. Sud napominje da se bilježi trend povećanja ukupnog financijskog učinka kvantitativnih nalaza. Sud je utvrdio i nedostatke u *ex ante* procjeni koju provodi Komisija, slučajeve nejasno definiranih ciljnih vrijednosti / ključnih etapa koji su doprinijeli većoj slobodi u procjeni toga jesu li one dostignute u zadovoljavajućoj mjeri, postojane nedostatke u sustavima kontrole u državama članicama te probleme u vezi s pouzdanošću informacija koje su države članice uključile u svoje izjave o upravljanju.

Nadalje, Sud je utvrdio ozbiljne nedostatke u vezi s imenovanjem sudaca u kontekstu reforme namijenjene jačanju neovisnosti i nepristranosti sudova u Poljskoj reformiranjem stegovnih mjera za sudce. Budući da je pred Sudom Europske unije trenutno u tijeku predmet u vezi sa zahtjevom za prethodnu odluku koji je izravno povezan s tim pitanjem, Sud se u ovoj fazi odlučio suzdržati od donošenja zaključka o tome jesu li dvije povezane ključne etape dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Dostizanje tih ključnih etapa u zadovoljavajućoj mjeri bilo je preduvjet za bilo kakva plaćanja Poljskoj u okviru RRF-a.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama Suda** (eca.europa.eu).

Pobliže o rezultatima revizije

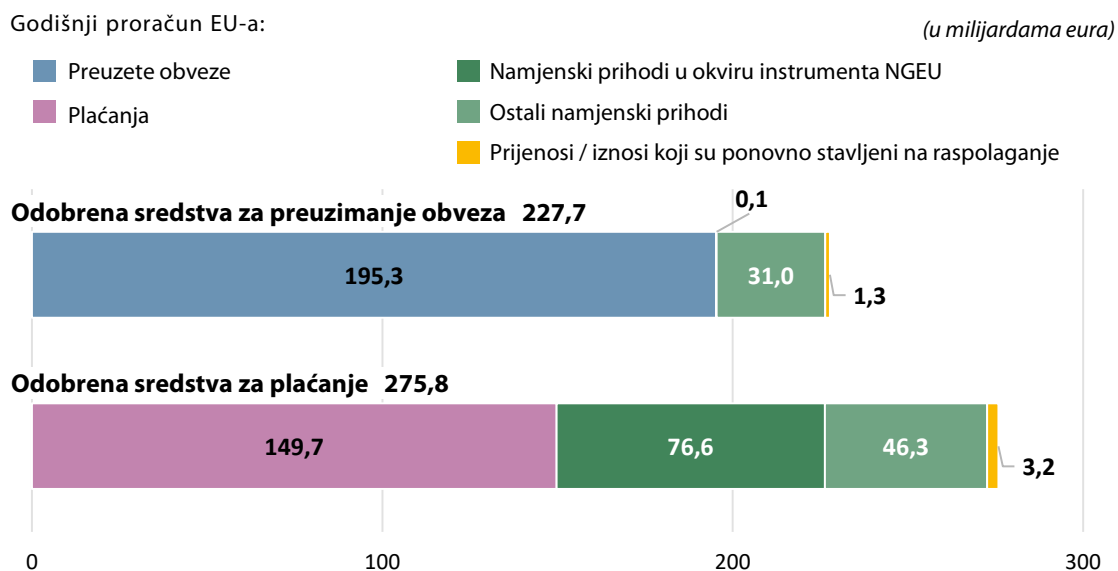

Proračunsko i financijsko upravljanje

Zbog instrumenta NGEU plaćanja su 2024. bila veća od preuzetih obveza

Godina 2024. bila je četvrta godina VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Na [slici 6.](#) prikazana su ukupna dostupna odobrena sredstva iz proračuna EU-a, uključujući za bespovratna sredstva iz instrumenta NGEU.

Slika 6. – Ukupna dostupna odobrena sredstva za 2024., uključujući bespovratna sredstva iz instrumenta NGEU

Izvor: Sud, na temelju konsolidirane godišnje računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024. i drugih podataka Komisije.

Tijekom 2024. nastavio se nedavni trend gotovo cjelovitog iskorištavanja odobrenih sredstava za preuzimanje obveza

Ukupne obveze preuzete u okviru proračuna za 2024. u sklopu VFO-a iznosile su 193,1 milijardu eura, što je 98,9 % raspoloživog iznosa. Kad se uzmu u obzir dodatne preuzete obveze u iznosu od 19,7 milijardi eura iz namjenskih prihoda te prijenosi i iznosi koji su ponovno stavljeni na raspolaganje u visini od 0,9 milijardi eura, ukupne preuzete obveze za 2024. dosežu 213,7 milijardi eura. Ukupna stopa iskorištenosti proračuna za preuzete obveze iznosila je 93,9 % ukupnih odobrenih sredstava za preuzete obveze u visini od 227,7 milijardi eura.

Izvršena plaćanja bila su veća nego što je prvobitno bilo planirano i ispod gornje granice VFO-a

Za 2024. ukupna plaćanja izvršena u okviru proračuna u sklopu VFO-a iznosila su 146,1 milijardu eura, tj. 97,6 % dostupnog iznosa od 149,7 milijardi eura. Kad se uzmu u obzir dodatna plaćanja u iznosu od 98,2 milijarde eura iz namjenskih prihoda (uglavnom u okviru instrumenta NGEU i plana REPowerEU) te prijenosi i iznosi koji su ponovno stavljeni na raspolaganje u visini od 2,7 milijardi eura, ukupna plaćanja za 2024. dosežu 247,0 milijardi eura. Stopa iskorištenosti proračuna za plaćanja iznosila je 89,6 % ukupnih odobrenih sredstava za plaćanje u visini od 275,8 milijardi eura.

Iskorištavanje sredstava iz fondova u okviru podijeljenog upravljanja: VFO za razdoblje 2014. – 2020. gotovo je dovršen, a razine za VFO za razdoblje 2021. – 2027. i dalje su niske

Stopa iskorištenosti ESI fondova za razdoblje 2014. – 2020. dosegla je 97 %, pri čemu je 21 država članica premašila 95 %

Na kraju 2024. ukupna plaćanja za europske strukturne i investicijske (ESI) fondove iznosila su 475,2 milijarde eura, tj. 97 % ukupnih dostupnih sredstava (489,9 milijardi eura). Plaćanja za 2024. iznosila su 27,3 milijarde eura. Daljnji napredak ostvaren 2024. u izvršavanju plaćanja iz ESI fondova doveo je do toga da je do kraja te godine 21 država članica iskoristila više od 95 % svojih sredstava dodijeljenih iz ESI fondova.

Iskorištenost sredstava iz fondova u okviru podijeljenog upravljanja u sklopu Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. i dalje je na niskoj razini

Godišnja plaćanja za fondove u okviru podijeljenog upravljanja u sklopu Uredbe o zajedničkim odredbama² za 2024. iznosila su 14,7 milijardi eura (2023.: 6,3 milijarde eura), od čega su 5,2 milijarde eura otpadale na plaćanja pretfinanciranja (2023.: 4,1 milijarda eura), a 9,5 milijardi eura na međuplaćanja (2023.: 2,2 milijarde eura). Do kraja 2024. ukupna plaćanja iznosila su 27,6 milijardi eura, odnosno samo 7 % iznosa za te fondove u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. (395 milijardi eura). Na [slici 7.](#) prikazana je stopa iskorištenosti za svaku državu članicu.

² Uredba (EU) 2021/1060.

Slika 7. – Stope iskorištenosti sredstava iz fondova u okviru podijeljenog upravljanja u sklopu Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027. u državama članicama, stanje na kraju 2024.

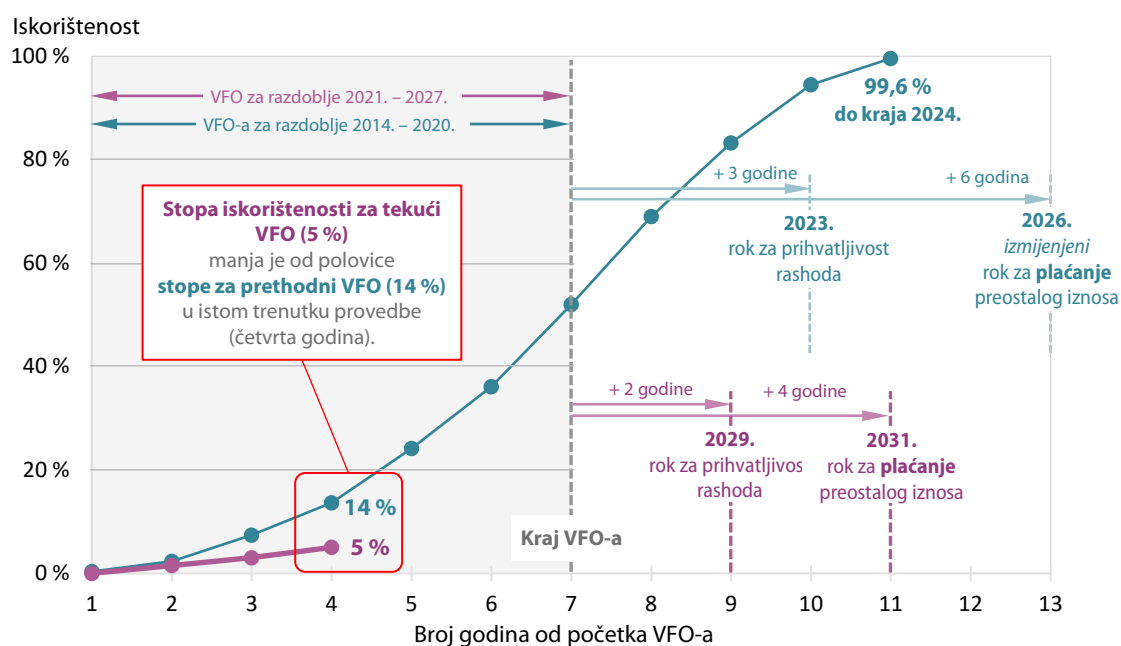
(u milijardama eura)

	Isplaćeno		Za isplatu	
	7 %	27,6	(93 %) 367,4	
Španjolska	3,2 %	1,2	36,5	
Portugal	3,3 %	0,8	22,4	
Hrvatska	3,3 %	0,3	8,9	
Italija	4,0 %	1,8	41,9	
Malta	4,7 %	0,04	0,9	
Slovačka	4,9 %	0,6	12,1	
Slovenija	5,1 %	0,2	3,3	
Latvija	5,6 %	0,3	4,5	
Irska	6,0 %	0,1	1,1	
Rumunjska	6,0 %	1,9	29,6	
Poljska	6,5 %	5,0	71,5	
Belgija	7,0 %	0,2	2,6	
Francuska	7,7 %	1,4	17,2	
Cipar	8,3 %	0,1	1,1	
Mađarska	8,4 %	1,8	20,2	
Bugarska	8,6 %	1,0	10,2	
Austrija	9,1 %	0,1	1,2	
Njemačka	9,2 %	2,0	20,0	
Više zemalja	9,3 %	0,9	8,8	
Danska	10,0 %	0,1	0,6	
Litva	11,8 %	0,8	6,0	
Grčka	11,8 %	2,7	19,8	
Estonija	12,4 %	0,4	3,1	
Češka	13,1 %	2,8	18,5	
Luksemburg	15,5 %	0,01	0,07	
Finska	16,6 %	0,4	1,9	
Nizozemska	17,4 %	0,4	1,7	
Švedska	19,8 %	0,5	1,9	

Izvor: Sud, na temelju [Komisijine platforme otvorenih podataka](#), stanje od 6. siječnja 2025.

Stopa izvršenja za fondove kohezijske politike (EFRR, KF, ESF+), na koje otpada više od 90 % sredstava u okviru podijeljenog upravljanja u sklopu Uredbe o zajedničkim odredbama za razdoblje 2021. – 2027., ostala je na niskoj razini. Ako se njihova stopa izvršenja (pretfinanciranje i međuplaćanja) usporedi s prethodnim programskim razdobljem (vidjeti [sliku 8.](#)), ukupna stopa iskorištenosti sredstava za ta tri fonda iznosila je na kraju 2024. samo 5 %, u usporedbi s 14 % u istom trenutku provedbe prethodnog VFO-a (kraj 2017.). Budući da su završetak razdoblja prihvatljivosti za povezane rashode³ i rok za plaćanje preostalog iznosa⁴ za VFO za razdoblje 2021. – 2027. utvrđeni na godinu dana ranije u odnosu na prethodno programsko razdoblje, pritisak da se financijska sredstva EU-a iskoriste dodatno će se povećati.

Slika 8. – Stopa izvršenja za kohezijske fondove u četvrtoj godini primjene: stopa za tekući VFO manja je od polovice stope za prethodni VFO

Napomena: uključujući pretfinanciranje i međuplaćanja.

Izvor: Sud, na temelju [Komisijine platforme otvorenih podataka](#), stanje od 6. siječnja 2025.

³ Članak 63. stavak 2. Uredbe (EU) 2021/1060.

⁴ Ibid., članak 102. stavak 5.

Plaćanja iz EPFRR-a u okviru novog ZPP-a ubrzala su se 2024.

EPFRR je od 2023. obuhvaćen novim propisima o zajedničkoj poljoprivrednoj politici (ZPP)⁵. Na kraju 2024.⁶ plaćanja iz EPFRR-a iznosila su 6,3 milijarde eura (2023.: 0,7 milijardi eura), uz stopu iskorištenosti od 9,5 % u usporedbi s 1 % za 2023.

Stopa izvršenja za bespovratna sredstva iz RRF-a bila je niža od očekivane, dok se iskorištavanje dodatnih sredstava iz instrumenta NGEU tijekom 2024. ubrzalo

Godišnja plaćanja bespovratnih sredstava iz RRF-a iznosila su za 2024. 55,9 milijardi eura, od čega je 7,9 milijardi eura financirano iz plana REPowerEU, a 48,0 milijardi eura iz bespovratnih sredstava iz instrumenta NGEU. Godišnja plaćanja bespovratnih sredstava financiranih iz instrumenta NGEU dosegla su tek polovicu iznosa koji je Komisija predvidjela u lipnju 2023. (96 milijardi eura)⁷. Međutim, u prosincu 2024. 15 država članica podnijelo je zahtjeve za plaćanje u ukupnoj vrijednosti od 58,5 milijardi eura⁸. Uzimajući u obzir da su od preuzetih obveza u visini od 358,9 milijardi eura do kraja 2024. izvršena plaćanja u iznosu od 197,5 milijardi eura, za isplatu do kraja 2026. i dalje su na raspolaganju bespovratna sredstva iz RRF-a u ukupnom iznosu do 161,4 milijarde eura. Na [slici 9.](#) prikazane su znatne razlike u mjeri u kojoj su države članice dosad iskoristile bespovratna sredstva iz RRF-a.

⁵ Uredba (EU) 2021/2115 i Uredba (EU) 2021/2116.

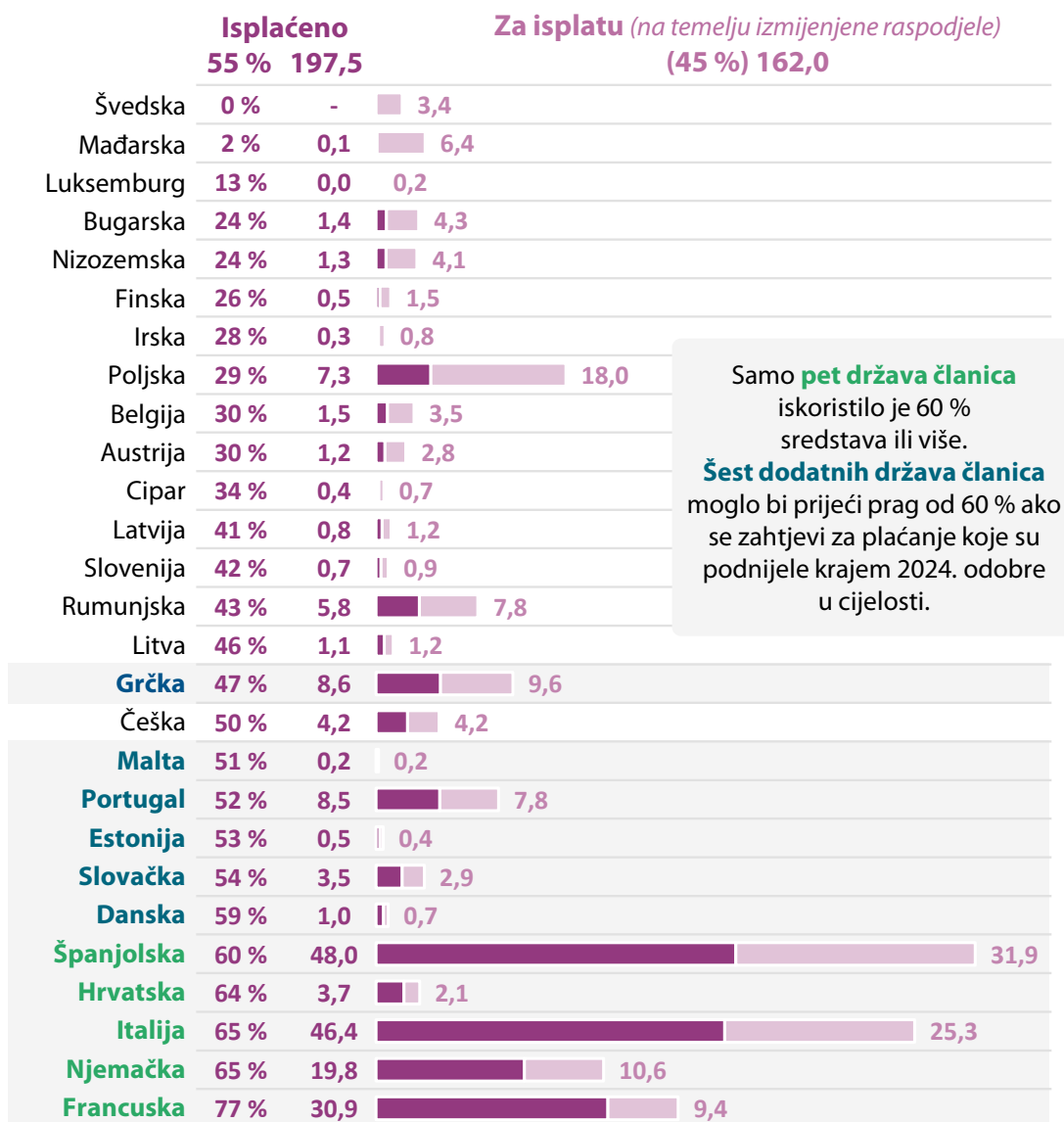
⁶ Komisijina platforma otvorenih podataka, stanje od 31. ožujka 2025.

⁷ COM(2023) 390, tablica 3.

⁸ Kronološki prikaz u sklopu Komisijine [tablice pokazatelja za oporavak i otpornost](#).

Slika 9. – Isplaćena bespovratna sredstva iz RRF-a i iznosi za isplatu na temelju izmijenjene raspodjele sredstava po državama članicama, stanje na kraju 2024.

(u milijardama eura)

Napomena: nisu uključeni administrativni rashodi.

Iznos za isplatu temelji se na izmijenjenoj raspodjeli, uključujući 0,6 milijardi eura za koje je potrebno preuzeti obveze do kraja 2026.

Švedska je svoj prvi zahtjev za plaćanje (1,6 milijardi eura) podnijela u prosincu 2024. Mađarska je samo primila pretfinanciranje i dosad nije podnijela nijedan zahtjev za plaćanje.

Izvor: Sud, na temelju [tablice pokazatelja za oporavak i otpornost](#) i drugih podataka Komisije.

Ukupne preuzete obveze za dodatna sredstva u okviru instrumenta NGEU za programe u sklopu VFO-a iznose 82,9 milijardi eura⁹. Godišnje isplate dodatnih sredstava u okviru instrumenta NGEU za postojeće programe u sklopu VFO-a iznosile su za 2024. 24,6 milijardi eura, što je znatno povećanje u odnosu na prethodne godine (2023.: 19,0 milijardi eura). Zbog toga se do kraja 2026. mogu izvršiti isplate u iznosu do 16 milijardi eura.

Ukupne nepodmirene obveze počele su se smanjivati tijekom 2024., ali sporije nego očekivano

Nepodmirene obveze zbroj su preuzetih obveza koje još nisu plaćene. Na kraju 2024. ukupne nepodmirene obveze, koje će se morati platiti tijekom narednih godina ako se ne opozovu, iznosile su 507,4 milijarde eura, od čega su se 166,3 milijarde eura odnosile na financiranje bespovratnim sredstvima iz instrumenta NGEU. Iako su nepodmirene obveze bile manje u odnosu na rekordnu razinu od 543 milijarde eura zabilježenu 2023., ukupni iznos i dalje je bio za 33,5 milijardi eura veći od iznosa od 473,9 milijardi eura koji je Komisija procijenila u lipnju 2024.¹⁰

Rizici i izazovi

Sve veći rizik od opoziva i potreba za ubrzanom provedbom

Komisija je 2024. iznos opozvanih sredstava za razdoblje 2025. – 2027. prognozirala na 8,8 milijardi eura¹¹ (prognoza iz 2023.: 8,1 milijarda eura za razdoblje 2024. – 2027.¹²). To je povećanje procijenjenih opozvanih sredstava uglavnom potaknuto kohezijskim programima u okviru tekućeg VFO-a i EPFRR-om. Opoziv sredstava iz EPFRR-a očekuje se pri zaključenju programa iz prethodnog VFO-a 2026., dok u slučaju kohezijskih programa za VFO za razdoblje 2021. – 2027. postoji znatan rizik od opoziva sredstava počevši od 2027.

U slučaju KF-a, EFRR-a i ESF-a + Komisija prognozira da će ukupna opozvana sredstva iznositi 2,7 milijardi eura. Međutim, Sud napominje da je Komisija 1. travnja 2025. iznijela dva zakonodavna prijedloga u vezi s propisima za fondove kohezijske politike za programsko razdoblje 2021. – 2027.¹³ kojima bi se u određenim okolnostima mogao smanjiti rizik od opoziva tih sredstava.

Rizici za pravodobno iskorištavanje financijskih sredstava iz RRF-a

Isplate bespovratnih sredstava državama članica iz RRF-a iznosile su na kraju 2024. ukupno 197,5 milijardi eura (55 % ukupnog raspoloživog iznosa). Međutim, u tim se plaćanjima ne odražavaju nužno broj ili važnost ključnih etapa i ciljnih vrijednosti koje su države članice dostigle te se poveznica između primljenih sredstava i dostignutih ključnih etapa razlikuje ovisno o državi članici.

⁹ Godišnje izvješće za 2023., odlomak 2.26.

¹⁰ COM(2024) 276, tablica 4.

¹¹ COM(2024) 276, tablica 2.

¹² COM(2023) 390, tablica 2.

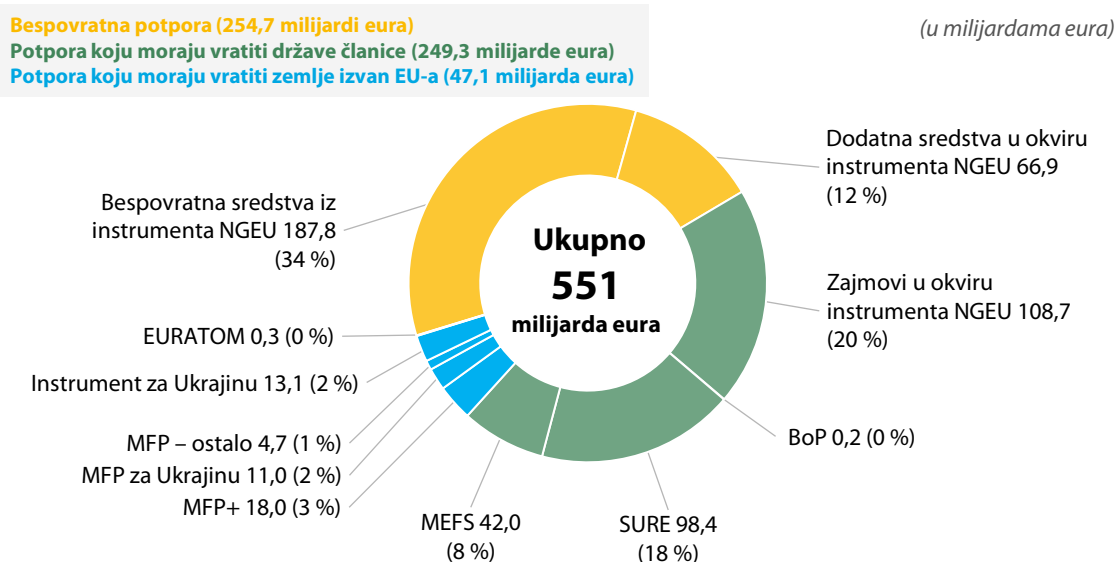
¹³ COM(2025) 123 i COM(2025) 164.

Sud je u jednom tematskom izvješću o RRF-u iz 2024.¹⁴ zaključio da postoje rizici za pravodobno iskorištavanje sredstava i dovršetak mjera u drugoj polovici razdoblja primjene RRF-a. Nadalje, zbog koncentracije ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u toj fazi, posebice kad je riječ o ulaganjima, postoji znatan rizik od toga da se sredstva neće iskoristiti u cijelosti jer su u slučaju ulaganja obično potrebna dulja razdoblja provedbe.

U okviru budućih VFO-ova morat će se uzeti u obzir sve veće opterećenje nastalo zbog obveza koje proizlaze iz zaduživanja za instrument NGEU

Sud je u okviru analize duga EU-a ispitao zaduživanje na financijskim tržištima, koje se uglavnom sastoji od dugoročnih obveznica. Tim se zaduživanjem financiraju instrument NGEU i financijska pomoć državama članicama i zemljama izvan EU-a. Na [slici 10.](#) pruža se detaljan prikaz programa EU-a financiranih na temelju zaduživanja EU-a.

Slika 10. – Programi financirani na temelju zaduživanja EU-a koje nije podmireno, stanje na kraju 2024.

BoP:	instrument za platnu bilancu
MEFS:	Mehanizam za europsku financijsku stabilnost
MFP:	makrofinancijska pomoć
NGEU:	instrument „NextGenerationEU“
SURE:	Europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji

Napomena: iznosi ne uključuju dio bespovratnih sredstava iz RRF-a koji se financira iz pričuve za prilagodbu Brexitu / sustava ETS.

Izvor: Sud, na temelju konsolidirane godišnje računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

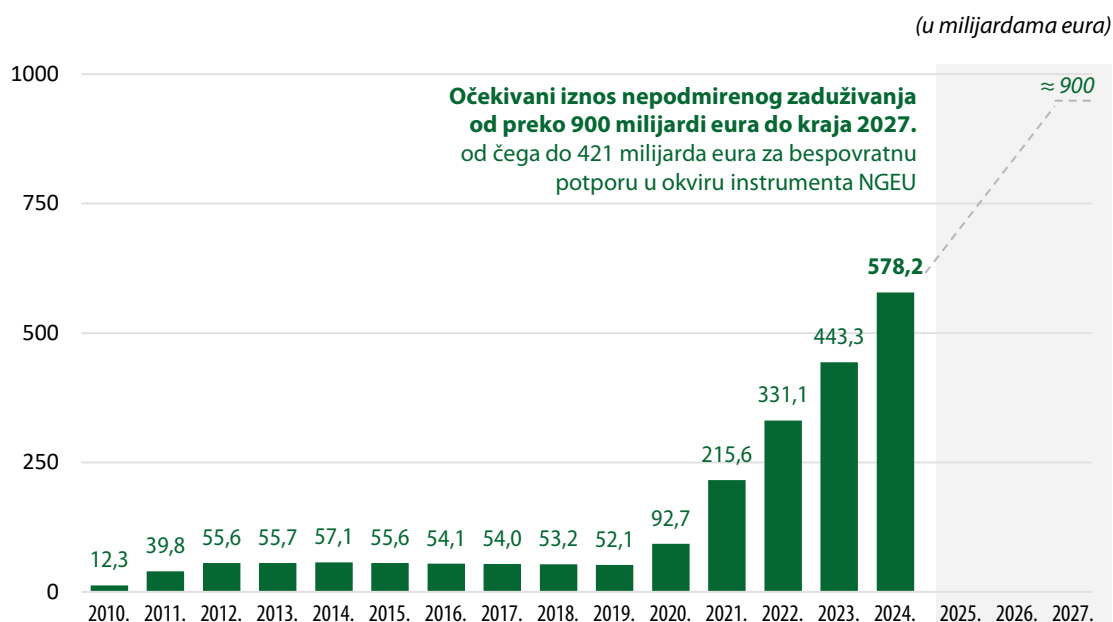
¹⁴ Tematsko izvješće 13/2024.

Nepodmireno zaduživanje EU-a povećalo se 2024. za više od 30 %

Komisija je tijekom posljednjih pet godina znatno povećala aktivnosti izdavanja obveznica jer se za financiranje većih programa kao što su instrumenti SURE i NGEU oslanja na tržišta kapitala.

Do 2027. nepodmireno zaduživanje EU-a moglo bi prekoračiti 900 milijardi eura, što je gotovo deseterostruko više u odnosu na razinu iz 2020. prije instrumenta NGEU, vidjeti [sliku 11.](#)

Slika 11. – Nepodmirene obveznice EU-a od 2010.

Napomena: izdavanje obveznica EU-a po bruto nominalnoj vrijednosti duga. Nisu uključene kratkoročne obveznice EU-a (23,1 milijarda eura).

Izvor: Sud, na temelju konsolidirane godišnje računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024. i informacija koje je dostavila Komisija.

Otplata zaduživanja za instrument NGEU odgađa se na buduće VFO-ove

Program NGEU uveden je kako bi se državama članicama pružila financijska sredstva u vrijednosti do 712 milijardi eura, od čega je iznos do 291 milijarde eura namijenjen za zajmove u okviru RRF-a, a iznos do 421 milijarde eura za bespovratnu potporu iz instrumenta NGEU. Do kraja 2024. EU je isplatio 363,5 milijardi eura. EU za instrument NGEU do kraja 2026. još može pozajmiti do 348,5 milijardi eura. Nakon tog datuma zaduživanje mora biti strogo ograničeno na refinanciranje¹⁵.

¹⁵ Uvodna izjava 18. Odluke (EU, Euratom) 2020/2053.

Otplata zaduživanja za instrument NGEU može započeti prije kraja 2027. ako u proračunskoj liniji za pokrivanje troškova financiranja iz tog instrumenta i dalje budu dostupna neiskorištena odobrena sredstva. U suprotnom otplata mora započeti 2028. i biti dovršena najkasnije 2058.¹⁶ Stoga se većina otplata odgađa na buduće VFO-ove jer raspored otplate mora biti stabilan i predvidljiv te su godišnje otplate zaduživanja za instrument NGEU ograničene na 7,5 % maksimalnog iznosa bespovratne potpore u okviru tog instrumenta¹⁷ (tj. 31,6 milijardi eura godišnje).

Tijekom 2024. smanjeni su očekivani troškovi zaduživanja za instrument NGEU u okviru tekućeg VFO-a, ali oni bi i dalje mogli biti dvostruko veći od početnih procjena

Ukupna dodijeljena sredstva dogovorena 2020. za VFO za razdoblje 2021. – 2027. u svrhu financiranja troškova za instrument NGEU iznosila su 14,9 milijardi eura te su predviđena u sklopu naslova 2. VFO-a za financiranje kamata i isplata kupona u okviru zaduživanja za instrument NGEU¹⁸. Procjene za 2020. temeljile su se na očekivanju da će kamatne stope za zaduživanje iznositi od 0,55 % za 2021. do 1,15 % za 2027.¹⁹ Međutim, kamatne stope u stvarnosti su se znatno povećale²⁰, što ima nepovoljan učinak na granični trošak financiranja koji EU snosi. Troškovi financiranja dosegili su najveći iznos 2023., kad su iznosili 3,63 %, u odnosu na 0,15 % 2021. U prvoj polovici 2024. počeli su se smanjivati²¹.

Ukupni rashodi za kamate u sklopu tekućeg VFO-a stoga bi se mogli kretati između 29 milijardi eura i 30,4 milijarde eura, što je otprilike dvostruko veći iznos od Komisijine početne prognoze od 14,9 milijardi eura²². U jednom informativnom sažetku iz 2024. koji je naručio Europski parlament²³ procijenjeno je da bi se ukupna plaćanja kamata za bespovratnu potporu iz instrumenta NGEU u sljedećem VFO-u (2028. – 2034.) mogla kretati između 70,9 milijardi eura i 73,8 milijardi eura.

Očekuje se da će se zaduživanje EU-a znatno povećati do kraja trenutnog VFO-a, i za instrument NGEU i za ostale instrumente, a većina otplata odgođena je na buduće VFO-ove. Kako bi se očuvala održivost budućih VFO-ova, bit će potrebno uzeti u obzir sve veće opterećenje koje proizlazi iz obveza povezanih sa zaduživanjem, dostupnost odgovarajućih jamstava i potrebu za jamčenjem dostatnih resursa za provedbu programa EU-a. Raspored otplate zaduživanja za bespovratnu potporu iz instrumenta NGEU može utjecati na ukupan iznos odobrenih sredstava za plaćanje u okviru tih VFO-ova, neovisno o njihovoj veličini.

¹⁶ Članak 5. Odluke (EU, Euratom) 2020/2053.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Komisijin izvještaj o procjenama za financijsku godinu 2024. (odjeljak o financijskom programiranju za razdoblje 2025. – 2027., str. 9.).

¹⁹ Informativni sažetak „Revision of the EU's long-term budget for 2021 to 2027”, Služba Europskog parlamenta za istraživanja, str. 7.

²⁰ Internetske stranice Europske središnje banke: Ključne kamatne stope ESB-a.

²¹ COM(2025) 70.

²² Komisijin izvještaj o procjenama za financijsku godinu 2024., odjeljak o financijskom programiranju za razdoblje 2025. – 2027., str. 9.

²³ Bruegel, „Management of debt liabilities in the EU budget under the post-2027 MFF”.

Iz proračuna EU-a nastavila se pružati potpora Ukrajini tijekom ruske ratne agresije

Prema podacima Komisije EU i njegove države članice mobilizirali su od početka ruske ratne agresije do kraja 2024. potporu za Ukrajinu i njezine stanovnike u iznosu većem od 130 milijardi eura.

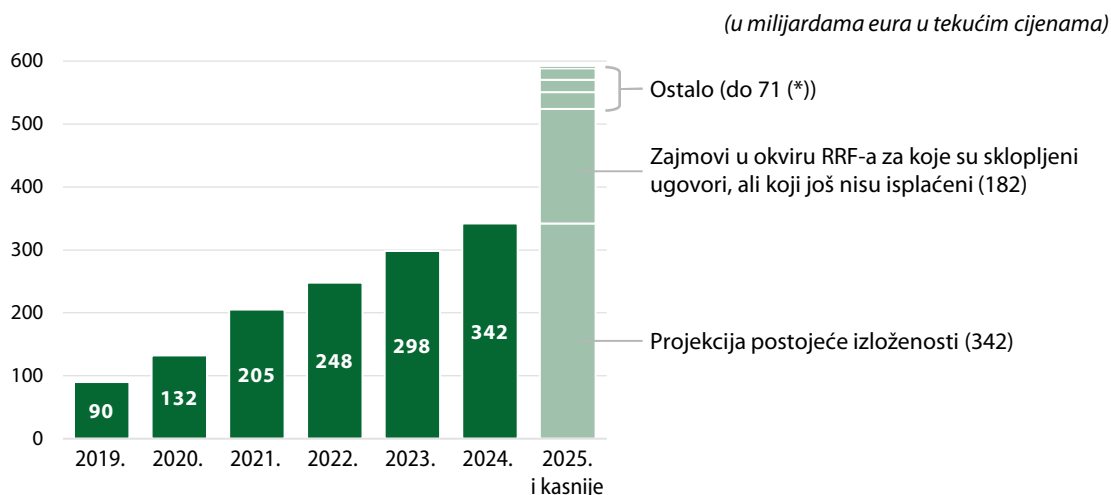
Na kraju 2024. odobreni zajmovi Ukrajini koji su bili nepodmireni ili koje je tek trebalo isplatiti iznosili su do 80,1 milijardu eura, od čega je bio isplaćen iznos od 42,1 milijarde eura.

Izloženost proračuna EU-a i dalje raste

Izloženost proračuna EU-a iznosila je na kraju 2024. ukupno 342 milijarde eura, što je povećanje za 14,8 % u odnosu na iznos od 298,0 milijardi eura na kraju 2023.

Očekuje se da će izloženost proračuna EU-a i dalje rasti te da će do 2027. dosegnuti iznos do 567 milijardi eura, vidjeti [sliku 12.](#)

Slika 12. – Prošla i prognozirana izloženost proračuna EU-a

(*) Ostalo (do 71):

- proračunska jamstva za operacije za koje su sklopljeni ugovori, ali sredstva još nisu isplaćena (do 27)
- Instrument za Ukrajinu (do 19,9)
- Mehanizam suradnje za zajmove Ukrajini (do 18,1)
- Instrument za zapadni Balkan (do 4)
- Instrument za reforme i rast za Moldovu (do 1,5)
- Makrofinancijska pomoć Jordanu (do 0,5)

Napomena: vrijednošću za 2025. i godine nakon toga nije uzeta u obzir otplata zajmova koji dospijevaju u razdoblju 2025. – 2027.

Izvor: Sud, na temelju konsolidirane godišnje računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

Preporuke Suda

Sud preporučuje Komisiji sljedeće:

- da zajamči da se pri otplati sredstava za instrument NGEU uzima u obzir provedba programa EU-a. Komisija bi trebala izraditi i primjenjivati odgovarajuće rasporede otplate zaduživanja za bespovratnu potporu iz instrumenta NGEU i pritom uzeti u obzir provedbu postojećih i budućih programa EU-a.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 2. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Ostvarivanje rezultata s pomoću proračuna EU-a

Predmet revizije

Poglavlje o uspješnosti ove godine obuhvaća sljedeće teme:

- dio 1. – Rezultati i ključne poruke iz tematskih izvješća Suda o uspješnosti objavljenih 2024. te povezane informacije Komisije i proračunskih i zakonodavnih tijela (Europskog parlamenta i Vijeća);
- dio 2. – Analiza načina na koji je Komisija u AMPR-u za 2023. izvješćivala o informacijama povezanim s uspješnošću za naslov 1. višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija“;
- dio 3. – Provedba preporuka iz „Izvješća Suda o uspješnosti proračuna EU-a – stanje na kraju 2021.“

Nalazi revizije

Dio 1. – Rezultati revizija uspješnosti koje je Sud proveo: ključne poruke

Sud u tematskim izvješćima ispituje s koliko se uspjeha pri izvršenju proračuna EU-a primjenjuju načela dobrog financijskog upravljanja²⁴. Njima su obuhvaćeni ključni ciljevi u pogledu uspješnosti i usklađenosti. Sud je 2024. objavio 28 tematskih izvješća u kojima su obrađeni mnogi od izazova s kojima se EU suočava u različitim rashodovnim područjima i politikama EU-a.

Revizijskim aktivnostima Suda obuhvaćena su sljedeća područja, koja su prioriteti strategije Suda za razdoblje 2021. – 2025.: odgovor EU-a na oporavak nakon krize, povećanje gospodarske konkurentnosti Unije u korist svih građana, otpornost na prijetnje sigurnosti EU-a i poštovanje europskih vrijednosti slobode, demokracije i vladavine prava, klimatske promjene, okoliš i prirodni resursi te fiskalne politike i javne financije u Uniji.

Na [slici 13.](#) prikazan je pregled svih tematskih izvješća objavljenih 2024. po strateškim područjima.

²⁴ Članak 33. Uredbe o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, rujan 2024.

Slika 13. – Strateška područja Suda obuhvaćena tematskim izvješćima (TI) iz 2024.

 Odgovor EU-a na oporavak nakon krize	▪ TI 12/2024: Odgovor EU-a na pandemiju bolesti COVID-19 ▪ TI 13/2024: Iskorištavanje sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost ▪ TI 25/2024: Digitalizacija zdravstvene skrbi
 Konkurentnost	▪ TI 04/2024: Postizanje ciljeva EU-a u području sigurnosti na cestama ▪ TI 08/2024: Ambicije EU-a u području umjetne inteligencije ▪ TI 10/2024: Priznavanje stručnih kvalifikacija u EU-u ▪ TI 11/2024: Industrijska politika EU-a za vodik iz obnovljivih izvora ▪ TI 21/2024: Državne potpore u kriznim vremenima ▪ TI 23/2024: Označivanje hrane u EU-u
 Otpornost i europske vrijednosti	▪ TI 02/2024: Koordinacijska uloga Europske službe za vanjsko djelovanje ▪ TI 03/2024: Vladavina prava u EU-u ▪ TI 05/2024: Registar transparentnosti EU-a ▪ TI 06/2024: Instrument za izbjeglice u Turskoj ▪ TI 17/2024: Uzajamni fond EU-a za Afriku ▪ TI 18/2024: Financijska potpora EU-a za zdravstvene sustave u odabranim partnerskim zemljama ▪ TI 26/2024: Integracija državljana trećih zemalja u EU-u ▪ TI 28/2024: Izvršavanje zakonodavstva EU-a
 Klimatske promjene, okoliš i prirodni resursi	▪ TI 01/2024: Smanjivanje emisija ugljikova dioksida iz osobnih automobila ▪ TI 09/2024: Sigurnost opskrbe plinom u EU-u ▪ TI 14/2024: Zelena tranzicija ▪ TI 15/2024: Prilagodba klimatskim promjenama u EU-u ▪ TI 19/2024: Ekološki uzgoj u EU-u ▪ TI 20/2024: Planovi u okviru zajedničke poljoprivredne politike
 Fiskalne politike i javne financije	▪ TI 07/2024: Komisijini sustavi za povrat nepravilnih rashoda EU-a ▪ TI 16/2024: Prihodi EU-a koji se temelje na nerekiciranom plastičnom ambalažnom otpadu ▪ TI 22/2024: Dvostruko financiranje iz proračuna EU-a ▪ TI 24/2024: Javna služba EU-a ▪ TI 27/2024: Borba protiv štetnih poreznih režima i izbjegavanja plaćanja poreza na dobit

Izvor: Sud.

Dio 2. – Uspješnost programa u okviru naslova 1. višegodišnjeg financijskog okvira „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija”

Sud je utvrdio sljedeće:

- Komisijin okvir za izvješćivanje o uspješnosti bio je stabilan i informacije koje je Komisija pružila o uspješnosti naslova 1. VFO-a u AMPR-u za 2023. bile su u skladu s internim uputama. Sud je u prijavljenim podacima utvrdio manje nedosljednosti.
- Pokazatelji uspješnosti navedeni za oba razdoblja u izvještajima o uspješnosti programa općenito su se temeljili na načelu SMART (tj. bili su konkretni, mjerljivi, ostvarivi, relevantni i vremenski ograničeni). Ti su pokazatelji poboljšani u razdoblju 2021. – 2027. kako bi se bolje obuhvatio raspon aspekata uspješnosti programa, od uložених resursa do učinka. Međutim, CEF i dalje ne uključuje pokazatelje rezultata ili učinka. U nekim je slučajevima pokazatelje bilo teško protumačiti.
- Postojali su nedostaci u sljedivosti podataka povezanih s pokazateljima uspješnosti, posebno za program Obzor 2020., zbog čega je njihova pouzdanost znatno umanjena. Iako je Komisija poboljšala način na koji su se takvi podatci provjeravali za program Obzor Europa, Sud je i dalje utvrdio nedosljednosti u povezanim podacima.
- U prijavljenim pokazateljima uspješnosti za svemirski program EU-a nisu u potpunosti u obzir uzeta stajališta korisnika programa i Sud je prethodno preporučio Komisiji da upotrebljava odgovarajuće pokazatelje uspješnosti.
- Komisija izvješćuje o napretku u dosezanju vrijednosti ključnih pokazatelja uspješnosti u izvještajima o uspješnosti programa. Sud je imao drukčije stajalište o napretku u dosezanju vrijednosti 19 % pokazatelja uključenih u izvještaje o uspješnosti programa iz uzorka. Za većinu njih smatrao je da je napredak u ostvarivanju rezultata bio sporiji nego što je to smatrala Komisija. Kad je riječ o programu InvestEU, za 50 % pokazatelja navedenih u izvještajima o uspješnosti programa nije bila utvrđena ciljna vrijednost, zbog čega je ograničena mogućnost za procjenu napretka u ostvarivanju ciljeva programa.
- I za Obzor 2020. i za CEF za razdoblje 2014. – 2020., programe čija se provedba približava dovršetku, manje od polovice pokazatelja uspješnosti upućuje na to da su rezultati ostvareni ili da je ostvaren zadovoljavajući napredak u njihovu ostvarivanju.
- Kad je riječ o programima za razdoblje 2021. – 2027., u slučaju pokazatelja za koje su podatci dostupni, u okviru programa Obzor Europa i CEF te svemirskog programa EU-a ostvaren je zadovoljavajući ili umjeren napredak. Kad je riječ o programu InvestEU, za većinu pokazatelja nisu bile utvrđene ciljne vrijednosti, pa se oni nisu mogli upotrijebiti za procjenu napretka.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- dodatno poboljšati sljedivost podataka na kojima se temelji izvješćivanje o ključnim pokazateljima uspješnosti;
- poboljšati praćenje pokazatelja; i
- poboljšati procjenu ključnih pokazatelja uspješnosti.

Dio 3. – Praćenje provedbe preporuka iz „Izvješća Suda o uspješnosti proračuna EU-a – stanje na kraju 2021.”

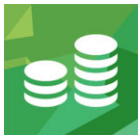
U tom se dijelu iznose informacije o praćenju provedbe preporuka iz izvješća Suda o uspješnosti proračuna EU-a za financijsku godinu 2021.

Dvije potpreporuke od njih šest trebalo je provesti 2024. Sud je procijenio da je jedna preporuka bila provedena u potpunosti, a druga u većoj mjeri. Ciljni rokovi za provedbu preostalih četiriju potpreporuka bili su povezani s pripremom VFO-a za razdoblje nakon 2027., koja je još bila u tijeku u vrijeme kad je Sud obavljao reviziju. Za njih tri Sud je mogao procijeniti napredak ostvaren u provedbi te je utvrdio da su one već provedene u većoj mjeri.

Komisija smatra da novi računovodstveni sustav SUMMA nudi bolje tehničke mogućnosti za praćenje rashoda povezanih s horizontalnim prioritetima. Za sljedeći VFO i prije proširenja praćenja takvih rashoda Komisija namjerava procijeniti relevantnost te troškove i koristi svakog novog IT rješenja. Trenutačno, i u skladu s povezanim pravnim zahtjevima za relevantne programe, u okviru računovodstvenog sustava automatizirani su samo praćenje i izvješćivanje za potrošnju u području klime. Kad je riječ o drugim horizontalnim prioritetima, kao što su bioraznolikost, digitalizacija i rodna pitanja, Komisija se oslanja na ručno unesene podatke, što je dugotrajan proces u kojem postoji vjerojatnost od pogrešaka.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 3. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Prihodi

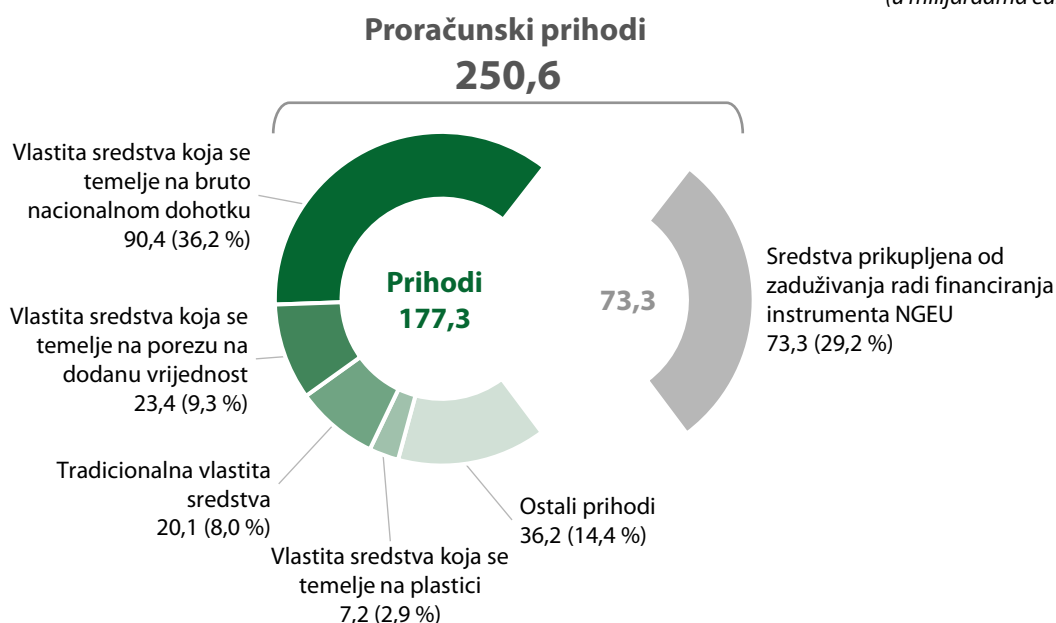
Ukupno: 250,6 milijardi eura

Predmet revizije

Sud je revizijom obuhvatio prihodovnu stranu proračuna EU-a kojom se financiraju rashodi EU-a. Obavljeno je ispitivanje odabranih ključnih sustava kontrole za upravljanje vlastitim sredstvima te uzorka prihodovnih transakcija.

Slika 14. – Prihodi – detaljan prikaz za 2024.*

(u milijardama eura)

* Ukupni iznos od 250,6 milijardi eura odnosi se na prihode EU-a u izvješćima o izvršenju proračuna za 2024., koja se temelje na izmijenjenim pravilima o računovodstvenom načelu blagajne. Iznos od 175,8 milijardi eura prikazan u izvješću o financijskom rezultatu za 2024. izračunan je primjenom računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja. Financijska sredstva prikupljena od zaduživanja u svrhu financiranja instrumenta NGEU uključena su u izvješća o izvršenju proračuna u skladu s Uredbom (EU) 2020/2094 kao prihodi, ali nisu uključena kao prihodi u izvješću o financijskom rezultatu, u skladu s računovodstvenim pravilima.

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije za 2024.

Vlastita sredstva koja se temelje na bruto nacionalnom dohotku (BND) država članica činila su 2024. 36 % prihoda EU-a, dok su vlastita sredstva koja se temelje na **porezu na dodanu vrijednost (PDV)** činila 9 %. Ti se doprinosi izračunavaju s pomoću makroekonomskih statističkih podataka i procjena koje dostavljaju države članice. **Tradicionalnim vlastitim sredstvima**, ponajprije carinama na uvoz koje u ime EU-a naplaćuju države članice, ostvareno je dodatnih 8 % prihoda EU-a.

Vlastita sredstva koja se temelje na **nerecikliranom plastičnom ambalažnom otpadu (vlastita sredstva koja se temelje na plastici)** čine 3 % prihoda EU-a. Izračunavaju se primjenom jedinstvene stope na masu nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada nastalog u svakoj državi članici.

Iznosi pozajmljeni u svrhu financiranja bespovratne financijske potpore državama članicama u kontekstu instrumenta NGEU čine 29 % prihoda EU-a. Drugi bitni izvori uključuju doprinose i povrate povezane sa sporazumima i programima EU-a te na njih otpada 11 % prihoda EU-a. To uključuje povrate od država članica u područjima „Kohezija, otpornost i vrijednosti” i „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija”, kao i doprinose zemalja izvan EU-a programima i aktivnostima EU-a.

Nalazi revizije

Pravilnost transakcija

Iznos obuhvaćen revizijom	Je li bilo značajnih pogrešaka?
250,6 milijardi eura	Ne – 2024. nije bilo značajnih pogrešaka

Ispitivanje elemenata sustava unutarnje kontrole

Ukupni revizijski dokazi upućuju na to da stopa pogreške za prihode nije bila značajna. Ispitani sustavi za prihode općenito su bili djelotvorni. Međutim, određeni elementi sustava kontrole za upravljanje zadržkama u vezi s PDV-om i otvorenim pitanjima u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima bili su djelomično djelotvorni. Nadalje, pružanje informacija o zadržkama u vezi s BND-om i dostavljanje podataka o vlastitim sredstvima od plastičnog otpada, kao i određeni elementi ključnih unutarnjih kontrola tradicionalnih vlastitih sredstava koje je Sud procijenio u trima državama članicama, bili su djelomično djelotvorni.

Sud je utvrdio da je došlo do znatnog smanjenja broja važećih zadržki u vezi s PDV-om i otvorenih pitanja u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima. Međutim, među njima ima zadržki i pitanja otvorenih više od pet godina.

Komisija je dovršila ciklus provjere BND-a za razdoblje 2020. – 2024. prema planu, ali Sud je utvrdio da određene države članice ne dostavljaju pravodobno potrebne informacije povezane s važećim zadržkama.

Utvrdio je da određene države članice dostavljaju podatke o plastici prikupljene samo na temelju jedne metode. Mnoge od država članica koje dostavljaju podatke izračunane na temelju dviju metoda ne uravnotežuju rezultate. To nije u skladu s pravilima EU-a. Komisija trenutačno radi na provjeri podataka te se izražene zadržke posebno odnose na predmetne dvije metode prikupljanja podataka.

Sud je utvrdio nedostatke u upravljačkim i računovodstvenim sustavima za tradicionalna vlastita sredstva u trima državama članicama koje je posjetio. Komisija također nastavlja otkrivati slične nedostatke u mnogim državama članicama i izvješćivati o njima.

Druga pitanja

Sud je utvrdio i da postoje rizici za pravodobnu provedbu carinske reforme te da Komisijino prvo izvješće o procjeni reforme vlastitih sredstava od PDV-a nije uključivalo učinak te reforme na doprinose država članica. Ta pitanja ne utječu na revizorsko mišljenje Suda o pravilnosti prihoda jer se ne odnose izravno na transakcije povezane s računovodstvenom dokumentacijom.

Dok se ne donese i provede carinska reforma, nedostaci koje je Sud prethodno utvrdio i dalje će postojati. Sud je utvrdio da unatoč opsegu i složenosti tog projekta Komisija nije izradila plan za pripremu provedbe reforme.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala pojačati svoje aktivnosti kako bi se zajamčila pravodobna provedba carinske reforme nakon što se ona donese, i to izradom plana u kojem se utvrđuju detaljni rokovi i raspodjela odgovornosti kako bi se mogao pratiti napredak u:

- uspostavi i početnom radu carinskog tijela EU-a dok to tijelo ne bude imalo operativne kapacitete za izvršenje vlastitog proračuna;
- razvoju, uvođenju i održavanju centra EU-a za carinske podatke.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 4. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija

Ukupno: 25,9 milijardi eura (13,5 % rashoda iz proračuna EU-a)

Predmet revizije

Programi koji se financiraju u okviru naslova 1. VFO-a „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” raznoliki su te im je cilj financirati projekte kojima se doprinosi, među ostalim, istraživanju i inovacijama, razvoju europske infrastrukture u prometnom, energetske i digitalnom sektoru, komunikacijama, digitalnoj transformaciji i jedinstvenom tržištu, kao i svemirskoj politici.

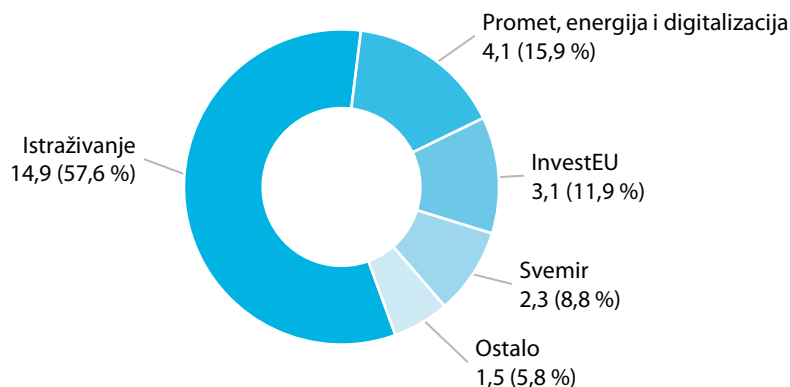
Glavni su programi za istraživanje i inovacije Obzor Europa (za razdoblje 2021. – 2027.) i njegov prethodnik Obzor 2020. (za razdoblje 2014. – 2020.). Na potonji program odnosile su se otprilike dvije trećine transakcija u području istraživanja nad kojima je Sud proveo reviziju za 2024.

Iz naslova 1. VFO-a financiraju se i infrastrukturni projekti, npr. u sklopu Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), fonda InvestEU te svemirskih programa, uključujući Galileo (globalni navigacijski satelitski sustav EU-a), EGNOS (Europski geostacionarni navigacijski sustav) i Europski program za promatranje Zemlje Copernicus.

Slika 15. – Plaćanja

(u milijardama eura)

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije za 2024.

Za 2024. rashodi obuhvaćeni revizijom u tom području iznosili su 19 milijardi eura. Većinom rashoda za programe u okviru predmetnog naslova izravno upravlja Komisija, među ostalim preko izvršnih agencija. Preostale dijelove proračuna u okviru naslova 1. VFO-a izvršavaju zajednička poduzeća i decentralizirane agencije. Većinu rashoda za istraživanje u sklopu programa Obzor i CEF-a čine bespovratna sredstva koja se dodjeljuju javnim ili privatnim korisnicima koji sudjeluju u projektima. Nakon sklapanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava Komisija korisnicima najprije osigurava pretfinanciranje. U slučaju bespovratnih sredstava kojima se nadoknađuju stvarni troškovi, što je najčešća vrsta financiranja u području istraživanja, korisnici prijavljuju svoje stvarne troškove, koji im se potom nadoknađuju. Kad se dodjeljuju bespovratna sredstva u obliku jednokratnog iznosa, korisnicima se za svaki dovršeni radni paket isplaćuje unaprijed utvrđeni jednokratni iznos, neovisno o stvarno nastalim troškovima. Drugim riječima, financijska potpora isplaćuje se nakon dovršetka radnih paketa.

Svemirskim programima, općenito gledajući, neizravno upravljaju posebna provedbena tijela (kao što su Europska svemirska agencija i Agencija EU-a za svemirski program), čiji se troškovi nadoknađuju na temelju njihovih stvarnih rashoda za te programe. Financijske instrumente (tj. zajmove, jamstva i vlasnička ulaganja) u okviru programa InvestEU u prvom redu primjenjuju Europska investicijska banka ili Europski investicijski fond, koji se pak služe financijskim posrednicima.

Nalazi revizije

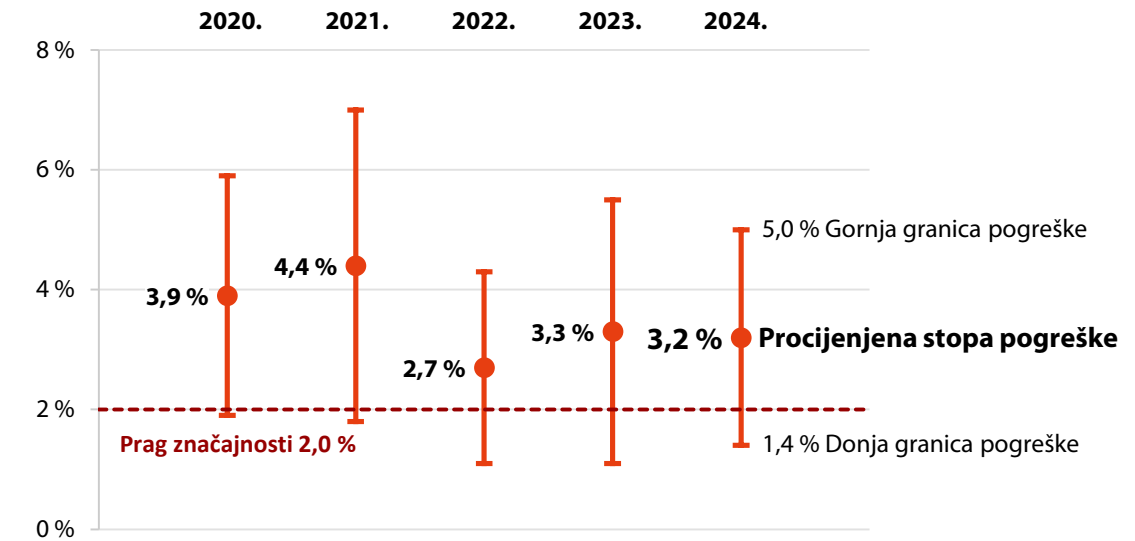
Pravilnost transakcija

Iznos obuhvaćen revizijom	Je li bilo značajnih pogrešaka?	Procijenjena najvjerojatnija stopa pogreške
19 milijardi eura	Da	3,2 % (2023.: 3,3 %)

Cjelokupno gledajući, Sud je procijenio da je stopa pogreške u području „Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija” značajna. Od 127 transakcija koje je Sud ispitao za 2024. u njih 32 (25 %) postojale su pogreške. Na temelju tih rezultata i dodatnih pogrešaka utvrđenih u transakcijama koje su proveli agencije EU-a, zajednička poduzeća i Europski institut za inovacije i tehnologiju Sud procjenjuje da stopa pogreške iznosi 3,2 % (vidjeti [sliku 16.](#)).

Slika 16. – Procijenjeni učinak mjerljivih pogrešaka

Procijenjena stopa pogreške

Izvor: Sud.

Istraživanje je i dalje visokorizično rashodovno područje. Sud je od 99 transakcija u području istraživanja nad kojima je proveo reviziju, koje su bile dio njegova reprezentativnog uzorka, utvrdio mjerljive pogreške u njih 26 (26 %). Velik dio tih pogrešaka odnosio se na troškove za osoblje. Revizijom koju je Sud proveo nisu utvrđene znatne razlike između programa Obzor 2020. i programa Obzor Europa u pogledu pravilnosti rashoda unatoč pojednostavnjenjima koja su uvedena u okviru programa Obzor Europa kako bi se korisnicima olakšala prijava troškova. Kad je riječ o drugim programima i aktivnostima, Sud je utvrdio mjerljive pogreške u dvjema transakcijama od njih 28 iz uzorka.

Pojednostavnjenje s pomoću financiranja jednokratnim iznosom

U okviru programa Obzor Europa Komisija financijsku potporu istraživačkim projektima može pružiti i s pomoću bespovratnih sredstava u obliku jednokratnog iznosa ako je ta mogućnost navedena u relevantnim programima rada ili pozivu na podnošenje prijedloga. Financiranje jednokratnim iznosom jedna je od pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova predviđenih člankom 125. Financijske uredbe te je za takvo financiranje potrebno unaprijed dostaviti detaljne procjene troškova za svaku kategoriju troškova po korisniku i radnom paketu. Prije sklapanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava stručnjaci koje je angažirala Komisija razmatraju te procjene troškova u odnosu na predložene aktivnosti kako bi se zajamčilo da su te procjene razumne i da nisu prekomjerne. Komisija zatim isplaćuje iznos bespovratnih sredstava ovisno o tome jesu li, prema procjeni tih stručnjaka, radni paketi „pravilno provedeni”.

Do 2027. Komisija namjerava izvršiti najmanje 50 % proračuna (dodijeljenog za pozive) u okviru programa Obzor Europa u obliku financiranja jedinstvenim jednokratnim iznosom. Međutim, dodjela takvog financiranja zasad je ograničena te na njega otpada samo oko 15 % ukupnog iznosa bespovratnih sredstava za koja su tijekom 2024. sklopljeni sporazumi. Sud je stoga ove godine revizijom obuhvatio samo jednu transakciju u obliku jedinstvenog jednokratnog iznosa te je iznio jedan nemjerljiv nalaz o procjeni troškova opreme u prijedlogu proračuna. Sud očekuje da će se udio financiranja jednokratnim iznosom u njegovu uzorku postupno povećavati sljedećih godina.

Preispitivanje Komisijina upravljanja financijskom potporom trećim stranama u području istraživanja

U okviru istraživačkih programa financijska potpora trećim stranama upotrebljava se za pružanje potpore općenito manjim projektima i subjektima. Komisija, zajedno s izvršnim agencijama, sklapa sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava s jednim korisnikom ili više njih, koji djeluju kao određena vrsta provedbenih tijela tako što dodjeljuju bespovratna sredstava trećim stranama. Određena treća strana može na temelju te vrste financiranja primiti najviše 60 000 eura. Sud je ispitao 11 transakcija iz svojih uzoraka transakcija u okviru naslova 1. VFO-a za 2023. i 2024.

Revizije koje je Sud proveo pokazale su da je u 9 od tih 11 slučajeva prag od 60 000 eura premašen a da pritom u programu rada ili pozivu nije navedeno odgovarajuće obrazloženje. To nije u skladu s pravnim zahtjevima. U samo trima slučajevima od njih 11 u sporazume sklopljene između korisnika i trećih strana uključene su sve obveze propisane sporazumima EU-a o dodjeli bespovratnih sredstava. U dvama drugim slučajevima bile su uključene neke od njih, no u preostalih šest slučajeva sve su te obveze izostavljene iz ugovornih uvjeta.

Nadalje, Sud je utvrdio da korisnici kojima je Komisija povjerila upravljanje financijskom potporom trećim stranama nisu dužni dokazati djelotvornost svojih kontrola za jamčenje pravilnosti rashoda EU-a. Sud smatra da to čini poseban rizik za dobro financijsko upravljanje i zaštitu financijskih interesa EU-a.

Godišnja izvješća o radu i ostali mehanizmi upravljanja

Sud je pregledao informacije u Komisijinu AMPR-u za 2024. koje se odnose na procijenjeni rizik u trenutku plaćanja za naslov 1. VFO-a od 1,6 %. Taj je postotak na donjem kraju raspona procijenjene stope pogreške koji je utvrdio Sud, što je bio slučaj za većinu godina, i ispod je praga značajnosti.

Budući da su se *ex post* revizije programa Obzor Europa i Digitalna Europa počele provoditi u drugoj polovici 2024., za te programe još nije dostupna utvrđena stopa pogreške. GU CNECT i ERCEA stoga su kao procijenjenu stopu pogreške upotrijebili svoju ciljnu vrijednost prema kojoj stopa preostale pogreške za te programe ne smije premašiti 2 %. Sud ujedno smatra da su se u njihovim godišnjim izvješćima pruža vjerna procjena financijskog upravljanja u pogledu pravilnosti transakcija povezanih s rashodima u okviru naslova 1. VFO-a.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- preispitati izvršavanje bespovratnih sredstava u obliku jednokratnog iznosa kako bi se pružile informacije za buduću upotrebu financiranja jednokratnim iznosom; i
- poboljšati upravljanje financijskom potporom trećim stranama.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 5. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Kohezija, otpornost i vrijednosti

Ukupno: 61,4 milijarde eura (32,1 % rashoda iz proračuna EU-a)

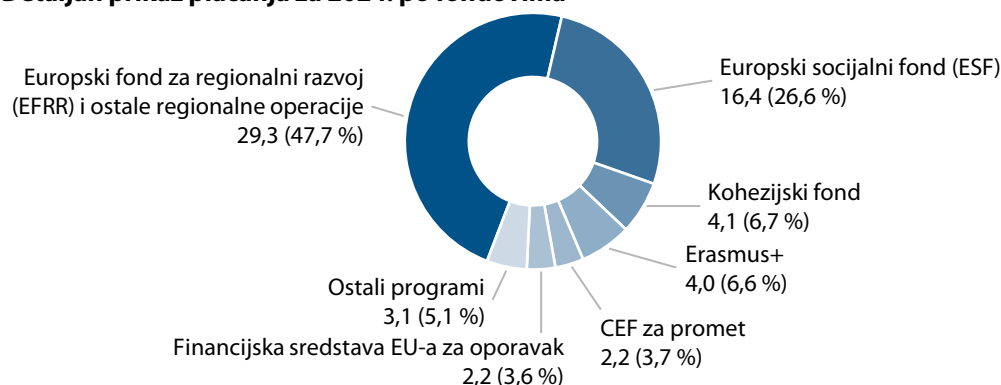
Predmet revizije

Potrošnja u okviru predmetnog naslova usmjerena je na smanjenje nejednakosti u razvoju među različitim državama članicama i regijama EU-a (podnaslov 2.a) i mjere za podupiranje i zaštitu vrijednosti EU-a te time povećanje otpornosti EU-a na sadašnje i buduće izazove (podnaslov 2.b). Na [slici 17.](#) prikazan je pregled glavnih aktivnosti i potrošnje sredstava u okviru tog naslova za 2024.

Slika 17. – Plaćanja

(u milijardama eura)

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije za 2024.

Revizijski statistički skup Suda za taj naslov VFO-a sastojao se od rashoda uključenih u računovodstvenu dokumentaciju koju je Komisija prihvatila 2024. Sud primjenjuje pristup u okviru kojeg ispituje transakcije za koje su države članice prema zakonodavstvu trebale provesti sve relevantne mjere za ispravak pogrešaka koje su same utvrdile.

Fondovi kohezijske politike, tj. Europski fond za regionalni razvoj / Kohezijski fond (EFRR/KF) i Europski socijalni fond (ESF) primjenjuju se u okviru podijeljenog upravljanja. Naslovom 2. VFO-a obuhvaćeno je i financiranje sredstvima EU-a u okviru programa ili mjera kojima izravno upravljaju Komisijine glavne uprave (GU-ovi), među ostalim preko izvršnih agencija EU-a, ili kojima se upravlja neizravno uz pomoć partnerskih organizacija ili drugih tijela, kao što su nacionalne agencije koje provode program Erasmus+²⁵.

²⁵ GU COMM, GU DIGIT, GU EMPL, GU REGIO, Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu (EACEA), Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo (HaDEA) i Europska izvršna agencija za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA) kad je riječ o rashodima u statističkom skupu Suda za 2024.

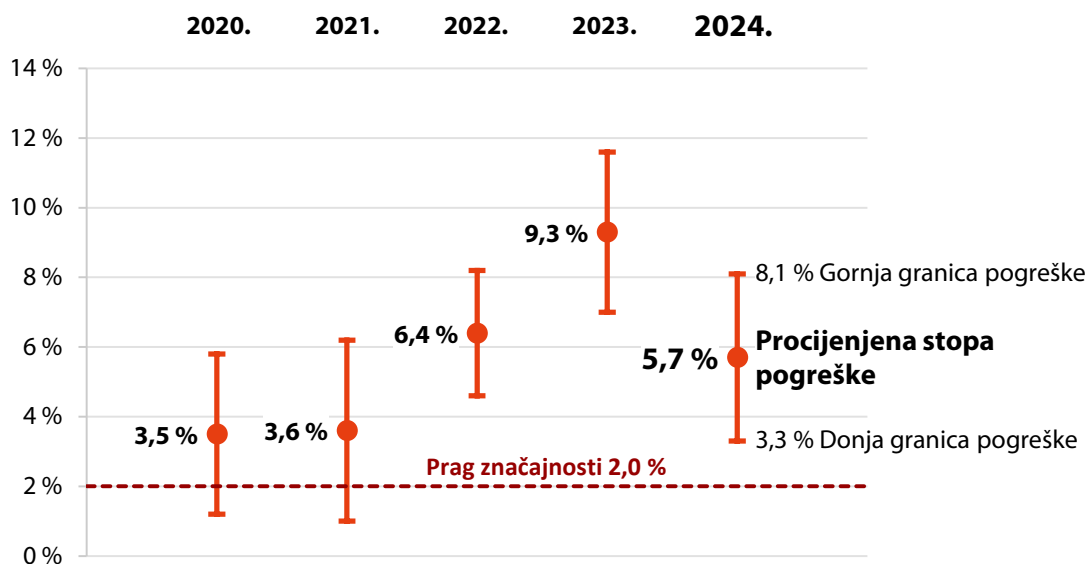
Nalazi revizije

Iznos obuhvaćen revizijom	Je li bilo značajnih pogrešaka?	Procijenjena najvjerojatnija stopa pogreške
55,2 milijarde eura	Da	5,7 % (2023.: 9,3 %)

Za 2024. stopa pogreške koju je Sud procijenio za naslov 2. VFO-a ponovno je iznad praga značajnosti od 2 % i iznosi 5,7 %. Ta se stopa temelji na reviziji kojom je Sud obuhvatio 223 transakcije, u kojima je utvrdio i kvantificirao 44 pogreške (2023: 49 pogrešaka u uzorku od 238 transakcija) koje revizijska tijela nisu otkrila ili su ih otkrila, ali ih nisu ispravila u dovoljnoj mjeri. Procjenom koju Sud iznosi uzeti su u obzir i nalazi revizijskih tijela, koja su za te transakcije prijavila 47 pogrešaka (2023.: 52). Pri donošenju procjene Sud je uzeo u obzir ispravke koje su primijenila programska tijela (u ukupnoj vrijednosti od 248,5 milijuna eura).

Slika 18. – Procijenjeni učinak mjerljivih pogrešaka

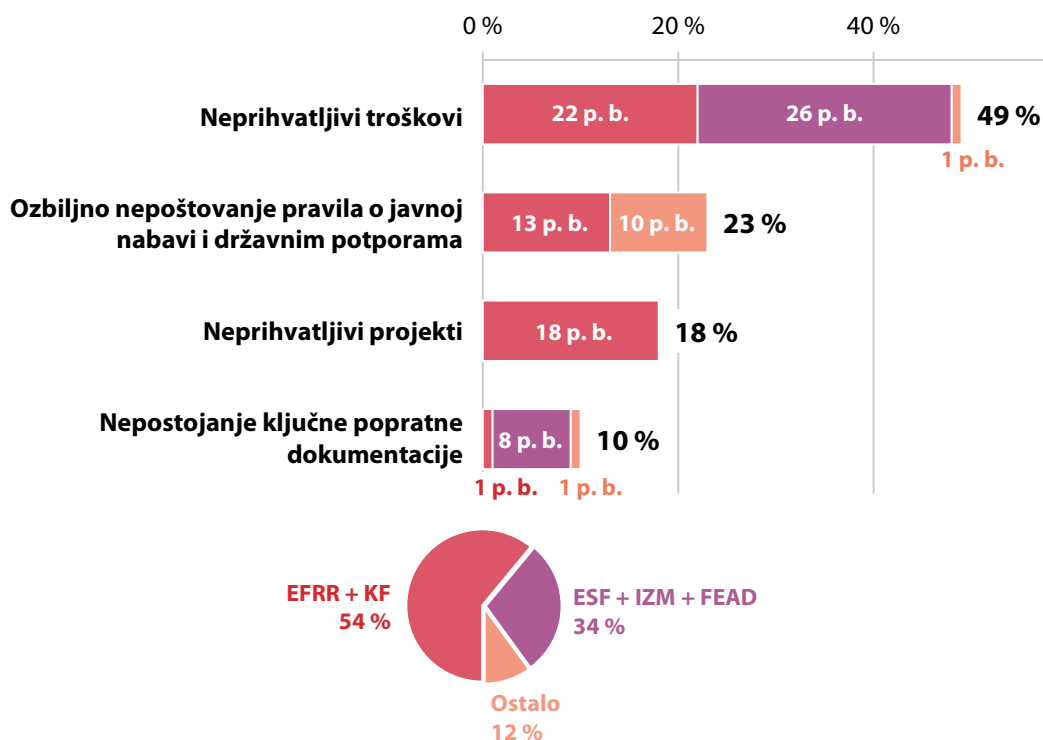
Procijenjena stopa pogreške

Izvor: Sud.

Na [slici 19.](#) prikazan je udio 44 mjerljive pogreške koje je Sud utvrdio u ukupnoj stopi pogreške nakon što se one pridodaju pogreškama koje su revizijska tijela otkrila ili koje nisu u dovoljnoj mjeri ispravila za te iste transakcije.

Slika 19. – Udio pogrešaka koje je utvrdio Sud u ukupnoj stopi pogreške

p.b.: postotni bodovi

Izvor: Sud.

Podijeljeno upravljanje

Neprihvatljivi troškovi najčešća su pogreška koju su revizijska tijela otkrila. Sud je utvrdio 24 slučaja neprihvatljivih troškova koje nadležna revizijska tijela nisu otkrila iako su provjerila te iste transakcije. Glavni uzroci neprihvatljivosti bili su nepoštovanje pravila prihvatljivosti iz sporazuma o financiranju i pogreške u izračunu troškova.

Među transakcijama u uzorku Suda njih 12 odnosilo se na kupnju cjepiva i lijekova protiv bolesti COVID-19. Sud je u okviru aktivnosti u vezi s tim transakcijama proveo reviziju i nad postupcima javne nabave koje je Komisija provela u ime država članica radi sklapanja ugovora o kupnji. Utvrdio je nekoliko problema, kao što je nedovoljno dokumentiranje pregovora s dobavljačima u vezi s uvjetima ugovora, uključujući cijenu i broj doza. U skladu s metodologijom koju primjenjuje²⁶ Sud nije kvantificirao te nepravilnosti. Sud napominje da je Opći sud Europske unije u presudi od 14. svibnja 2025.²⁷ koja se odnosi na javni pristup određenim dokumentima u kontekstu nabave cjepiva protiv bolesti COVID-19 podsjetio na zahtjev u pogledu transparentnosti, u skladu s kojim predmetne institucije moraju sastavljati i čuvati dokumente povezane sa svojim aktivnostima na nearbitraran i predvidljiv način, te utvrdio da Komisija nije ispunila svoje obveze u pogledu načela dobre uprave.

²⁶ Metodologija Suda za kvantifikaciju pogrešaka u području javne nabave.

²⁷ Presuda Općeg suda Europske unije od 14. svibnja 2025., *Stevi i The New York Times/Komisija*, predmet T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483, posebice točke 59. i 85.

Sud je utvrdio tri potpuno **neprihvatljiva projekta**, dva u Mađarskoj i jedan u Češkoj, te jedan djelomično neprihvatljiv projekt u Portugalu. Za te je projekte dodijeljena potpora iako nisu ispunjavali kriterije iz povezanih poziva na podnošenje prijedloga.

Sud je utvrdio slučajeve nepoštovanja pravila EU-a ili nacionalnih pravila o **javnoj nabavi** u 15 postupaka obuhvaćenih revizijom, i to u Češkoj, Njemačkoj, Grčkoj, Francuskoj, Poljskoj, Portugalu, Rumunjskoj i Ujedinjenoj Kraljevini, te na razini Komisije u pogledu javne nabave cjepiva i lijekova protiv bolesti COVID-19. Sud je kvantificirao tri slučaja, uključujući jedan slučaj u kojem korisnik nije proveo provjeru tržišta. Od tih 15 slučajeva Sud nije kvantificirao njih 12 jer u skladu s metodologijom Suda nisu izravno utjecali na izvršena plaćanja.

Sud je utvrdio četiri projekta u okviru kojih su prekršena pravila EU-a o **državnim potporama**, tj. dva u Njemačkoj te po jedan u Poljskoj i Nizozemskoj. U jednom od slučajeva u Njemačkoj dodijeljena potpora prekoračila je dopušteni intenzitet potpore.

Korisnici i programska tijela dužni su očuvati prikladan revizijski trag. Sud je za osam transakcija koje je ispitao utvrdio da popratne informacije ili popratna dokumentacija nisu bile dostupne. Od tih transakcija kvantificirao je njih šest jer ni programska tijela ni korisnici nisu mogli dostaviti **ključne dokumente** kojima bi se dokazalo ispunjavanje uvjeta prihvatljivosti. U jednom od šest slučajeva u Nizozemskoj nije bilo dokazano pružanje savjetodavnih usluga.

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti povratni su oblik potpore. U osam transakcija nad kojima je proveo reviziju, koje obuhvaćaju 83 krajnja primatelja i dvije naknade za upravljanje, Sud je utvrdio šest krajnjih primatelja koji su primili potporu unatoč tomu što su ulagali u gospodarski sektor koji nije prihvatljiv za potporu ili nisu ispunjavali kriterije prihvatljivosti (četiri u Njemačkoj te po jedan u Grčkoj i Mađarskoj).

Transakcije kojima izravno ili neizravno upravlja Komisija

Sud je utvrdio četiri pogreške u slučaju kojih je Komisija izravno pružila potporu za projekte preko Europske izvršne agencije za klimu, infrastrukturu i okoliš (CINEA), Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA) i EIB-a. Sud je te pogreške kvantificirao. U slučaju jednog projekta koji je sufinancirala Komisija (EACEA) prijavljeni troškovi za osoblje nisu bili u skladu sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava. Sud je utvrdio i neprihvatljive troškove za osoblje koji su prikazani većim od stvarnih u jednoj aktivnosti financiranoj u okviru programa Erasmus+ u Grčkoj i Portugalu. Ukupni kvantificirani slučajevi u okviru izravnog i neizravnog upravljanja zauzimaju udio od otprilike 0,7 postotnih bodova u stopi pogreške koju je Sud procijenio.

Dobro financijsko upravljanje

Proračun EU-a potrebno je izvršavati na zakonit i pravilan način te primjenjujući dobro financijsko upravljanje, kojim su obuhvaćena načela ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. U skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama²⁸ države članice obvezne su poštovati ta načela pri primjeni fondova kohezijske politike. Sud je u okviru revizije utvrdio šest slučajeva u kojima se ta načela nisu poštovala, tj. jedan u Češkoj, tri u Italiji i dva u Poljskoj. U dvama slučajevima u Italiji, koji se odnose na projekte u okviru EFRR-a, zbog niskog pondera dodijeljenog kriteriju cijene u postupcima javne nabave postoji vrlo mala vjerojatnost da je ostvarena vrijednost za uloženi novac.

Procjena aktivnosti revizijskih tijela koju je obavio Sud

Sud je procijenio aktivnosti 22 revizijska tijela od njih ukupno 119 u 15 država članica i Ujedinjenoj Kraljevini. Uzorak koji je Sud sastavio sastojao se od 30 jamstvenih paketa za koje su ta tijela bila odgovorna. U svim slučajevima osim jednog revizijska tijela obavijestila su Komisiju da stopa preostale pogreške iznosi 2 % ili manje. Uzimajući u obzir pogreške koje je otkrila Komisija i vlastite revizijske nalaze, aktivnosti koje je Sud obavio u vezi s ovogodišnjim uzorkom pokazuju da je stopa preostale pogreške prelazila 2 % za 16 jamstvenih paketa od njih 30 obuhvaćenih revizijom. Pogreške koje je Sud utvrdio revizijska tijela mogla su i trebala otkriti pri obavljanju svojih provjera. Time se smanjuje mjera u kojoj se Komisija može osloniti na rezultate njihova rada.

Sud je od 2017. kategorizirao pogreške kao mjerljive u slučaju 69 jamstvenih paketa od njih 110 koje je najmanje jednom obuhvatio revizijom. Sud je utvrdio da postotak jamstvenih paketa sa stopom preostale pogreške iznad 2 % nije padao ispod razine od 39 % rashoda u uzorcima koje je sastavio. Iz toga je vidljivo da u aktivnostima revizijskih tijela i dalje postoje nedostaci, koji se Komisijinim aktivnostima u svrhu dobivanja jamstva ne otklanjaju u dovoljnoj mjeri.

Komisijine aktivnosti u svrhu dobivanja jamstva i izvješćivanje u njezinim godišnjim izvješćima o radu

Općenito gledajući, GU REGIO zaključio je u godišnjem izvješću o radu da je u prihvaćenoj računovodstvenoj dokumentaciji za 2024. za EFRR/KF, unatoč rezultatima kontrola i ispravcima koji su već primijenjeni na razini država članica, i dalje bila prisutna značajna razina nepravilnih rashoda. GU EMPL donio je isti zaključak za ESF/IZM i FEAD.

Kao što je naveo u [pregledu](#) jamstvenog okvira za kohezijsku politiku, Sud smatra da Komisija stopu pogreške koju prijavljuje procjenjuje manjom od stvarne iako se Komisija slaže s ukupnim zaključkom Suda da u rashodima u području kohezije postoji značajna stopa pogreške.

Sud je u okviru ovogodišnjih aktivnosti utvrdio nedostatke u planiranju i pripremi revizijskih aktivnosti revizijskih tijela, kao što su nedostaci u pristupima uzorkovanju i nepotpuni kontrolni popisi. Sud je utvrdio slučaj u kojem je primijenjen paušalni ispravak na jedan operativni program u Mađarskoj za koji predmetno revizijsko tijelo drugi put zaredom pri primjeni ispravka dogovorenog s Komisijom nije provjerilo jesu li povezani troškovi zakoniti i pravilni.

²⁸ Članak 125. Uredbe o zajedničkim odredbama.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- zajamčiti da revizijska tijela ojačaju svoje kapacitete za kontrolu i otkrivanje na način da provjerava sljedeće: (a) planiraju li ta tijela uzorkovanje na pravilan način; (b) potvrđuju li ta tijela da se dokazuje ispunjavanje kriterija prihvatljivosti; i (c) vode li ta tijela odgovarajuću dokumentaciju kojom se potkrepljuje revizijski trag;
- u slučajevima u kojima se u (operativnim) programima utvrde sistemski nedostaci i primijeni paušalna stopa zajamčiti da tijela država članica ne iskoriste mehanizam paušalnog ispravka kako bi izbjegla svoju odgovornost da provjere prihvatljivost rashoda prije nego što joj ih prijave te da se u relevantnim slučajevima izvrši povrat sredstava na pojedinačnoj osnovi.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 6. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Prirodni resursi

Ukupno: 64,4 milijarde eura (33,7 % rashoda iz proračuna EU-a)

Predmet revizije

U predmetnom poglavlju izneseni su nalazi Suda za naslov 3. višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) „Prirodni resursi i okoliš”. Na [slici 20.](#) prikazan je pregled glavnih aktivnosti i potrošnje sredstava u okviru tog naslova za 2024.

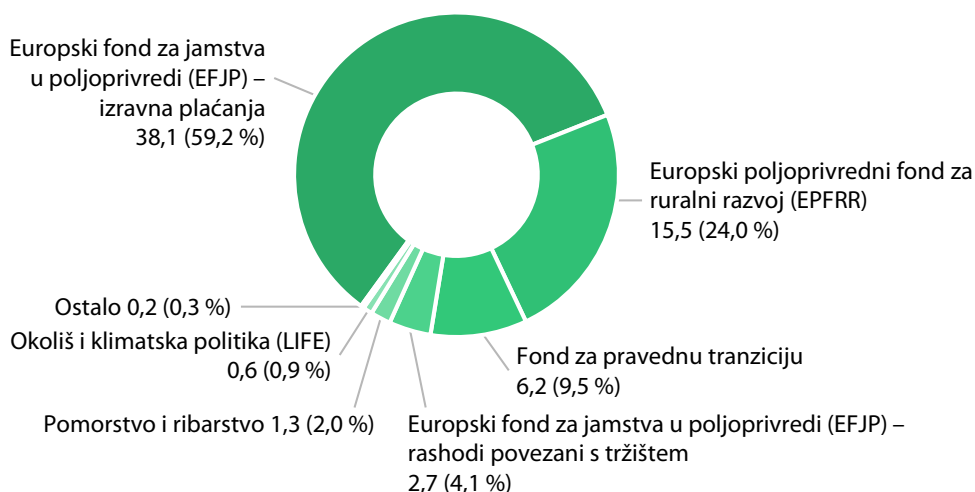
Slika 20. – Plaćanja

Prirodni resursi i okoliš
64,4 milijarde eura (33,7 % potrošnje proračuna EU-a)

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima

(u milijardama eura)

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije Europske unije za 2024.

Tijekom 2024. glavni udio (87,2 %) potrošnje EU-a u okviru naslova 3. VFO-a otpadao je na zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP). U okviru ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. postoje tri opća cilja²⁹:

- poticanje pametnog, konkurentnog, otpornog i diversificiranog sektora poljoprivrede kojim se osigurava dugoročna sigurnost opskrbe hranom;
- podupiranje i jačanje zaštite okoliša, uključujući bioraznolikost, i djelovanja u području klime;
- jačanje socioekonomske strukture ruralnih područja.

²⁹ Članak 5. Uredbe (EU) 2021/2115 o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a).

Naslov 3. VFO-a uključuje i Fond za pravednu tranziciju (FPT), koji je uspostavljen za razdoblje 2021. – 2027. kako bi se pružala potpora regijama i osobama pogođenim tranzicijom prema klimatskoj neutralnosti (9,7 % plaćanja u okviru tog naslova). Gotovo sva plaćanja iz FPT-a tijekom 2024. činilo je neporavnano pretfinanciranje, koje Sud ne uključuje u revizijski statistički skup.

Predmetnim naslovom VFO-a ujedno su obuhvaćeni rashodi EU-a u području pomorske i ribarstvene politike financirani u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), koji je pod nadležnošću Glavne uprave za pomorstvo i ribarstvo (GU MARE), i rashodi financirani u okviru programa LIFE za okoliš i djelovanje u području klime, koji je pod nadležnošću Glavne uprave za okoliš (GU ENV), Glavne uprave za klimatsku politiku (GU CLIMA) i Glavne uprave za energetiku (GU ENER).

Nalazi revizije

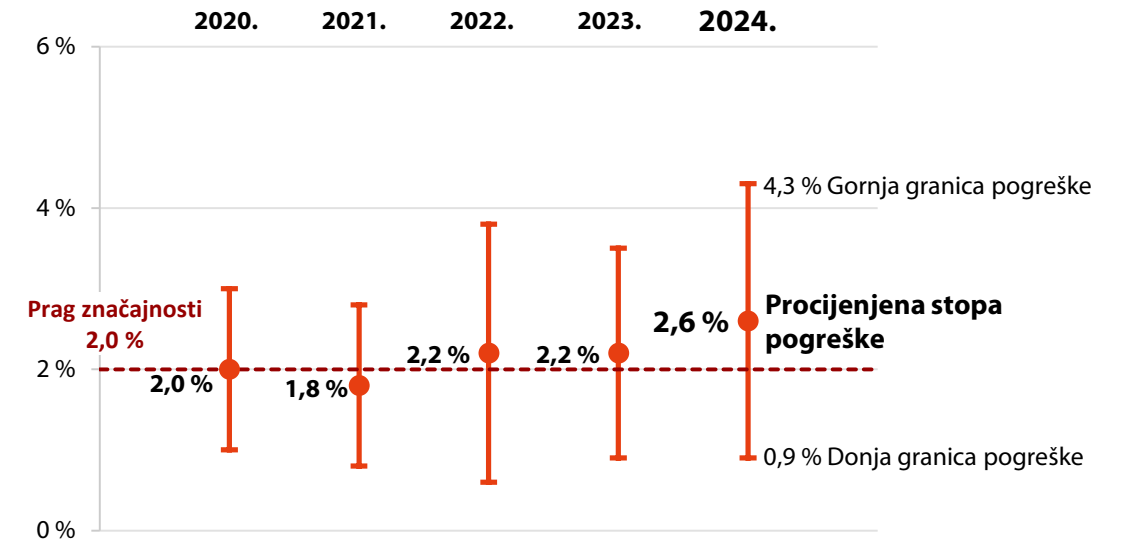
Rezultati ispitivanja transakcija

Iznos obuhvaćen revizijom	Je li bilo značajnih pogrešaka?	Procijenjena najvjerojatnija stopa pogreške
64,4 milijarde eura	Da	2,6 % (2023.: 2,2 %)

Od 228 ispitanih transakcija njih 39 (17 %) sadržavalo je pogreške. Na temelju 22 kvantificirane pogreške Sud procjenjuje da stopa pogreške iznosi 2,6 %, vidjeti [sliku 21.](#)

Slika 21. – Rezultati ispitivanja transakcija

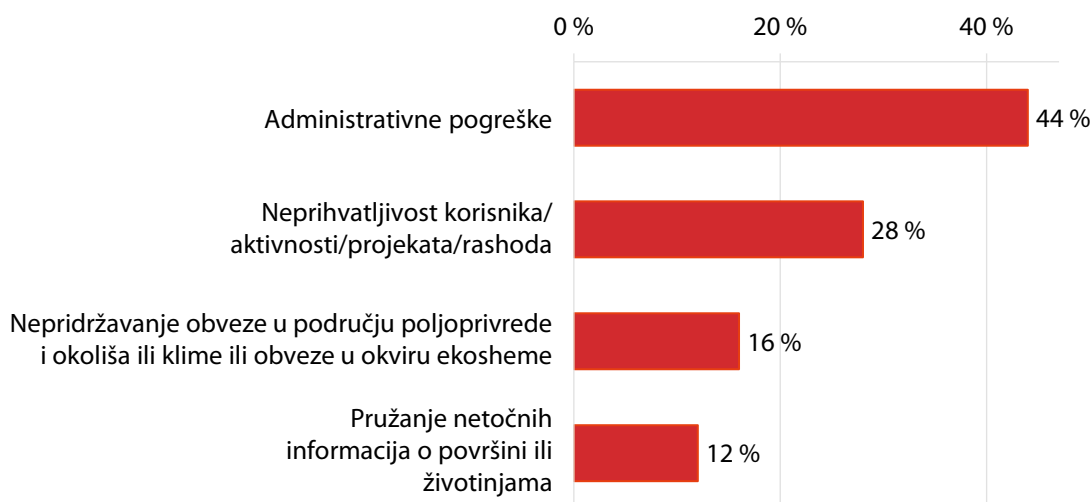
Procijenjena stopa pogreške

Izvor: Sud.

Na [slici 22.](#) nalazi se detaljan prikaz procijenjene stope pogreške za 2024. po kategorijama pogreške.

Slika 22. – Najveći udio u procijenjenoj stopi pogreške povezan je s administrativnim pogreškama

Izvor: Sud.

Rezultati Suda upućuju na to da stopa pogreške nije bila značajna za izravna plaćanja (isključujući ekosheme), na koja otpada 46 % rashoda u okviru tog naslova VFO-a, ali je, cjelokupno gledajući, bila značajna za druga rashodovna područja (ekosheme, ruralni razvoj, tržišne mjere, pomorstvo, ribarstvo, okoliš i djelovanje u području klime), na koja otpada 54 % rashoda.

Izravna plaćanja

U 65 ispitanih izravnih plaćanja (isključujući ekosheme) Sud je utvrdio tri mjerljive pogreške: dva slučaja u kojima je u okviru osnovne potpore dohotku za održivost prijavljena površina bila veća od stvarne ili je prijavljeni broj životinja bio veći od stvarnog te jedno neopravdano plaćanje potpore u okviru programa POSEI za najudaljenije regije³⁰.

U 35 ispitanih transakcija u okviru ekoshema Sud je utvrdio osam mjerljivih pogrešaka. Od toga je njih pet bilo na razini krajnjeg korisnika: dvije pogreške u vezi s prijavljenom površinom koja je bila veća od stvarne, njih dvije u vezi s nepoštovanjem obveze u okviru ekosheme ili s nepravilnom primjenom pravila te jedna pogreška zbog neprihvatljivog korisnika. Na razini upravljačkog tijela utvrđene su tri pogreške, sve zbog manjkavih pravnih okvira ili nepravilne primjene pravila, što upućuje na opću složenost ekoshema u prvoj godini provedbe.

³⁰ Program mogućnosti koje se posebno odnose na udaljenost i izoliranost (POSEI). [Uredba \(EU\) br. 228/2013](#) o utvrđivanju posebnih mjera za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije.

Ruralni razvoj, tržišne mjere i druga područja politike

Sud je ispitao sljedeće transakcije i kvantificirao sljedeće pogreške:

- Od 41 ispitane transakcije u području ruralnog razvoja povezane s površinom ili životinjama njih dvije sadržavale su mjerljive pogreške: jedna se odnosila na prijavljenu površinu koja je bila veća od stvarne, a druga na nepoštovanje pravila o dobrobiti životinja na jednoj svinjogojskoj farmi.
- Sud je ispitao 63 plaćanja u području ruralnog razvoja za projekte ulaganja. Kvantificirao je pogreške u šest plaćanja, koje su posljedica toga što su korisnici prijavili rashode ili aktivnosti koji nisu ispunjavali uvjete prihvatljivosti. U jednom slučaju do pogreške je došlo zbog toga što jedan poljoprivrednik nije ispunjavao uvjete za primanje potpore za neproduktivno ulaganje.
- Sud je ispitao 14 transakcija u vezi s tržišnim mjerama te je kvantificirao pogreške u dvama slučajevima.
- Za područja pomorstva, ribarstva, okoliša i djelovanja u području klime Sud je revizijom obuhvatio 10 transakcija i utvrdio jednu mjerljivu pogrešku, i to u jednoj transakciji u okviru podijeljenog upravljanja u sklopu EFPR-a.

Godišnja izvješća o radu i ostali mehanizmi upravljanja

GU AGRI izračunao je „procijenjeni rizični iznos u trenutku plaćanja” za 2024. na oko 2,8 % od 12,5 milijardi eura (iznosa rashoda izvan strateških planova u okviru ZPP-a), uključujući oko 5,9 % za izravna plaćanja, 2,8 % za ruralni razvoj i 2,0 % od 2,1 milijarde eura za tržišne mjere. Iznos za izravna plaćanja nije usporediv s iznosima iz prethodnih godina jer se uglavnom odnosi na potporu u okviru programa POSEI za najudaljenije regije, na koju je otpadalo samo oko 1,2 % izravnih plaćanja (0,5 milijardi eura).

GU AGRI kombinirao je za 2024. rezultat za plaćanja na temelju uspješnosti i rezultat za plaćanja na temelju sukladnosti te je 77 % rashoda u okviru ZPP-a procijenio kao niskorizične, 10 % kao srednjorizične i 13 % kao visokorizične. Za usporedbu, u godišnjem izvješću o radu za 2024. GU AGRI procijenio je da je 69 % rashoda u okviru ZPP-a za 2023. bilo niskorizično, pri čemu je ukupni „procijenjeni rizični iznos u trenutku plaćanja” bio 1,9 %.

Komisijino godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti (AMPR)

Komisija u AMPR-u više ne navodi procijenjeni rizik u trenutku plaćanja za područje „Prirodni resursi” jer je samo 23 % tog naslova obuhvaćeno okvirima sukladnosti GU-a AGRI, GU-a MARE, GU-a ENV i GU-a CLIMA.

Pregled novih sustava za izvješćivanje o uspješnosti

Sud je na temelju ankete koju je proveo utvrdio da su sustavi za izvješćivanje o uspješnosti koje upotrebljavaju agencije za plaćanja tijekom 2024. i dalje bili u fazi razvoja. Iako je 18 agencija za plaćanja automatiziralo izradu pokazatelja uspješnosti, dvije agencije navele su da za izradu nekih od ključnih pokazatelja ostvarenja za svoja godišnja izvješća o uspješnosti za 2024. primjenjuju ručni ili djelomično automatizirani pristup. Zbog kontinuiranog razvoja još nisu bila provedena cjelovita testiranja nadograđenih IT sustava za izradu godišnjih izvješća o uspješnosti kako bi se provjerila njihova usklađenost s međunarodnim standardima informacijske sigurnosti (ISO 27001).

Rezultati pregleda koji je Sud obavio upućuju na to da je godišnje izvješćivanje o uspješnosti većim dijelom uvedeno kako je planirano. Sud nije utvrdio probleme u vezi s dostavljenim podacima. Kad je riječ o načinu na koji su sustavi za izvješćivanje o uspješnosti osmišljeni i uspostavljeni, pravilno uvođenje povezanih IT sustava obuhvaćeno je akreditacijskim kriterijima za agencije za plaćanja i koordinacijska tijela. To uključuje sustave za izvješćivanje o uspješnosti koji su osmišljeni u okviru nadležnosti tih agencija i tijela. Države članice moraju zajamčiti da su relevantni sustavi za upravljanje informacijskom sigurnošću certificirani te da pravilno funkcioniraju.

Preporuke Suda

Komisija bi državama članicama trebala pružiti potporu u osmišljavanju manje složenih ekoshema, pritom ne ugrožavajući njihove ambicije, i to na temelju razmjene znanja i iskustva stečenog tijekom provedbe početnih ekoshema za razdoblje 2023. – 2027.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 7. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Migracije i upravljanje granicama Sigurnost i obrana

Ukupno: 5,5 milijardi eura (2,9 % rashoda iz proračuna EU-a)

Predmet revizije

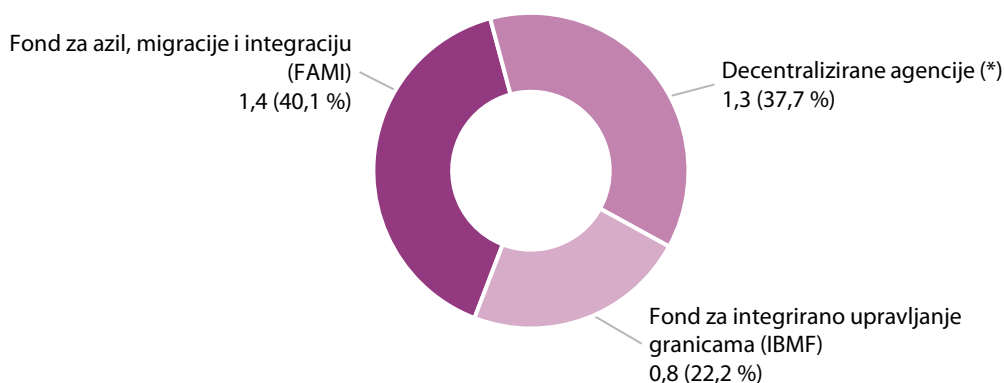
U predmetnom poglavlju izneseni su nalazi Suda za naslov 4. višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) „Migracije i upravljanje granicama”, kao i za njegov naslov 5. „Sigurnost i obrana”. Na [slici 23.](#) i [slici 24.](#) prikazan je pregled glavnih aktivnosti i rashoda u okviru tih naslova za 2024.

Migracije i upravljanje granicama

Slika 23. – Plaćanja – Migracije i upravljanje granicama

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima

(u milijardama eura)

(*) O plaćanjima decentraliziranim agencijama Sud izvješćuje u godišnjem izvješću o agencijama EU-a.

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

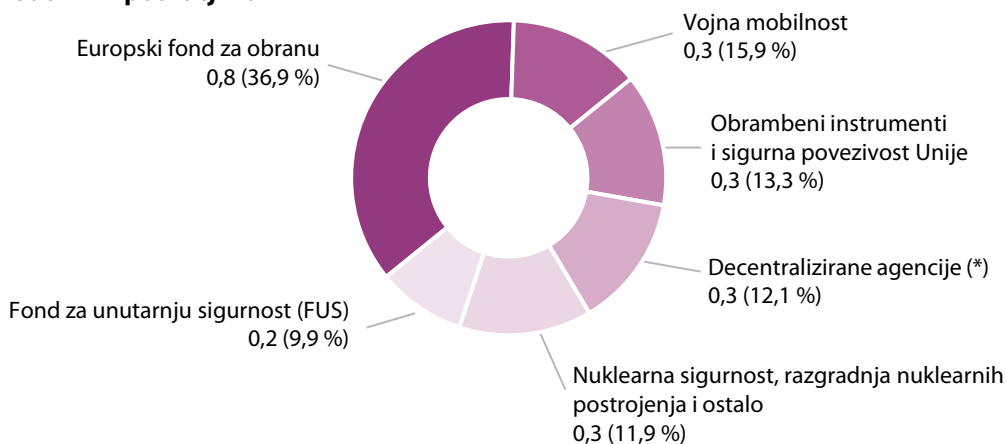
Znatan dio rashoda u okviru tog naslova za 2024. i dalje se odnosio na dovršetak nezaključenih projekata i programa iz VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. i povezan je s likvidacijom Fonda za azil, migracije i integraciju (FAMI) i Instrumenta za granice i vize Fonda za unutarnju sigurnost (FUS-GV). U tijeku je proces zaključenja tih fondova i oni su u VFO-u za razdoblje 2021. – 2027. zamijenjeni novim FAMI-jem te Instrumentom za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (BMVI) Fonda za integrirano upravljanje granicama.

Još jedno važno rashodovno područje u okviru naslova 4. VFO-a financiranje je decentraliziranih agencija (Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu – Frontex, Agencije Europske unije za azil – EUAA i Agencije Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde – eu-LISA).

Slika 24. – Plaćanja – Sigurnost i obrana

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima / rashodovnim područjima

(u milijardama eura)

(*) O plaćanjima decentraliziranim agencijama Sud izvješćuje u godišnjem izvješću o agencijama EU-a.

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

Komponenta „sigurnost” uključuje financiranje iz Fonda za unutarnju sigurnost (FUS) za razdoblje 2021. – 2027. te dovršetak projekata i programa financiranih sredstvima Fonda za unutarnju sigurnost – policija (FUS-P) za razdoblje 2014. – 2020. Ta komponenta uključuje i financiranje stavljanja izvan pogona nuklearnih postrojenja u Bugarskoj, Litvi i Slovačkoj te financiranje decentraliziranih agencija EU-a u području sigurnosti. Komponenta „obrana” uključuje Europski program industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i Europski fond za obranu, u okviru kojih se pruža potpora za suradničke obrambene projekte u svim fazama istraživanja i razvoja i kojima upravlja Komisijina Glavna uprava za obrambenu industriju i svemir (GU DEFIS). U sklopu navedene komponente potpora se pruža i za vojnu mobilnost, i to s pomoću namjenskog proračuna u okviru Instrumenta za povezivanje Europe koji se odnosi na prilagodbu dionica transeuropske prometne mreže za dvojnu namjenu, tj. u civilne i vojne svrhe. U okviru Europskog fonda za obranu financiraju se i posebni projekti povezani s vojnom mobilnošću.

Provedba programa u okviru podijeljenog upravljanja

Većina sredstava iz FAMI-ja i FUS-a za razdoblje 2014. – 2020. i većina sredstava iz FAMI-ja, BMVI-ja i FUS-a za razdoblje 2021. – 2027. pod podijeljenim je upravljanjem država članica (ili četiriju zemalja pridruženih Schengenu) i Komisijine Glavne uprave za migracije i unutarnje poslove (GU HOME). U okviru takvog načina upravljanja države članice provode višegodišnje programe koje je odobrila Komisija. Gledajući kumulativno, države članice ubrzale su od 2020. provedbu programa za razdoblje 2014. – 2020. Međutim, i dalje je bilo potrebno poravnati značajan iznos financijskih sredstava (12 % za FAMI i 16 % za FUS).

Nalazi revizije

Pravilnost transakcija

Od 23 transakcije koje je Sud ispitao u njih osam postojale su pogreške. Od tih je pogrešaka Sud kvantificirao njih tri koje su imale financijski učinak na iznose koji su se teretili na proračun EU-a. Te su se pogreške odnosile na rashode nastale izvan provedbenog razdoblja, upotrebu financijskih sredstava u svrhu različitu od predviđene, nepostojanje ključne popratne dokumentacije i druge vrste neprihvatljivih rashoda.

Sud je utvrdio i sedam slučajeva neusklađenosti s pravnim i financijskim odredbama bez financijskog učinka na proračun EU-a. Ti su se slučajevi odnosili, na primjer, na nedostatke u postupcima dodjele bespovratnih sredstava, praćenje projekata, financijska sredstva EU-a koja nisu u potpunosti upotrijebljena za predviđenu svrhu i nedostatke u postupcima javne nabave.

Sud je u svojem uzorku utvrdio i dvije transakcije koje nisu bile u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja iako u pogledu njih nisu postojale pogreške u vezi s pravilnošću. Odnosile su se na neodgovarajuću zaštitu opreme financirane sredstvima EU-a i povrat poreza na dodanu vrijednost javnim tijelima povrh nastalih troškova, protivno smjernicama Komisije.

Neke međunarodne organizacije ograničile su pristup Suda dokumentima isključivo na privremeno elektroničko pretraživanje u formatu koji omogućuje samo pregled, bez njihova prosljeđivanja Sudu. To je Sudu otežalo planiranje, provedbu i kontrolu kvalitete revizije. Nakon što su revizijske aktivnosti provedene i prije nego što je revizija zaključena, sve međunarodne organizacije osim jedne naposljetku su dopustile preuzimanje zatraženih dokumenata, ali isključivo na dobrovoljnoj osnovi kao dio pilot-projekta. Sud stoga smatra da to pitanje zapravo nije riješeno.

Ispitivanje elemenata sustava unutarnje kontrole

Pet revizijskih tijela koja je Sud obuhvatio pregledom osmislilo je i provelo detaljne postupke dostatne kvalitete za izvješćivanje o svojem radu u godišnjem izvješću o kontroli. Međutim, Sud je utvrdio da finsko revizijsko tijelo nije provelo nijednu reviziju operacija za rashode prijavljene u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji za FAMI. Iako je bila svjesna toga, Komisija je prihvatila mišljenje tog revizijskog tijela i izvršila završno plaćanje bez raspravnog postupka. Sud je utvrdio i da švedsko revizijsko tijelo nije provelo nijednu reviziju sustava za financijsko razdoblje obuhvaćeno revizijom. Stoga, iako su oba revizijska tijela izrazila bezuvjetna revizorska mišljenja, pojedine komponente tih mišljenja nisu bile potkrijepljene dostatnim revizijskim aktivnostima, zbog čega bi razina pruženog jamstva mogla biti ograničena.

Sud je odabrao 14 revizijskih spisa istih pet revizijskih tijela. Sud je općenito utvrdio da su navedena revizijska tijela raspolagala detaljnim revizijskim programima i upotrebljavala kontrolne popise da potkrijepe svoje zaključke. Međutim, Sud je utvrdio određene nedostatke.

Godišnja izvješća o radu i ostali mehanizmi upravljanja

Za financijsku godinu 2024. Sud je pregledao godišnje izvješće o radu GU-a HOME.

Sud je utvrdio da su procjene koje je GU HOME iznio u pogledu ukupnog rizika koji postoji u trenutku plaćanja i pri zaključenju njegovih programa izračunane i navedene u skladu s unutarnjom metodologijom. Od ukupnih rashoda tijekom 2024. (3 507,5 milijuna eura) GU HOME procijenio je ukupni rizični iznos u trenutku plaćanja na 44,6 milijuna eura (1,3 %) te je ukupni rizični iznos u trenutku zaključenja, koji proizlazi iz njegovih budućih ispravaka u visini od 3,6 milijuna eura, procijenio na 41,0 milijuna eura.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- poduzeti daljnje korake kako bi se zajamčilo da međunarodne organizacije omoguće potpun pristup dokumentima;
- pružiti državama članicama dodatne smjernice o primjenjivim pravilima o pozivima za podnošenje prijedloga; i
- poduzeti mjere za otklanjanje nedostataka u radu revizijskih tijela.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 8. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama Suda** (eca.europa.eu).

Susjedstvo i svijet

Ukupno: 15,4 milijarde eura (8,0 % rashoda iz proračuna EU-a)

Predmet revizije

Predmetnim rashodovnim područjem obuhvaćeno je nekoliko instrumenata financiranja, a osobito Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa)³¹, proračun za humanitarnu pomoć i Instrument pretprijetne pomoći.

Slika 25. – Detaljan prikaz plaćanja po fondovima

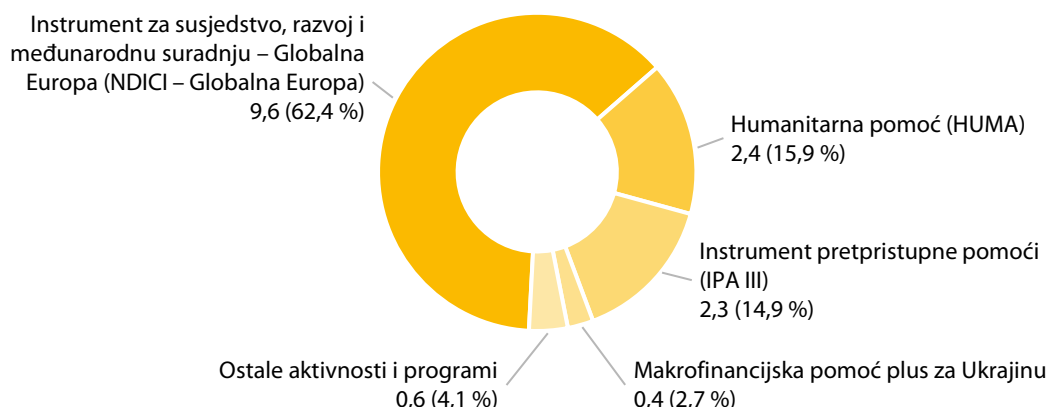
Susjedstvo i svijet

15,4 milijarde eura (8,0 % potrošnje proračuna EU-a)

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po fondovima

(u milijardama eura)

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

Opći je cilj instrumenta NDICI – Globalna Europa očuvati i promicati vrijednosti, načela i temeljne interese EU-a diljem svijeta te pomoći u promicanju multilateralizma i snažnijih partnerstava sa zemljama izvan EU-a. Instrument NDICI – Globalna Europa u sklopu VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. objedinjuje 11 prethodnih instrumenata, uključujući Europski instrument za susjedstvo i europske razvojne fondove (potonji su bili izvan proračuna EU-a).

EU pruža i humanitarnu pomoć na temelju potreba, i to osobama pogođenim katastrofama uzrokovanim ljudskim djelovanjem i prirodnim katastrofama, s posebnim naglaskom na najranjivijim skupinama.

³¹ Uredba (EU) 2021/947 o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa.

Opći je cilj Instrumenta pretpristupne pomoći pružiti potporu zemljama korisnicama u donošenju i provedbi reformi potrebnih za njihovo usklađivanje s vrijednostima EU-a u svrhu primanja u članstvo, čime se doprinosi njihovoj stabilnosti, sigurnosti i blagostanju.

Glavne uprave (GU-ovi) i službe koje su 2024. provodile vanjsko djelovanje EU-a bile su Glavna uprava za susjedsku politiku i pregovore o proširenju (GU NEAR), Glavna uprava za međunarodna partnerstva (GU INTPA), Glavna uprava za europsku civilnu zaštitu i europske operacije humanitarne pomoći (GU ECHO) te Služba za instrumente vanjske politike. Od 1. veljače 2025. GU NEAR podijeljen je na dvije zasebne glavne uprave: Glavnu upravu za proširenje i istočno susjedstvo (GU ENEST) te Glavnu upravu za Bliski istok, sjevernu Afriku i Perzijski zaljev (GU MENA).

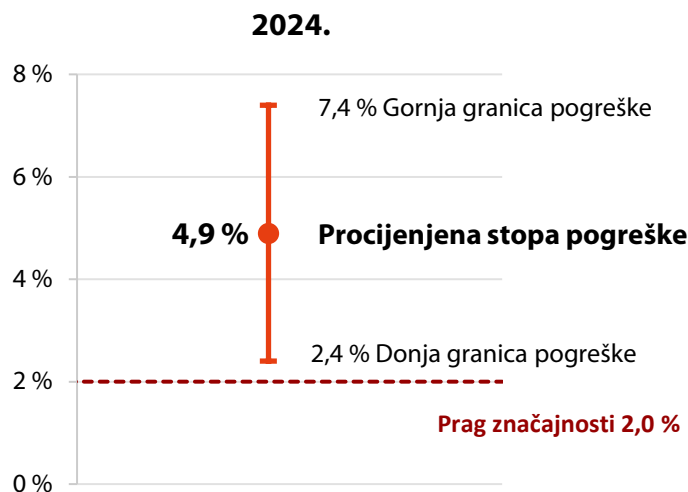
Plaćanja za područje „Susjedstvo i svijet” iznosila su 2024. 15,4 milijarde eura (pretfinanciranje, međuplaćanja i završna plaćanja) te su izvršena s pomoću nekoliko instrumenata i metoda provedbe. To uključuje ugovore o javnoj nabavi radova/robe/usluga, bespovratna sredstva, posebne zajmove, kreditna jamstva i financijsku pomoć, proračunsku potporu te druge usmjerene oblike proračunske pomoći u zemljama koje nisu članice EU-a. Ukupna plaćanja u okviru tog naslova povećala su se s 15,2 milijarde eura 2023. na 15,4 milijarde eura 2024.

Nalazi revizije

Za razliku od prethodnih godina, Sud za 2024. iznosi posebnu procjenu pravilnosti povezanih transakcija za naslov 6. VFO-a „Susjedstvo i svijet”. Od 137 transakcija koje je Sud ispitao njih 56 (40,9 %) sadržavalo je pogreške. Na temelju 42 kvantificirane pogreške Sud procjenjuje da stopa pogreške iznosi 4,9 %.

Slika 26. – Rezultati ispitivanja transakcija

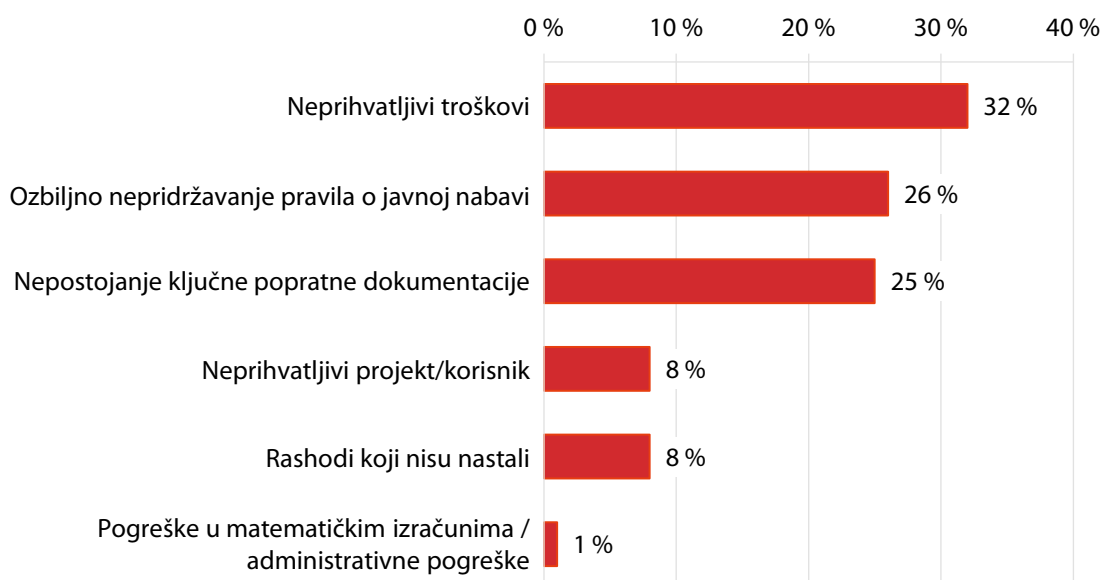
Procijenjena stopa pogreške

Izvor: Sud.

Slika u nastavku sadržava detaljan prikaz procijenjene stope pogreške po vrstama pogreške:

Slika 27. – Detaljan prikaz procijenjene stope pogreške po vrstama pogreške

Izvor: Sud.

Sud je utvrdio razne vrste pogrešaka, koje su utjecale na više transakcija i koje su se ponavljale tijekom više revizijskih godina. Glavne su vrste bile sljedeće:

- „kaskadno” prikazivanje neizravnih troškova za koje se tereti EU (tj. da se neizravni troškovi organizacija koje su podizvođači prijavljuju kao dio izravnih troškova korisnika, povrh neizravnih troškova koje je taj korisnik već naplatio). Sud je u svojem tematskom izvješću o zdravstvenim sustavima u partnerskim zemljama³² iznio jednu preporuku o kaskadnoj strukturi provedbe;
- uključivanje neprihvatljivih troškova za plaće, kao što su rezervacije i neizravni troškovi;
- primjena netočnih deviznih tečajeva;
- nepridržavanje pravila o javnoj nabavi; i
- poravnanje isplata predujmova koji su prijavljeni kao nastali troškovi.

³² Tematsko izvješće 18/2024 „Financijska potpora EU-a za zdravstvene sustave u odabranim partnerskim zemljama – Radi se na ostvarivanju strateških ciljeva, ali na intervencije utječu pitanja u vezi s koordinacijom i održivošću”, 4. preporuka.

Kao i prethodnih godina, velik dio pogrešaka koje je Sud utvrdio odnosio se na ugovore koje su u okviru neizravnog upravljanja provele organizacije koje se ocjenjuju na temelju stupova (međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije i državne agencije). Rashode u okviru takvih ugovora Komisija je prihvatila na temelju financijskog izvještaja i izjave o upravljanju. Potonje je osobna izjava organizacije ocijenjene na temelju stupova u kojoj se potvrđuje da su dostavljene financijske informacije pravilno prikazane, potpune i točne te u skladu s obvezama utvrđenim u ugovoru. Od 42 pogreške koje je Sud kvantificirao njih 26 bilo je povezano s takvim ugovorima te je činilo 3,1 postotak bod procijenjene stope pogreške.

Komisija je u 10 slučajeva mjerljivih pogrešaka raspolagala s dovoljno informacija da spriječi ili otkrije i ispravi te pogreške prije prihvaćanja rashoda. Da je Komisija pravilno upotrijebila sve informacije kojima je raspolagala, procijenjena stopa pogreške bila bi manja za 1,4 postotna boda.

Sud je utvrdio i 34 slučaja neusklađenosti s pravnim i financijskim odredbama, ali bez izravnog financijskog učinka na proračun EU-a.

Godišnja izvješća o radu i ostali mehanizmi upravljanja

Sud je pregledao godišnje izvješće o radu GU-a ECHO za financijsku godinu 2024. Usredotočio se na to je li GU ECHO u svojem godišnjem izvješću o radu iznio informacije o pravilnosti u skladu s uputama Komisije te je li dosljedno primjenjivao metodologiju za procjenu budućih ispravaka i povrata sredstava. GU ECHO procijenio je da u ukupnim rashodima priznatim tijekom 2024. (3 605 milijuna eura) ukupni rizični iznos u trenutku plaćanja čine rashodi u visini od 15,56 milijuna eura (0,43 %). Procijenio je i da vrijednost ispravaka tijekom idućih godina koji proizlaze iz njegovih provjera iznosi 3,5 milijuna eura (0,1 % ukupnih relevantnih rashoda). Glavni direktor GU-a ECHO podnio je izjavu da je financijska izloženost te glavne uprave bila ispod praga značajnosti od 2 % ukupnih prihvaćenih rashoda.

Aktivnosti koje je Sud proveo u vezi s godišnjim izvješćem o radu GU-a INTPA za 2024. detaljno su prikazane u godišnjem izvješću Suda o 9., 10. i 11. europskom razvojnom fondu (ERF).

Sud je pregledao informacije u Komisijinu AMPR-u za 2024. koje se odnose na procijenjeni rizik u trenutku plaćanja za područja politika obuhvaćena naslovom „Susjedstvo i svijet”. Komisija je izračunala da za taj naslov VFO-a rizik u trenutku plaćanja iznosi 0,8 %. Taj je postotak ispod raspona intervala pouzdanosti koji je Sud utvrdio i ispod praga značajnosti.

Ukupni revizijski dokazi koje je Sud prikupio i iznio u predmetnom poglavlju upućuju na to da je stopa pogreške u rashodima u području „Susjedstvo i svijet” bila značajna. Za područje obuhvaćeno tim naslovom VFO-a ispitivanje transakcija koje je Sud proveo pokazuje da ukupna procijenjena stopa pogreške iznosi 4,9 %.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- zajamčiti da korisnici poštuju ugovorna ograničenja za troškove neizravne prirode;
- zajamčiti jasne i dosljedne definicije termina „rezervacija” u ugovornim uvjetima i smjernicama; i
- pojednostavniti i standardizirati pravila o konverziji valuta u sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 9. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Europska javna uprava

Ukupno: 13,3 milijarde eura (6,9 % rashoda iz proračuna EU-a)

Predmet revizije

U predmetnom poglavlju izneseni su nalazi Suda za naslov 7. VFO-a „Europska javna uprava”. Na [slici 28.](#) prikazan je pregled potrošnje sredstava u sklopu tog naslova za 2024. po institucijama i tijelima EU-a.

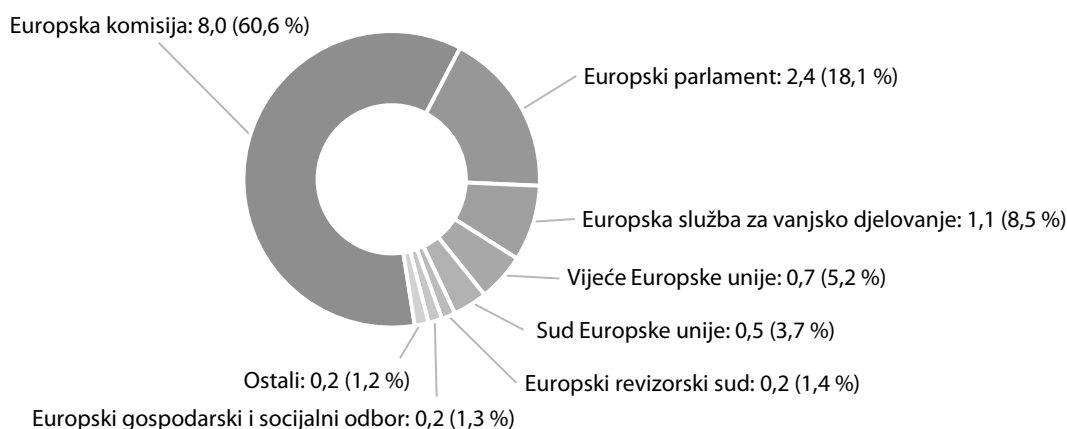
Slika 28. – Plaćanja

Europska javna uprava
13,3 milijarde eura (6,9 % potrošnje proračuna EU-a)

(u milijardama eura)

Detaljan prikaz plaćanja za 2024. po institucijama

Izvor: Sud, na temelju podataka iz konsolidirane računovodstvene dokumentacije EU-a za 2024.

Administrativni rashodi obuhvaćaju rashode za ljudske resurse, uključujući mirovine, koji su 2024. činili otprilike 69 % ukupnih rashoda, kao i rashode za zgrade, opremu, energiju, komunikacije i informacijsku tehnologiju. Revizije koje Sud provodi već dugi niz godina upućuju na to da je, cjelokupno gledano, riječ o niskorizičnoj potrošnji.

Nalazi revizije

Iznos obuhvaćen revizijom	Postoje značajne pogreške
13,3 milijarde eura	Ne – 2023. nije bilo značajnih pogrešaka

Od 70 ispitanih transakcija utvrđeno je da njih 16 (23 %) sadržava pogreške. Opažanja Suda odnose se na Europski parlament, Europsku komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje.

Sud nije utvrdio nijedno bitnije pitanje u vezi s Vijećem Europske unije, Sudom Europske unije, Europskim gospodarskim i socijalnim odborom, Europskim odborom regija, Europskim ombudsmanom i Europskim nadzornikom za zaštitu podataka. Vanjski revizor Suda nije utvrdio nijedno bitnije pitanje.

Europski parlament

Sud je za 2024. ispitao 15 transakcija. Kao što je Sud prethodno izvijestio, posljednji put u godišnjem izvješću za 2023., interna pravila³³ za upravljanje odobrenim sredstvima za klubove zastupnika Europskog parlamenta koja je donijelo njegovo Predsjedništvo nisu bila u potpunosti usklađena s Financijskom uredbom jer se tim pravilima za ugovore visoke vrijednosti dopušta primjena pregovaračkih postupaka javne nabave umjesto otvorenih ili ograničenih postupaka, čime se ograničava tržišno natjecanje.

Sud je u okviru svojeg uzorka ispitao jedan klub zastupnika koji je dodijelio tri takva ugovora visoke vrijednosti. U dvama od tih slučajeva ujedno se nije u potpunosti pridržavao pravila Europskog parlamenta jer nije tražio dovoljno ponuda. U jednom je slučaju produljio jedan okvirni ugovor za 18 mjeseci uz više jedinične cijene. Sud procjenjuje da se tom izmjenom ograničilo tržišno natjecanje. Sud je utvrdio dodatne pogreške u rashodima koje je predmetni klub zastupnika prijavio u vezi s potraživanjem PDV-a i upotrebom paušalne stope za nadoknadu putnih troškova osoblja na temelju koje su troškovi procijenjeni većim od stvarnih. O tim je problemima Sud izvijestio i u [godišnjem izvješću za 2022.](#)

Financijskom uredbom propisuje se da se financijska sredstva iz proračuna EU-a mogu dodijeliti europskim političkim strankama s ciljem njihova doprinosa u stvaranju europske političke svijesti i izražavanju političke volje građana Unije. Sud smatra da se pravna osnova za utvrđivanje toga koji su troškovi prihvatljivi može tumačiti na različite načine. Sud je proveo reviziju jedne takve transakcije, za koju je Europski parlament već bio osigurao povrat neprihvatljivih rashoda koje je jedna politička stranka prvotno prijavila.

U ostalih 13 transakcija koje je ispitao Sud je utvrdio nedostatke u dvama postupcima javne nabave koje je vodio Europski parlament. Jedan se odnosio na jedan IT ugovor sa specifičnim trajanjem od šest godina koje nije bilo dostatno opravdano unatoč tome što se u skladu s Financijskom uredbom trajanje takvih ugovora općenito ograničava na četiri godine, osim u propisno opravdanim slučajevima.

Europska komisija

U 25 plaćanja koja je ispitao Sud je utvrdio osam nemjerljivih pogrešaka, uključujući njih četiri povezane s isplatom plaća ili mirovina. Od tih slučajeva u njima trima dokumentacija o mirovini nije sadržavala nedavnu potvrdu o životu partnera umirovljene osobe o kojoj je riječ, koja je potrebna kako bi se potvrdio aktivni status prava na naknade. Komisija razvija novi sustav kako bi poboljšala provjere prava na naknade.

U slučaju jedne transakcije u vezi s IT uslugama Komisija u natječajnoj dokumentaciji nije jasno utvrdila zahtjeve u pogledu razine obrazovanja i certificiranja koji su se primjenjivali za određivanje dnevnice.

³³ Pravilnik za proračunsku stavku 400., posljednji put izmijenjen 15. srpnja 2024.

Jedna transakcija uključivala je plaćanje u iznosu od 85 milijuna eura koje je Komisija izvršila za nastavak prava na uporabu („plodouživanje”) zgrada u Bruxellesu koje je prethodno prodala. To je bio prvi od tri godišnja obroka na temelju ugovora potpisanog u travnju 2024. kojim je bila obuhvaćena prodaja 23 zgrade za 900 milijuna eura te pravo uporabe njih 17 tijekom određenog vremena do 2029. Taj ugovor o prodaji i plodouživanju dodijeljen je nakon Komisijina poziva na podnošenje prijava za koji je zaprimljena tek jedna ponuda, i to od jednog belgijskog poduzeća u državnom vlasništvu koje je dostavilo jednu okvirnu ponudu prije nego što je Komisija objavila taj poziv. U skladu s tim pozivom na podnošenje prijava od ponuditelja se zahtijevalo da dostave bankovno jamstvo u iznosu od 80 milijuna eura s valjanošću od šest mjeseci kako bi se osiguralo poštovanje obveza iz ugovora, uključujući i plodouživanje. Jedini ponuditelj dostavio je jamstvo u vlastito ime, i to s valjanošću od samo dvaju mjeseci. Komisija ga je prihvatila i sklopila ugovor unutar razdoblja valjanosti jamstva od dvaju mjeseci. Sud je utvrdio da jamstvo nije bilo u skladu s izvornim zahtjevima navedenim u pozivu na podnošenje prijava. Sud napominje i da Komisijinu odboru za evaluaciju nije bila osigurana dovoljna neovisnost jer su svi njegovi članovi bili podređeni odgovornom dužnosniku za ovjeravanje.

Europska služba za vanjsko djelovanje

Sud je u 15 ispitanih plaćanja utvrdio dvije nemjerljive pogreške. Jedna od njih odnosila se na znatnu izmjenu ugovora bez valjanog postupka javne nabave i bez *ex post* mjera objave. Druga se odnosila na primjenu netočnog tečaja pri evidentiranju plaćanja najamnine.

Preporuke Suda

Europska komisija trebala bi:

- o pojačati kontrole prije sklapanja ugovora o IT uslugama; i
- o ojačati neovisnost odbora za evaluaciju za transakcije koje uključuju prodaju nekretnina.

*Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 10. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).*

Mehanizam za oporavak i otpornost

Ukupno: 59,9 milijardi eura

Predmet revizije

Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF) uspostavljen je [Uredbom EU 2021/241](#) („Uredba”), koja je stupila na snagu 19. veljače 2021. Uredba je izmijenjena u veljači 2023.³⁴, što je državama članicama omogućilo da u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost dodaju „poglavlje o planu REPowerEU” te u veljači 2024.³⁵, što je državama članicama omogućilo da u te planove kao procijenjene troškove uključe iznos novčanog doprinosa radi uspostave Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP). U sklopu RRF-a pruža se potpora za reforme i ulaganja u državama članicama od početka pandemije bolesti COVID-19 u veljači 2020. (u slučaju plana REPowerEU od 1. veljače 2022.) te će se on primjenjivati do 31. prosinca 2026.

Komisija primjenjuje RRF u okviru izravnog upravljanja, što znači da snosi izravnu odgovornost za njegovu primjenu. Plaćanja u okviru RRF-a uvjetovana su time da države članice u zadovoljavajućoj mjeri dostignu ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u prilogima provedbenim odlukama Vijeća kojima su odobreni njihovi nacionalni planovi za oporavak i otpornost³⁶. Dodatni se zahtjevi odnose na to da nije došlo do nazadovanja u pogledu ciljnih vrijednosti ili ključnih etapa koje su prethodno dostignute u zadovoljavajućoj mjeri i da se ne krši načelo izbjegavanja dvostrukog financiranja. Uvjeti prihvatljivosti utvrđeni u [Uredbi](#) uključuju usklađenost s razdobljem prihvatljivosti, načelom „ne nanosi bitnu štetu” te pravilom da ne bi smjelo doći do zamjenjivanja stalnih nacionalnih proračunskih rashoda (osim u propisno opravdanim slučajevima)³⁷. Države članice moraju zajamčiti da je upotreba sredstava usklađena s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom, posebno u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja prijevara, korupcije i sukoba interesa.

Do kraja 2024. Komisija je izvršila 65 isplata bespovratnih sredstava (jednu 2021., njih 13 tijekom 2022., njih 23 tijekom 2023. i njih 28 tijekom 2024.) u ukupnoj vrijednosti od 178,5 milijardi eura. To znači da je isplatila samo 50 % ukupnog dostupnog iznosa, a do kraja razdoblja primjene RRF-a u prosincu 2026. ostalo je manje od dvije godine. Nisu dostupne informacije o ukupnim iznosima koje su države članice isplatile krajnjim primateljima³⁸.

Rashodi u okviru RRF-a za 2024. iznosili su ukupno 59,9 milijardi eura. Sud je revizijom obuhvatio svih 28 isplata bespovratnih sredstava, čija je ukupna vrijednost 53,5 milijardi eura, te povezano poravnanje pretfinanciranja u ukupnoj vrijednosti od 6,4 milijarde eura. Revizijom koju je Sud proveo nije obuhvaćena ni pravilnost rashoda nastalih krajnjim primateljima ni komponenta RRF-a koja se odnosi na zajmove.

³⁴ [Uredba \(EU\) 2023/435](#).

³⁵ [Uredba \(EU\) 2024/795](#).

³⁶ [Uredba \(EU\) 2021/241](#), članak 24. stavak 2.

³⁷ [Ibid.](#), članci 5. i 9., članak 17. stavak 2. i članak 24. stavak 3.

³⁸ [Tematsko izvješće 13/2024](#) „Iskorištavanje sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost – Napreduje se uz kašnjenja te i dalje postoje rizici za dovršetak mjera te stoga i za postizanje ciljeva RRF-a”, odlomci 53. i 54.

Nalazi revizije

Iznos obuhvaćen revizijom	Je li bilo značajnih pogrešaka?
59,9 milijardi eura	2024.: ukupan učinak nalaza koje je utvrdio Sud značajan je, ali nije raširen

S obzirom na prirodu modela potrošnje sredstava u okviru RRF-a i na to da se Komisijina metodologija za obustavu plaćanja³⁹ temelji na donošenju brojnih prosudbi, što može dovesti do različitih tumačenja, Sud ne iznosi stopu pogreške koja bi bila usporediva s drugim rashodovnim područjima EU-a.

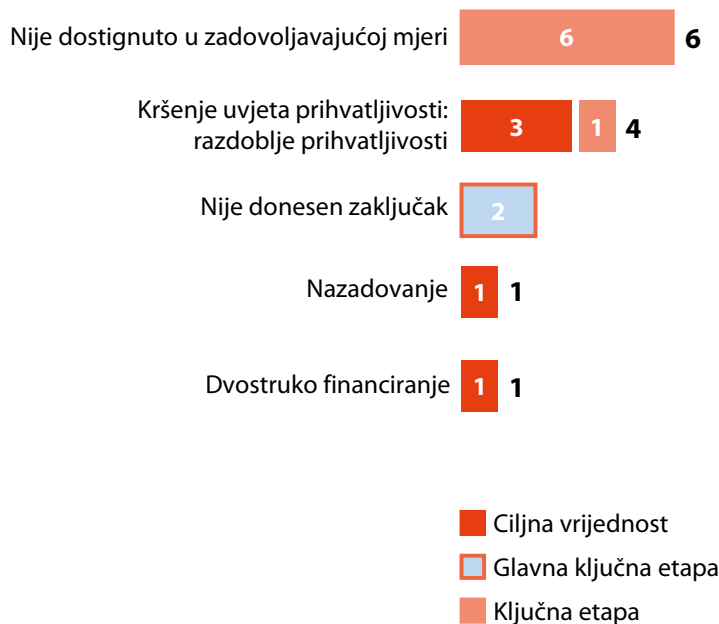
Određene ključne etape / ciljne vrijednosti nisu dostignute u zadovoljavajućoj mjeri

Kad je riječ o dostizanju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti, u **Uredbi** se ne utvrđuju kriteriji za tumačenje pojma dostizanje u „zadovoljavajućoj” mjeri. Pri procjenjivanju tog aspekta Komisija prihvaća minimalna odstupanja u pogledu sadržaja, oblika, vremenskog okvira i iznosa⁴⁰. Sud napominje da se u slučaju kvalitativnih kriterija ta procjena temelji na brojnim prosudbama, što dovodi do nekoliko mogućih tumačenja o tome jesu li predmetne ključne etape ili ciljne vrijednosti dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Sud je provedenim provjerama utvrdio da šest ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u sklopu pet plaćanja nije dostignuto u zadovoljavajućoj mjeri. Utvrdio je da nisu realizirani svi elementi koji su bili potrebni u okviru predmetnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te da su ti nedostajući elementi prekoračivali minimalno dopušteno odstupanje. Sud napominje da se bilježi trend povećanja ukupnog financijskog učinka kvantitativnih nalaza.

³⁹ COM(2023) 99 final, Prilog II. komunikaciji Komisije Europskom parlamentu i Vijeću „Dvije godine Mehanizma za oporavak i otpornost: Jedinstveni instrument u središtu zelene i digitalne transformacije EU-a”.

⁴⁰ Ibid., Prilog I.

Slika 29. – Vrste nalaza u vezi s kršenjem uvjeta za plaćanje i uvjeta prihvatljivosti

Izvor: Sud.

Prvo plaćanje Poljskoj u okviru RRF-a uključivalo je dvije ključne etape čiji je cilj bilo jačanje neovisnosti i nepristranosti sudova reformom sustava stegovnih mjera za sudce kako bi se poboljšala sudska zaštita. Sud je utvrdio ozbiljne nedostatke u vezi s imenovanjem tih sudaca. Međutim, budući da je pred Sudom Europske unije u tijeku predmet C-517/24 u vezi sa zahtjevom za prethodnu odluku koji je izravno povezan s tim pitanjem, Sud u ovoj fazi ne donosi zaključak o tome jesu li dvije povezane ključne etape dostignute u zadovoljavajućoj mjeri. Dostizanje tih ključnih etapa u zadovoljavajućoj mjeri bilo je preduvjet za bilo kakva plaćanja Poljskoj u okviru RRF-a.

Dvostruko financiranje

U Uredbi se upotrebljava uvriježena definicija dvostrukog financiranja koja se temelji na troškovima⁴¹ iako se plaćanjima u okviru RRF-a ne nadoknađuju nastali prihvatljivi troškovi, nego se nagrađuje zadovoljavajuće dostizanje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti⁴². U sklopu RRF-a dvostrukog financiranja može doći kad se isti povezani trošak određene ključne etape ili ciljne vrijednosti financira dvaput i/ili kad se ista ostvarenja / isti rezultati prijave, te stoga financiraju, dvaput. Isto postignuće ne smije se financirati iz proračuna EU-a dvaput čak i ako se jedan od uključenih financijskih instrumenata ne temelji na troškovima. Sud je utvrdio jedan slučaj dvostrukog financiranja u Hrvatskoj.

⁴¹ Uredba, članak 9.

⁴² Tematsko izvješće 22/2024 „Dvostruko financiranje iz proračuna EU-a – U sustavima kontrole nedostaju ključni elementi za ublažavanje povećanog rizika uzrokovanog modelom financiranja koje nije povezano s troškovima primijenjenim na Mehanizam za oporavak i otpornost”, odlomak 101.

Nazadovanje

Uredbom se propisuje da za mjere i aktivnosti koje se odnose na prethodno dostignute ključne etape i ciljne vrijednosti ne smije doći do nazadovanja („preokretanja”)⁴³. Države članice moraju potvrditi da je to zaista slučaj u izjavama o upravljanju priloženim svojim zahtjevima za plaćanje. Sud je utvrdio jedan slučaj nazadovanja u vezi s jednom ciljnom vrijednošću za Grčku koja se odnosi na uspostavu i potpunu operativnost 50 ustanova za mentalno zdravlje.

Provedba određenih mjera započela je prije razdoblja prihvatljivosti

Uredbom se propisuje da se u okviru RRF-a mogu financirati isključivo mjere započete od 1. veljače 2020.⁴⁴, ali u njoj nisu predviđeni dodatni kriteriji za definiranje „početka” određene mjere. Komisija je u listopadu 2024. objavila smjernice⁴⁵ u kojima je pojasnila da „početak” mjere tumači kao početak provedbe te mjere na terenu kad troškovi stvarno nastanu. Sud smatra, kao što je i prethodno naveo⁴⁶, da bi se početkom određene mjere trebao smatrati datum preuzimanja prve (pravne) obveze (npr. u obliku ugovora, narudžbenice ili odluke o financiranju) jer je to početak prve aktivnosti povezane s tom mjerom. Takvim ugovorom ili takvom odlukom o financiranju uvodi se određena obveza te pokreće gospodarska i proizvodna aktivnost na razini ugovaratelja i podugovaratelja, što dovodi do rezultata u naknadnim plaćanjima.

Sud je utvrdio da se s projektima koji su se odnosili na jednu ključnu etapu i tri ciljne vrijednosti povezane s dvama plaćanjima započelo prije veljače 2020. Stoga te projekte nije trebalo financirati iz RRF-a.

Države članice ne provode pravodobno većinu otvorenih Komisijinih revizijskih preporuka povezanih s ključnim i vrlo važnim nalazima

Komisija je od 2021. sastavila 20 završnih revizijskih izvješća koja se odnose na ključne etape i ciljne vrijednosti i koja su sadržavala 591 preporuku za 15 država članica. Prema stanju od 30. travnja 2025. Komisija je smatrala da je 417 preporuka (71 %) provedeno, a da su preostale 174 preporuke (29 %) otvorene. Komisija svoje nalaze kategorizira kao ključne, vrlo važne, važne ili nalaze na temelju kojih bi bilo poželjno djelovati. Ključni ili vrlo važni nalazi mogu biti razlog za zadržku u Komisijinu godišnjem izvješću o radu ako ih države članice još nisu prihvatile, ako su ih odbile ili ako na temelju njih nisu provele mjere. Ti ključni ili vrlo važni nalazi ujedno mogu biti ozbiljna povreda obveza iz sporazuma o financiranju i dovesti do primjene paušalnog ispravka⁴⁷.

Za većinu (64 %) od 136 preporuka koje su se odnosile na ključne i vrlo važne nalaze i koje su ostale otvorene rok za provedbu utvrđen u povezanom revizijskom izvješću istekao je.

⁴³ Uredba, članak 24. stavak 3.

⁴⁴ Ibid., članak 17. stavak 2.

⁴⁵ COM(2024) 474 final, Prilog II. izvješću Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost.

⁴⁶ Godišnje izvješće za 2023., odlomak 11.22.

⁴⁷ Sporazum o financiranju, Prilog I.

Sustavi u državama članicama nisu dovoljno djelotvorni

Postoje nedostaci u sustavima određenih država članica za jamčenje usklađenosti s pravilima o javnoj nabavi i državnim potporama te je Sud nedostatke utvrdio i u zahtjevima za plaćanje (izjavama o upravljanju) pet država članica.

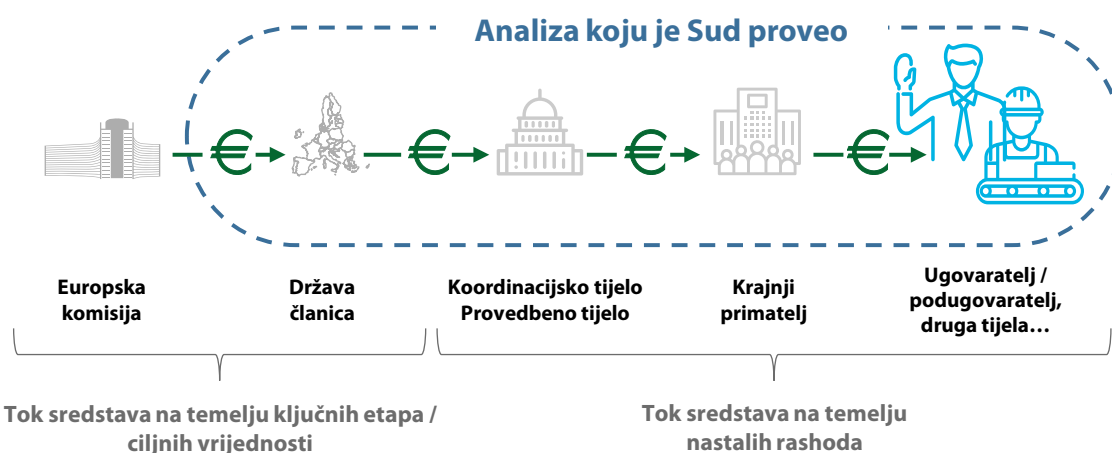
Komisiji su dostupne ograničene informacije o otkrivenim prijevarama

Jedan je od ključnih pokazatelja rizika od prijevare razmjer slučajeva sumnje na prijevaru. Jedini objavljeni podatci na razini EU-a o razmjeru slučajeva sumnje na prijevaru u okviru RRF-a potječu iz godišnjeg izvješća Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) za 2024. Na kraju 2024. EPPO je rješavao 311 aktivnih predmeta povezanih s instrumentom NGEU. Svi osim četiriju njih odnosili su se na RRF te je njihov udio u svim aktivnim istragama o prijevarama povezanim s rashodima iznosio oko 17 %. Procijenjena šteta za financijske interese EU-a iznosi 2,8 milijardi eura, odnosno 30 % (2023.: 25 %) ukupne procijenjene štete koja proizlazi iz svih prijevara povezanih s rashodima EU-a⁴⁸. To je u suprotnosti s malim brojem slučajeva (pet) koje su države članice prijavile u izjavama o upravljanju koje su 2024. priložile zahtjevima za plaćanje.

Sljedivost sredstava iz RRF-a nije sustavno zajamčena među državama članicama

Sud je procijenio nacionalne sustave pet država članica (Njemačke, Grčke, Španjolske, Francuske i Italije) kako bi utvrdio može li se s pomoću tih sustava pratiti tok sredstava iz RRF-a iz nacionalnog proračuna sve do razine krajnjih primatelja i dalje (npr. ugovaratelja ili podugovaratelja) te mogu li se tako dostavljati podatci o rashodima nastalim krajnjim primateljima. Podatci koje je Sud prikupio pokazuju da su do kraja 2024. krajnjim primateljima u Italiji nastali rashodi u visini od 49 % ukupnih iznosa planiranih u njezinim nacionalnim proračunima za reforme i ulaganja u okviru RRF-a, dok su krajnjim primateljima u Grčkoj nastali rashodi u visini od 39 % iznosa planiranih u tim proračunima. To čini 76 % (u slučaju Italije) i 82 % (u slučaju Grčke) ukupnog iznosa primljenog od Komisije. Sud je utvrdio da se sustavima uspostavljenim u dvjema državama članicama (Španjolskoj i Francuskoj) nije zajamčilo sustavno prikupljanje podataka o rashodima nastalim krajnjim primateljima sredstava iz RRF-a, dok su u slučaju jedne države članice (Njemačke) za pet mjera u okviru RRF-a ti podatci Sudu dostavljeni na zahtjev.

Slika 30. – Tok financijskih sredstava iz RRF-a

Izvor: Sud.

⁴⁸ Godišnje izvješće EPPO-a za 2024.

Sud je preispitao metodologiju koju su države članice primjenjivale za objavljivanje popisa 100 najvećih krajnjih primatelja. Utvrdio je znatne razlike u vrstama objavljenih informacija.

Godišnja izvješća o radu i godišnje izvješće o upravljanju proračunom EU-a i njegovoj uspješnosti

Kao i za prethodne godine, Komisija u godišnjem izvješću o radu za 2024. ne procjenjuje mjerljivi rizik u trenutku plaćanja, uz obrazloženje da nije moguće utvrditi korisnu stopu pogreške. Umjesto toga, Komisija utvrđuje razinu rizika (niska, srednja ili visoka) za zakonitost i pravilnost svakog plaćanja u okviru RRF-a, i to uglavnom na temelju rezultata svojih preliminarnih procjena i *ex post* revizija te revizija koje je proveo Sud kad se slaže s njegovim nalazima. Za visokorizična plaćanja u okviru RRF-a koja su iznad praga potpore *de minimis* trebala bi se izraziti zadržka. Komisija je procijenila da su sva plaćanja za 2024. niskorizična. Međutim, to nije u skladu s nalazima Suda.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- proširiti obuhvat provjera koje se provode tijekom preliminarnih procjena; i
- poraditi na problemu kašnjenja država članica u provedbi Komisijinih revizijskih preporuka.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 11. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama** Suda (eca.europa.eu).

Praćenje provedbe preporuka iznesenih u tematskim izvješćima iz 2021.

Područje obuhvaćeno provjerom

Sud svake godine provjerava u kojoj su mjeri subjekti revizije poduzeli mjere kao odgovor na njegove preporuke tri godine nakon što ih je iznio. Praćenje provedbe preporuka Suda važan je korak u revizijskom ciklusu. Sud time dobiva povratne informacije o tome jesu li subjekti revizije proveli mjere koje im je preporučio i jesu li riješeni problemi na koje je upozorio. Taj je element ujedno važan za osmišljavanje i planiranje budućih revizijskih aktivnosti Suda te za praćenje rizika.

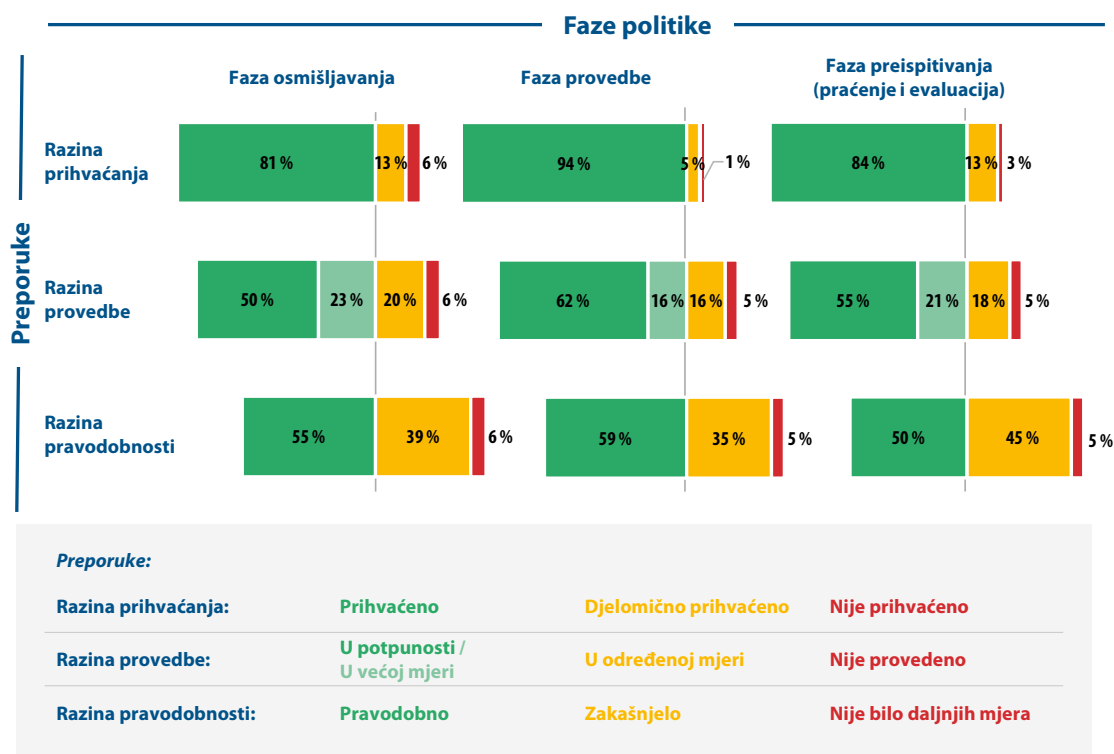
Sud je ove godine analizirao preporuke iz svih 27 tematskih izvješća objavljenih 2021. Sud je provjerio provedbu ukupno 245 preporuka. Od toga je njih 194 bilo upućeno Europskoj komisiji. Preostala 51 preporuka bila je upućena Europskoj središnjoj banci (ESB), Europskoj službi za vanjsko djelovanje (ESVD), Europskom nadzornom tijelu za bankarstvo (EBA), Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex), Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te Jedinostvenom sanacijskom odboru (SRB). Kao i u prošlosti, preporuke upućene isključivo državama članicama nisu bile obuhvaćene analizom provedbe preporuka koju je Sud obavio.

Nalazi revizije

Analiza koju je Sud proveo pokazuje da se udio preporuka iz tematskih izvješća iz 2021. koje su subjekti revizije prihvatili u potpunosti ili djelomično ove godine povećao s 93 % na 98 % u odnosu na prethodnu godinu (vidjeti [sliku 31.](#)). Udio preporuka provedenih u potpunosti ili u većoj mjeri povećao se ove godine na 76 % u odnosu na 68 % prošle godine, dok se udio preporuka provedenih pravodobno povećao s 52 % na 56 %. Potonji udio još se nije vratio na razinu od 60 % ili više iz razdoblja prije pandemije bolesti COVID-19.

Analiza koju je Sud proveo kako bi utvrdio postoje li razlike između triju faza ciklusa politike (faza osmišljavanja, faza provedbe i faza preispitivanja) pokazala je da je za preporuke povezane s fazom provedbe politika ili programa zabilježena najviša razina prihvaćanja, provedbe i pravodobnosti.

Slika 31. – Razina prihvaćanja, provedbe i pravodobnosti po fazama ciklusa politike

Izvor: Sud.

Sud je ujedno utvrdio sljedeće:

- od preporuka upućenih Europskoj komisiji njih 77 % provedeno je u potpunosti ili u većoj mjeri;
- od preporuka upućenih drugim subjektima revizije njih 75 % provedeno je u potpunosti ili u većoj mjeri;
- kad je riječ o fazama politike, 28 % preporuka iz tematskih izvješća Suda iz 2021. odnosilo se na fazu osmišljavanja, 56 % na fazu provedbe te 17 % na fazu preispitivanja.

Želite li doznati više? Cjeloviti tekst poglavlja 12. godišnjeg izvješća Suda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama Suda** (eca.europa.eu).

Europski razvojni fondovi

Ukupno: 1,35 milijardi eura

Predmet revizije

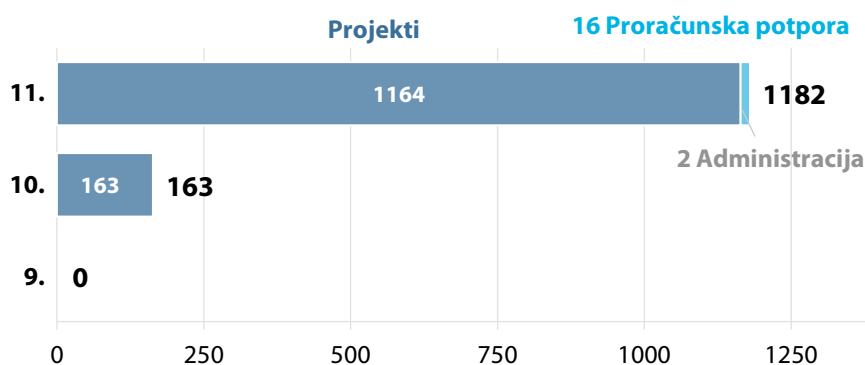
Europski razvojni fondovi, koji su uvedeni 1959., bili su do kraja 2020. glavni instrumenti kojima je Europska unija (EU) financirala razvojnu suradnju s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP), kao i prekomorskim zemljama i područjima (PZP). Glavni je cilj ERF-ova bio smanjiti i, u konačnici, iskorijeniti siromaštvo, u skladu s glavnim ciljem razvojne suradnje utvrđenim u članku 208.

Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). 11. ERF (koji je ujedno završni ERF) obuhvaća višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2014. – 2020.

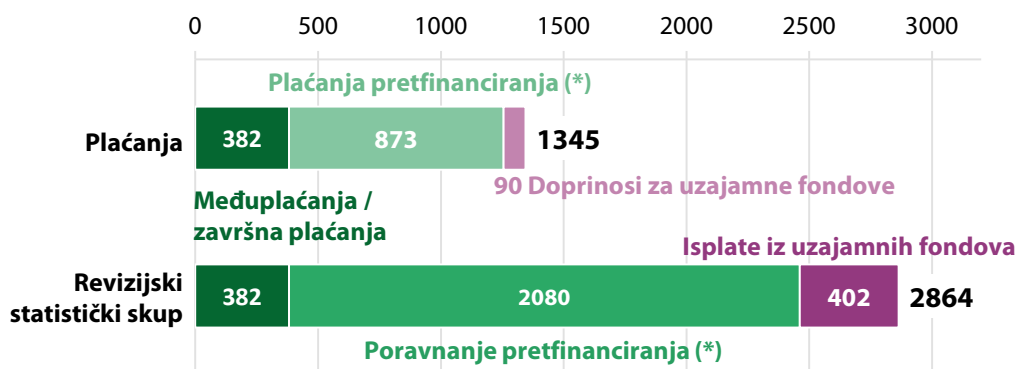
Slika 32. – Europski razvojni fondovi: financijski pregled za 2024.

(u milijunima eura)

Plaćanja iz ERF-ova po proračunskim linijama i vrstama

Plaćanja iz ERF-ova i statistički skup obuhvaćen revizijom

* Prema usklađenoj definiciji povezanih transakcija.

Izvor: Sud, na temelju godišnje računovodstvene dokumentacije 9., 10., i 11. ERF-a za 2024.

Kad je riječ o VFO-u za razdoblje 2021. – 2027., razvojna suradnja sa zemljama AKP-a uključena je u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, koji je dio općeg proračuna EU-a, a suradnja s PZP-ovima uključena je u Odluku o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland. Međutim, 9., 10. i 11. ERF nisu uključeni u opći proračun EU-a te će se i dalje upotrebljavati i o njima će se izvješćivati zasebno do njihova zaključenja.

Rashodi obuhvaćeni izvješćem Suda odnose se na potporu koja se pruža u 76 zemalja primjenom niza metoda kao što su ugovori o izvođenju radova, nabavi robe i pružanju usluga, bespovratna sredstva, proračunska potpora, procjene programa i sporazumi o delegiranju sklopljeni sa subjektima koji se ocjenjuju na temelju stupova (na primjer, međunarodnim organizacijama).

ERF-ovima gotovo u potpunosti upravlja Komisijina Glavna uprava za međunarodna partnerstva (GU INTPA). Malim dijelom (5 %) plaćanja u okviru ERF-ova za 2024. upravljala je Glavna uprava za europsku susjedsku politiku i pregovore o proširenju (GU NEAR). Od 1. veljače 2025. GU NEAR podijeljen je na dvije zasebne glavne uprave: Glavnu upravu za proširenje i istočno susjedstvo (GU ENEST) te Glavnu upravu za Bliski istok, sjevernu Afriku i Perzijski zaljev (GU MENA).

Nalazi revizije

Sud je utvrdio da u računovodstvenoj dokumentaciji nije bilo značajnog pogrešnog prikazivanja.

U prihodovnim transakcijama nije postojala značajna stopa pogreške.

U platnim transakcijama ERF-ova postoji značajna stopa pogreške. Na temelju ispitivanja transakcija Sud procjenjuje da stopa pogreške iznosi 6,5 %.

Informacije na kojima se temelji izjava o jamstvu

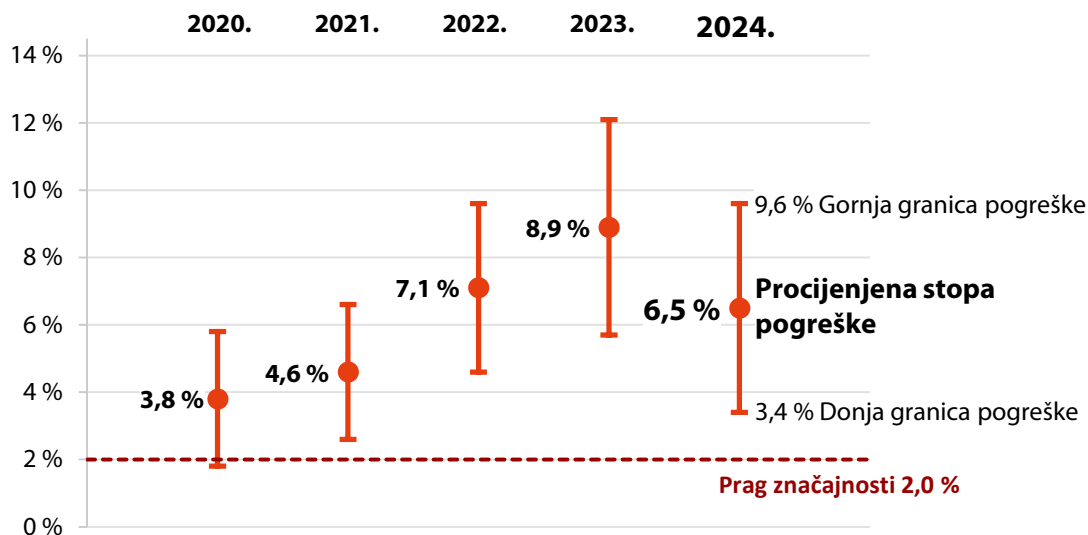
Kako bi obavio reviziju pravilnosti transakcija, Sud je ispitao uzorak od 85 transakcija koje su reprezentativne za sve rashode u okviru ERF-ova. Time je obuhvaćeno sljedeće: 16 transakcija povezanih s Kriznim uzajamnim fondom za Afriku, jedna transakcija povezana s uzajamnim fondom Bêkou, 54 transakcije koje je odobrilo 14 delegacija EU-a⁴⁹ i 14 transakcija koje je odobrio središnji ured Komisije. Sud je u slučajevima u kojima je u transakcijama otkrio pogreške analizirao povezane uzroke kako bi se utvrdili mogući nedostaci. Nadalje, kad je riječ o transakcijama nad kojima je provedena revizija na terenu, Sud je proveo procjene uspješnosti u slučajevima u kojima je to bilo izvedivo i relevantno.

Od 85 ispitanih transakcija u njih 34 (40,0 %) postojale su pogreške. Na temelju 27 kvantificiranih pogrešaka Sud procjenjuje da stopa pogreške iznosi 6,5 % (vidjeti [sliku 33.](#)).

⁴⁹ Burundi, Demokratska Republika Kongo, Gvineja Bisau, Kenija, Malavi, Mauritanija, Mauricijus, Mozambik, Namibija, Nigerija, Sjeverna Leone, Togo, Uganda, Zambija.

Slika 33. – Rezultati ispitivanja transakcija

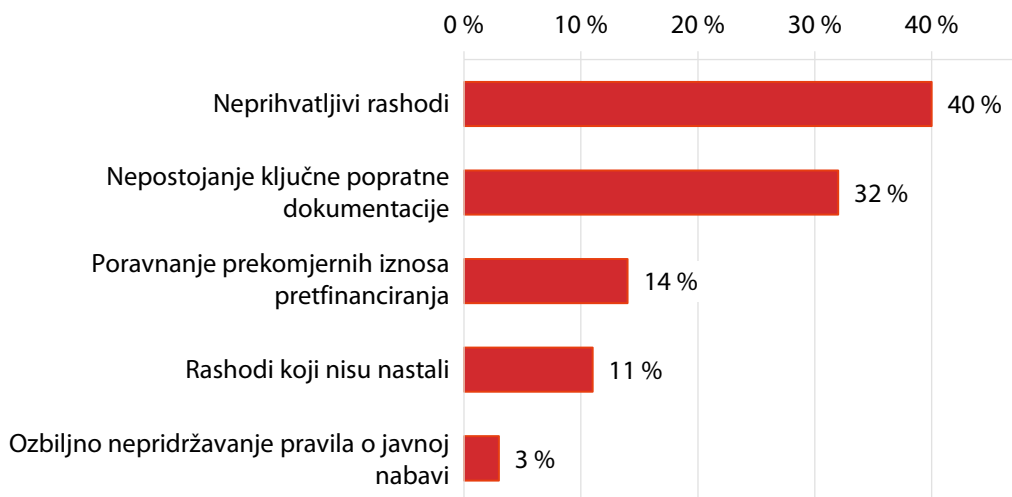
Procijenjena stopa pogreške

Izvor: Sud.

Na [slici 34.](#) nalazi se detaljan prikaz procijenjene stope pogreške za 2024. po vrstama pogrešaka.

Slika 34. – Detaljan prikaz procijenjene stope pogreške po vrstama pogreške

Izvor: Sud.

Komisija je u 13 slučajeva mjerljivih pogrešaka raspolagala s dovoljno informacija da spriječi ili otkrije i ispravi te pogreške prije prihvaćanja rashoda. Da je Komisija pravilno upotrijebila sve informacije kojima je raspolagala, procijenjena stopa pogreške bila bi manja za 2,2 postotna boda.

Preispitivanje godišnjeg izvješća o radu GU-a INTPA za 2024.

Izjava o jamstvu glavnog direktora u godišnjem izvješću o radu GU-a INTPA za 2024. ne sadržava nijednu zadržku. GU INTPA znatno je smanjio opseg zadržki (tj. udio rashoda koji su njima obuhvaćeni), odnosno sa 16 % za 2017. na 1 % za 2018., a od 2019. nije iznesena nijedna zadržka.

GU INTPA procjenjuje ukupni rizični iznos u trenutku plaćanja na 89,7 milijuna eura (1,1 % rashoda za 2024.), a ukupni rizični iznos u trenutku zaključenja na 78,6 milijuna eura (0,97 % rashoda za 2024.). Na temelju srednje vrijednosti povijesnih podataka GU INTPA procjenjuje da će se od rizičnog iznosa u trenutku plaćanja iznos od 11,1 milijuna eura (12,4 %) ispraviti provjerama koje će provesti narednih godina (taj je iznos poznat kao „korektivni kapacitet”). Od tog procijenjenog iznosa Komisija je prijavila da stvarni povrat izvršen za 2024. iznosi 5,0 milijuna eura. Nakon što je ispitao 60,9 % tog izvršenog iznosa (3,1 milijun eura), Sud je utvrdio da 0,2 milijuna eura nisu trebala biti prijavljena kao izvršeni korektivni kapacitet.

Studija o stopi preostale pogreške za 2024.

Tijekom 2024. za potrebe GU-a INTPA jedan vanjski izvođač proveo je 13. studiju o stopi preostale pogreške. Svrha je te studije procijeniti stopu pogrešaka koje nisu otkrivene tijekom svih upravljačkih provjera koje je proveo GU INTPA u svim područjima za koja je odgovoran kako bi se donio zaključak o djelotvornosti tih provjera.

Komisija je 2024. odlučila izmijeniti metodologiju za izračun stope preostale pogreške s učinkom od 2025. Cilj je izmjena, među ostalim, jasnije definirati postupanje u slučaju stavki visoke vrijednosti i ograničiti mogućnost potpunog oslanjanja na rezultate upravljačkih provjera i aktivnosti drugih revizora. Međutim, postoje određeni nedostaci.

Procjena postignuća u okviru projekata tijekom revizijskih posjeta koje je obavio Sud

Sud je u okviru revizijskih posjeta procijenio i postignuća u okviru projekata koji su bili dovršeni ili su bili blizu dovršetka. Procjena koju je proveo Sud uključivala je, među ostalim, pregled pokazatelja ostvarenja i ishoda, kao i rezultate projekata. Rezultati provjera koje je Sud obavio bili su raznoliki. U nekim slučajevima financijska sredstva upotrijebljena su djelotvorno i njima se doprinijelo postizanju ciljeva projekta. Međutim, kao i prethodnih godina⁵⁰, Sud je utvrdio i slučajeve u kojima projektima EU-a nisu ostvareni svi njihovi ciljevi. Konkretno, infrastruktura izgrađena u okviru projekata nije se uvijek održavala nakon dovršetka projekta, čime je uvelike dovedena u pitanje njihova trajnost.

⁵⁰ Godišnja izvješća o ERF-ovima za 2022. i 2023.

Preporuke Suda

Komisija bi trebala učiniti sljedeće:

- zajamčiti poštovanje pravila o vidljivosti;
- ojačati provjere povezane s jednokratnim iznosima ili drugim troškovima prijavljenim u okviru pojednostavnjenih mogućnosti obračuna troškova; i
- poduzeti korake za povećanje trajnosti projekata.

*Želite li doznati više? Cjeloviti tekst izvješća o aktivnostima koje se financiraju iz 9., 10. i 11. europskog razvojnog fonda za 2024. dostupan je na **internetskim stranicama Suda** (eca.europa.eu).*

Kontekst

Europski revizorski sud i njegov rad

Sud je neovisni vanjski revizor EU-a. Sjedište Suda nalazi se u Luxembourg, gdje je zaposleno oko 900 članova osoblja iz svih zemalja EU-a. Misija je Suda doprinosti unapređenju administrativnog i financijskog upravljanja EU-om, promicati odgovornost i transparentnost te djelovati kao neovisni zaštitnik financijskih interesa građana EU-a. Revizijska izvješća i revizorska mišljenja Suda ključna su karika u lancu odgovornosti EU-a. Upotrebljavaju se za pozivanje na odgovornost onih koji su zaduženi za provedbu politika i programa EU-a, a to su Komisija, druge institucije i tijela EU-a te administrativna tijela u državama članicama. Sud upozorava na rizike, pruža jamstva, upućuje na nedostatke i primjere dobre prakse te daje smjernice donositeljima politika i zakonodavcima EU-a o tome kako poboljšati upravljanje politikama i programima EU-a. Sud se svojim djelovanjem brine za to da građani EU-a znaju kako se troši njihov novac.

Tony Murphy
Irska

Nikolaos Milionis
Grčka

Klaus-Heiner Lehne
Njemačka

Iliana Ivanova
Bugarska

Bettina Jakobsen
Danska

Jan Gregor
Češka

Mihails Kozlovš
Latvija

Ildikó Gáll-Pelcz
Mađarska

Annemie Turtelboom
Belgija

Ivana Maletić
Hrvatska

François-Roger Cazala
Francuska

Joëlle Elvinger
Luksemburg

Helga Berger
Austrija

Marek Opiola
Poljska

Jorg Kristijan Petrovič
Slovenija

Stef Blok
Nizozemska

George Marius Hyzler
Malta

Lefteris Christoforou
Cipar

Laima Liucija Andrikiene
Litva

Keit Pentus-Rosimannus
Estonija

Katarína Kaszasová
Slovačka

João Leão
Portugal

Alejandro Blanco Fernández
Španjolska

Carlo Alberto Manfredi Selvaggi
Italija

Petri Sarvamaa
Finska

Hans Lindblad
Švedska

Lucian Romașcanu
Rumunjska

Napomena: stanje u srpnju 2025.

Publikacije Suda

Sud izrađuje:

- godišnja izvješća, koja uglavnom sadržavaju rezultate financijskih revizija i revizija usklađenosti proračuna EU-a i europskih razvojnih fondova, ali i informacije o proračunskom upravljanju i uspješnosti;
- tematska izvješća, u kojima se iznose rezultati odabranih revizija kojima su obuhvaćena određena područja politike, rashodovna područja ili pitanja u vezi s proračunom ili upravljanjem;
- posebna godišnja izvješća o agencijama, decentraliziranim tijelima i zajedničkim poduzećima EU-a;
- mišljenja o novim ili izmijenjenim zakonskim aktima sa znatnim učinkom na financijsko upravljanje koja se izrađuju na zahtjev drugih institucija ili na vlastitu inicijativu;
- preglede u kojima se pruža opis politika, sustava i instrumenata, kao i informacije o njima, te se obrađuju i uže teme.

Ukratko o revizijskom pristupu za podnošenje izjave o jamstvu

Mišljenja Suda iznesena u izjavi o jamstvu temelje se na objektivnim dokazima koji su prikupljeni revizijskim ispitivanjima u skladu s međunarodnim revizijskim standardima.

Kao što je navedeno u strategiji Suda za razdoblje 2021. – 2025., za VFO za razdoblje 2021. – 2027. Sud će nastaviti usavršavati svoj revizijski pristup i upotrebljavati dostupne podatke i informacije, što će mu omogućiti da i dalje izražava pouzdana jamstva na temelju ovlasti koje su mu povjerene Ugovorom o funkcioniranju Europske unije i u cijelosti u skladu s međunarodnim revizijskim standardima za javni sektor.

Pouzdanost računovodstvene dokumentacije

Pružaju li se u godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji EU-a potpune i točne informacije?

Glavne uprave Komisije svake godine evidentiraju na stotine tisuća računovodstvenih stavki koje sadržavaju informacije iz mnogo različitih izvora (uključujući države članice). Sud provjerava funkcioniraju li računovodstveni procesi pravilno te jesu li računovodstveni podatci koji iz njih proizlaze potpuni, točno evidentirani i pravilno prikazani u financijskim izvještajima EU-a.

- Sud obavlja evaluaciju računovodstvenog sustava kako bi se zajamčilo da se njime pruža čvrsta osnova za sastavljanje pouzdanih podataka.
- Sud procjenjuje ključne računovodstvene postupke kako bi se zajamčilo da oni pravilno funkcioniraju.

- Sud obavlja analitičke provjere računovodstvenih podataka kako bi se zajamčilo da se oni dosljedno prikazuju i da su opravdani.
- Sud izravno provjerava uzorak računovodstvenih stavki kako bi se zajamčilo da povezane transakcije postoje i da su one točno evidentirane.
- Sud provjerava financijske izvještaje kako bi se zajamčilo da oni vjerno prikazuju financijsko stanje.

Pravilnost transakcija

Jesu li prihodovne transakcije i rashodovne platne transakcije povezane s računovodstvenom dokumentacijom EU-a u skladu s pravilima?

Iz proračuna EU-a izvršavaju se milijuni isplata korisnicima u EU-u i ostatku svijeta. Najvećim dijelom tih rashoda upravljaju države članice. Kako bi prikupio potrebne dokaze, Sud procjenjuje sustave koji se upotrebljavaju za upravljanje prihodima i rashodovnim plaćanjima (npr. završna plaćanja i poravnanje predujmova) i njihovu provjeru te ispituje uzorak transakcija.

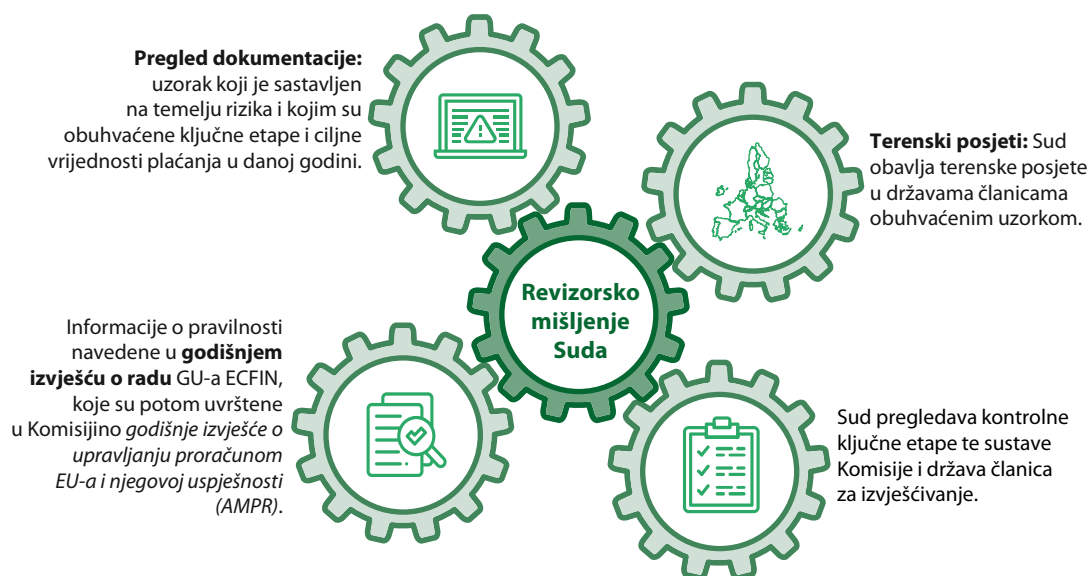
U slučajevima u kojima su ispunjeni relevantni međunarodni revizijski standardi Sud pregledava i ponovno provodi provjere i kontrole koje su prethodno obavila tijela odgovorna za izvršenje proračuna EU-a. Sud stoga u potpunosti uzima u obzir sve korektivne mjere poduzete na temelju tih provjera.

- Sud procjenjuje sustave za prihode i rashode kako bi utvrdio koliko su djelotvorni u jamčenju pravilnosti transakcija.
- Sud sastavlja statističke uzorke transakcija kako bi se dobila osnova za detaljno ispitivanje koje provode revizori. Sud detaljno ispituje transakcije iz uzorka, među ostalim u prostorijama krajnjih primatelja (npr. poljoprivrednika, istraživačkih instituta ili poduzeća koja izvoze radove ili pružaju usluge ugovorene postupkom javne nabave), kako bi se prikupili dokazi da je povezani događaj nastao, da je pravilno evidentiran i da je usklađen s pravilima za izvršenje plaćanja.
- Pogreške se analiziraju i kategoriziraju kao mjerljive ili nemjerljive. U transakcijama postoje mjerljive pogreške ako se, u skladu s relevantnim pravilima, predmetno plaćanje nije trebalo odobriti. Mjerljive se pogreške ekstrapoliraju kako bi se dobila procijenjena stopa pogreške za svako područje za koje Sud obavlja posebnu procjenu. Sud zatim uspoređuje procijenjenu stopu pogreške s pragom značajnosti od 2 % i procjenjuje jesu li pogreške raširene.
- U mišljenjima Suda uzimaju se u obzir te procjene i ostale relevantne informacije, kao što su godišnja izvješća o radu i izvješća drugih vanjskih revizora.
- O svim nalazima Suda raspravlja se s tijelima država članica i Komisijom kako bi se potvrdila točnost prikazanih činjenica.

Kakav revizijski pristup i kakvu metodologiju Sud primjenjuje za davanje izjave o jamstvu u pogledu pravilnosti rashoda u okviru RRF-a?

- Sud u sklopu svoje izjave o jamstvu za proračun EU-a iznosi zasebno mišljenje o pravilnosti rashoda u okviru RRF-a. Razlog leži u tome što Sud smatra da je model primjene RRF-a drukčiji i da je riječ o privremenom instrumentu. Cilj je tog mišljenja pružiti razumno jamstvo u pogledu plaćanja te na temelju njega iznijeti detaljne informacije u izjavi o jamstvu (vidjeti [sliku 35.](#)).
- Jamstvo Suda najvećim se dijelom temelji na dokaznom ispitivanju te procjeni sustava nadzora i kontrole. Nadopunjuje se informacijama iz godišnjih izvješća o radu i AMPR-a te izvješća Službe za unutarnju reviziju.
- Aktivnosti Suda usklađene su s međunarodnim revizijskim standardima i njima se jamči da su revizorska mišljenja Suda potkrijepljena dostatnim i primjerenim revizijskim dokazima.

Slika 35. – Revizorsko mišljenje

Izvor: Sud.

Izvor: Sud.

*Sve publikacije Suda objavljuju se na internetskim stranicama Suda
eca.europa.eu.*

AUTORSKA PRAVA

© Europska unija, 2025.

Politika Europskog revizorskog suda (Sud) o ponovnoj uporabi sadržaja utvrđena je u [Odluci Suda br. 6-2019](#) o politici otvorenih podataka i ponovnoj uporabi dokumenata.

Osim ako je drukčije navedeno (npr. u pojedinačnim napomenama o autorskim pravima), sadržaj Suda koji je u vlasništvu EU-a ima dozvolu [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Stoga je opće pravilo da je ponovna uporaba dopuštena pod uvjetom da se na odgovarajući način navede izvor i naznače eventualne promjene. Osoba koja ponovno upotrebljava sadržaj Suda ne smije izmijeniti izvorno značenje ili poruku. Sud ne snosi odgovornost za posljedice ponovne uporabe.

Ako određeni sadržaj prikazuje osobe čiji je identitet moguće utvrditi, npr. u slučaju fotografija koje prikazuju osoblje Suda, ili ako uključuje djela trećih strana, potrebno je zatražiti dodatno dopuštenje.

U slučaju dobivanja takvog dopuštenja njime se poništava i zamjenjuje prethodno opisano opće dopuštenje i jasno se navode sva ograničenja koja se primjenjuju na uporabu tog sadržaja.

Ponovna uporaba fotografija u nastavku dopušta se pod uvjetom da se navedu nositelj autorskih prava, izvor te, ako su navedeni, ime i prezime fotografa:

Str. 4.: © Europska unija, 2023., izvor: Europski revizorski sud / Sophie Margue.

Str. 81.: © Europska unija, 2025., izvor: Europski revizorski sud. Arhitekti zgrada: Paul Noël (1988.) i Jim Clemes (2003. i 2013.).

Za uporabu ili reprodukciju sadržaja koji nije u vlasništvu EU-a dopuštenje se po potrebi mora zatražiti izravno od nositelja autorskih prava:

Slika 13. izrađena je s pomoću ikona dostupnih na stranici [Flaticon.com](#). © Freepik Company S.L. Sva prava pridržana.

Str. 16.: © InfiniteFlow, [stock.adobe.com](#).

Str. 35.: © Funtap, [stock.adobe.com](#).

Str. 39.: © K.Mongkol, [stock.adobe.com](#).

Str. 45.: © elgreko, [stock.adobe.com](#).

Str. 50.: © Worawut, [stock.adobe.com](#).

Str. 54.: © Maryna, [stock.adobe.com](#).

Slika 30. izrađena je s pomoću ikona dostupnih na stranici [Flaticon.com](#) (treća, četvrta i peta ikona slijeva). © Freepik Company S.L. Sva prava pridržana.

Str. 75.: © paryati, [stock.adobe.com](#).

Slika 35. izrađena je s pomoću ikona dostupnih na stranici [Flaticon.com](#) (gornja lijeva ikona i donje dvije ikone). © Freepik Company S.L. Sva prava pridržana. Sud je prilagodio ikonu kotača, © Ramziia, [stock.adobe.com](#).

Softver ili dokumenti na koje se primjenjuju prava industrijskog vlasništva, kao što su patenti, žigovi, registrirani dizajn, logotipi i nazivi, nisu obuhvaćeni politikom Suda o ponovnoj uporabi sadržaja.

Na internetskim stranicama institucija Europske unije unutar domene europa.eu dostupne su poveznice na internetske stranice trećih strana. Sud nema nikakvu kontrolu nad njihovim sadržajem te je stoga preporučljivo da provjerite njihove politike zaštite osobnih podataka i autorskih prava.

Upotreba logotipa Suda

Logotip Suda ne smije se upotrebljavati bez prethodne suglasnosti Suda.

KAKO CITIRATI

Europski revizorski sud, „Sažeti prikaz revizija EU-a za 2024.“, Ured za publikacije Europske unije, 2025.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2025

PRINT	ISBN 978-92-849-5625-8	ISSN 2812-1562	doi:10.2865/7118482	QJ-01-25-046-HR-C
PDF	ISBN 978-92-849-5624-1	ISSN 2812-1554	doi:10.2865/4934398	QJ-01-25-046-HR-N
HTML	ISBN 978-92-849-5623-4	ISSN 2812-1554	doi:10.2865/9882484	QJ-01-25-046-HR-Q

Nekoliko riječi o „Sažetom prikazu revizija EU-a za 2024.”

„Sažeti prikaz revizija EU-a za 2024.” sadržava pregled godišnjih izvješća Suda za 2024. o općem proračunu EU-a i Europskom razvojnom fondu, u kojima Sud daje izjavu o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija. Sud je obuhvatio i Mehanizam za oporavak i otpornost te iznosi zasebno mišljenje o zakonitosti i pravilnosti rashoda iz tog mehanizma. U Sažetom prikazu revizija EU-a izlažu se i ključni nalazi Suda u vezi s prihodima i glavnim rashodovnim područjima u okviru proračuna EU-a i Europskog razvojnog fonda, kao i nalazi u vezi s proračunskim i financijskim upravljanjem.

Cjeloviti tekst tih izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

Europski revizorski sud neovisni je vanjski revizor Europske unije. Sud upozorava na rizike, pruža jamstva, upućuje na nedostatke i primjere dobre prakse te daje smjernice donositeljima politika i zakonodavcima EU-a o tome kako poboljšati upravljanje politikama i programima EU-a. Sud se svojim djelovanjem brine za to da građani EU-a znaju kako se troši njihov novac.

EUROPSKI
REVIZORSKI
SUD

Ured za publikacije
Europske unije